

ÅRSRAPPORT

2017

Innholdsfortegnelse

Administrerende direktørs kommentarer	3
Bankens hovedstyre	5
Bankens ledergruppe	5
Personmarkedet	6
Næringslivsmarkedet	8
Verdiskaping i ett bredt perspektiv	11
Hovedtall konsern og morbank	16
Årsberetning	17
Eierstyring og selskapsledelse	28
Resultatregnskap konsern og morbank	31
Balanse konsern og morbank	32
Endring i egenkapital konsern	33
Kontantstrømoppstilling konsern	35
Innholdsfortegnelse noter	36
Regnskapsprinsipper og noter konsern og morbank	38

Administrerende direktørs kommentarer

Finansnæringen er, som mange andre bransjer, inne i en tid med store endringer. Dette har vi fått smake på i 2017. Dette har vært det året da det å vippe ble et verb, og Vipps tok en enda større bit av betalingsmarkedet i Norge. Dette har vært året da bankbransjen i snitt fikk tre nye konkurrenter pr dag. Dette har også vært året da mobiltelefoner har stått for mer enn halvparten av verdens internettrafikk. I 2017 har stadig flere av også Helgeland Sparebank sine kunder tatt mobiltelefonen i bruk som bank. Besøkene i banklokalene våre går stadig nedover, og det samme gjelder bruken av kontanter. For å tilpasse oss denne nye virkeligheten tok vi sommeren 2017 skrittet med å legge ned våre minste bankkontorer og flere av våre minibanker, men følger opp markedene like tett som før. Vekst og utvikling i alle de 18 kommunene på Helgeland er avgjørende for at Helgeland Sparebank skal få vekst og utvikling. Samspillet mellom by og omland blir stadig viktigere, og samarbeid blir stadig viktigere. På samme måte som banknæringen samarbeider om Vipps, må også lokale aktører i større grad samarbeide for å få til nye innovasjoner og for vinne anbud og inngå nye kontrakter

Helgeland Sparebank har i 2017 levert et godt økonomisk resultat. Resultatet er preget av god og stabil bankdrift i et marked med stor økonomisk vekst. Vi har en sterk markedsposisjon på Helgeland, og denne har ingen av våre konkurrenter klart å rukke ved i 2017. Gode økonomiske resultater gir Helgeland Sparebank mulighet for å gi utbytte på vår samfunnsseide kapital i form av gaver til samfunnsnyttige formål innen idrett, kultur, kunnskap og forskning. Dette kommer mange lokalsamfunn, idrettslag og barn til gode, og gir en drivkraft for vekst innen frivillighet, trivsel og bolyst. Helgeland Sparebanks visjon er nettopp å være en drivkraft for vekst på Helgeland. Og det er nå virkelig vekst på Helgeland.

Det er høy temperatur i næringslivet, og investeringslysten er stor. Det er også verdiskapningen. Den økonomiske veksttakten på Helgeland har i 2017 vært omtrent det doble av veksttakten nasjonalt. Det er lakseoppdrett og industri som er vekstmotorene på Helgeland, men også turisme har sterkt vekst. Også innenfor landbruk er det stor optimisme på Helgeland. Flere unge gårdbrukere tar sats, bygger nye driftsbygninger og effektiviserer drifta for framtida. Det gir framtidstro også for resten av lokal-samfunnet. Det har også i 2017 vært stor aktivitet innen bygg og anlegg på Helgeland. Arbeidet med E6 gjennom Helgeland er i full gang og skal, når arbeidet er ferdigstilt, bringe nord- og sørhelgeland tettere sammen. Det, sammen med Toventunellen, blir en viktig milepæl for at Helgeland skal være en bo- og arbeidsmarkedsregion. I tillegg til et pulserende og eksportrettet næringsliv har vi på Helgeland en stor og stabiliserende offentlig sektor. Denne er upåvirket av økonomiske konjunkturer og kronekurs, men er sårbar for politiske prioriteringer. En fortsatt stor og trygg offentlig sektor på Helgeland er viktig for den økonomiske stabiliteten i regionen.

Hanne J. Nordgaard
Administrerende direktør

Resultat før skatt
348 mill. kr.

EK-avkastning
8,6%

12 mnd utlånsvekst
7,5%

12mnd innskudsvekst
4,9%

Forvaltingskapital
31,9 mrd. kr.

Soliditet
15,8% ren kjerne

Bankens styre

Bankens styre består av (fra venstre): Rådgiver Nils Terje Furunes, ansattes representant i Helgeland Sparebank, Geir Pedersen, daglig leder i Kunnskapsparken Helgeland AS, Bjørn Audun Risøy, rådgiver i Alstahaug kommune, Inga-Marie Lund, ansattrepresentant i Helgeland Sparebank, Birgitte Lorientzen, økonomidirektør i Mo Industripark AS, Eva Monica Hestvik, administrerende direktør i Torghatten Trafikkselskap, Stein Andre Herigstad-Olsen, førsteamanuensis ved Senter for Industriell Forretningsutvikling ved Nord Universitet, Marianne Terese Steinmo og Administrerende direktør i Helgeland Kraft, Ove A. Brattbakk

Bankens ledergruppe

Bankens ledergruppe består av (fra venstre): Direktør personmarked, Dag-Hugo Heimstad, direktør risiko-styring, Anne Ekroll, direktør forretningsutvikling, Øyvind Karlsen, finansdirektør Sverre Klausen, økonomidirektør Ranveig Kråkstad, direktør organisasjonsutvikling, Ann Karin Krogli, adm. direktør Hanne J. Nordgaard og direktør bedriftsmarked, Bjørn-Tore Brønlund,

Personmarkedet

Redusert kundelojalitet kan være en konsekvens når stadig flere tjenester blir selvbetjente og digitaliserte. Dette rammer flere næringer, også finansnæringen.

I Helgeland Sparebank har vi imidlertid fortsatt en meget sterk relasjon til kundene; Kundene har høy tilfredshet med banken, og vi har også i 2017 opprettholdt vår markedsandel på over 50 %.

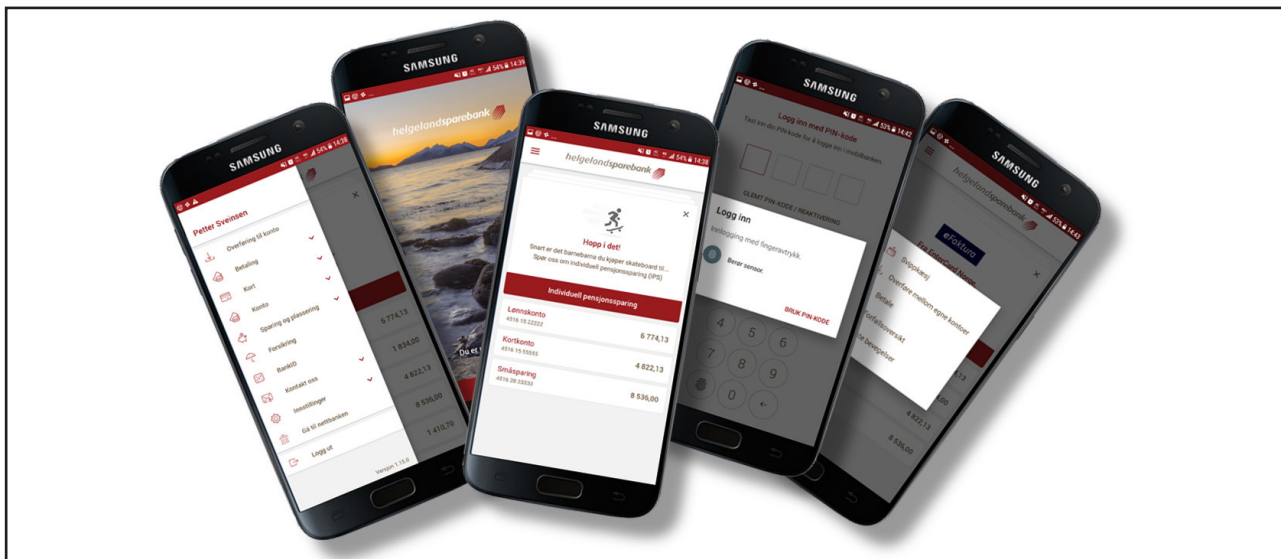
Konkurransen i markedet er betydelig, spesielt i byene. Helgeland sparebank har i 2017 en utlånsvekst på 5,5 %. Dette er lavere enn i 2016, men på høyde med kreditt-veksten på Helgeland i 2017. Boligmarkedet på Helgeland har i 2017 vært kjøligere enn i 2016. Antall omsatte enheter var i 2017, 11 % lavere enn i 2016.

Boligprisene på Helgeland har historisk sett hatt en forsiktig positiv utvikling. Slik er det også i 2017. Pr 3. kvartal var prisøkningen på leiligheter 6,8 % og på eneboliger 2,8 %. Prisen pr kvadratmeter ligger fortsatt langt under nivået i Trondheim og Oslo.

Innskuddsveksten har i 2017 vært 3,9 %. Til tross for et lavt rentenivå på banksparing er dette den formen for sparing som ligger helgelendingenes hjerte nærmest. På tampen av 2017 kom det nye pensjons-spareprodukter på markedet. Dette for å stimulere spesielt unge til å starte egen pensjonssparing tidlig. Dagens velferdsordning utfordres, og det vil i framtiden bli stadig viktigere at befolkningen sikrer sin egen pensjon gjennom oppsparte midler.

Banken har lyktes veldig godt i salg av skade- og personforsikring for Frende Forsikring, og er den største forsikringsleverandøren på Helgeland med en markedsandel på 23 %. Banken tar også en stadig større andel av markedet for finansiering av biler og båter gjennom salgspantlån. Dette gjør Helgeland Sparebank via Brage Finans.

Bruken av bankens digitale kundeflater fortsetter å øke. Mobilbanken er i antall pålogginger nå blitt vår mest brukte kundekanal. Med mobilbanken har du praktisk talt banken i lommen, tilgjengelig hele døgnet.

Det personlige møtet mellom banken og kunden er tross dette like aktuelt som før. Dette gjelder særlig når kunden skal foreta store investeringer eller investere i noe for første gang. Det personlige møtet er også av stor betydning når kundene våre er i livssituasjoner som oppleves som vanskelige, og hvor økonomiske råd og veiledning er nødvendig.

Næringslivsmarkedet

Næringslivet på Helgeland har aldri vært større. Det forventes rekordhøy omsetning i 2017 på hele 49 milliarder kroner. Dette representerer en vekst på 12,1 % de siste to årene. 2017 har vært preget av høy aktivitet i flere sektorer, stor effektivitet og lav arbeidsledighet. Eksportrettet virksomhet opplever høy vekst i omsetning og verdiskapning takket være lav kronekurs og produkter som etterspørres på verdensmarkedet. Lokomotivene i regionen er havbruk, metallindustri og transport. Vekstvinneren er havbruksnæringa med 40 % omsetningsøkning de siste to årene.

Sett i et Nord-Norge perspektiv har Helgeland de største kraftprodusentene, metallsmelteverkene, gruvebedriftene, treindustribedriftene og transportbedriftene. Vi har snart tre feltcenter i drift på sokkelen utenfor Helgeland. Ny teknologi i industrien og økt fokus på sirkulære prosesser med høy grad av gjenvinning gir store muligheter for Helgeland i årene som kommer.

Industri, bygg og anlegg

Helgeland er en av landets ledende industriregioner og styrker posisjonen gjennom etableringen av industriklyngen Arctic Cluster Team. Dette klyngeprosjektet forventes å gi økt fart i industrien gjennom spennende prosjekter innen sirkulærøkonomi.

Industri, bygg og anlegg er med 16 milliarder kroner i omsetning den største næringen på Helgeland. Industri, bygg og anlegg står for 39,5 % av omsetningen på Helgeland. Veksten de siste to årene har vært på solide 6,8 % i en periode med hvor metallprisene har ligget lavt.

Både i metall industrien og bygg og anlegg utnyttes kapasiteten godt og sysselsetningen ligger flatt til tross for høy vekst.

Den nest største sektoren på Helgeland er varehandel, reiseliv og transport med 26 % av omsetningen. Helgeland har hovedkontoret for Torghatten ASA, ett av landets største transportkonsern med virksomhet over hele Norge. Ser en på bedriftene med hoveddelen av virksomheten på Helgeland er omsetningen på kr 10,4 milliarder. Veksten siden 2015 er på 7 %.

Opplevelsesbasert reiseliv og hotellnæringen med kurs- og konferansemarkedet drar opp veksten i sektoren. Målt i antall hotellovernattinger er Helgeland nå på høyde med Lofoten.

Tjenesteyting mot bedriftsmarkedet

Den tredje største sektoren er tjenesteyting mot bedriftsmarkedet på Helgeland. Sektoren utgjør 19 % og omsetter for kr 7,7 milliarder. Veksten er 11,8 % de siste to årene. Dette er en bred og sammensatt sektor med stor betydning for konkurranseevnen for deler av næringslivet på Helgeland. Tilgangen til tjenester lokalt er ofte med på å skape nye og konkurransedyktige løsninger. I så måte er etableringen av Arctic Cluster Team et eksempel der de viktige funksjonene rundt industrien involveres i utviklingsarbeidet.

Havbruk og landbruk

Havbruk- og landbruksnæringen er regionenes fjerde største sektor med 14 % av omsetningen. Landbruk på Helgeland er preget av optimisme, ung satsning og fornying. Produksjon av gress, melk og kjøtt er grunnpilarene i landbruket på Helgeland.

Veksten i hav- og landbrukssektore de siste to årene har vært på fantastiske 40 %. Sektoren nådde en omsetning på kr 5,2 milliarder i 2017 tross utfaling i produksjonsvolum for de største produsentene innen lakseoppdrett. Havbruksnæringen har, sammen med metallindustrien, utviklet seg til å bli helgelandsøkonomiens grunnfjell. Havbruksnæringens satsning på industrialisering, automatisering og økte innsats for å finne løsninger på de biologiske utfordringene i produksjonen ventes å gi resultater og videre vekst.

Verdiskaping i et bredt perspektiv

Samfunnsengasjement

Hva er det som gjør Helgeland Sparebank unik sammenliknet med andre banker? Helgeland Sparebank er den eneste lokalt eide banken på Helgeland. Det er stor forskjell på en regional bank og en lokal bank. Vi kjenner Helgeland, helgelendingen og bedriftene her. Men mest av alt kommer det til syne i vårt samfunnsengasjement. Vår visjon er å være en drivkraft for vekst på Helgeland, og det gir våre ansatte inspirasjon til gjøre en god jobb overfor våre kunder. Det er kundene vi er til for, og det er på Helgeland vi skal bo og leve og skape gode liv. Det er grunnen til at vi bruker så mange ressurser på idrett, kultur, kunnskap og forskning: Vi vil utvikle lokalsamfunnet i lag med mennesker, bedrifter, organisasjoner og frivilligheten. Dette er et arbeid som er viktig for banken og som vi vil fortsette å ha stor kraft inn i. For å være den beste banken, skal vi både levere på øverste hylle på banktjenester, og vi skal gi tilbake av overskuddet til lokalsamfunnet. Det at så mange helgelendinger er bevisst på å velge lokalt er det som gir oss vår kraft. Helgeland Sparebank har mange måter å gi tilbake til samfunnet på, gjennom Sparebankstiftelsen, Gavestiftelsen og sponsorvirksomhet.

Et bredt og omfattende samfunnsengasjement – som virkelig teller!

Helgeland Sparebank sin visjon er å være en drivkraft for vekst på Helgeland. Vi er lokalbanken som brenner for denne regionen og gjennom et bredt og omfattende samfunnsengasjement ønsker vi å bidra til økt bolyst, trivsel og gode opplevelser i de mange, flotte lokalsamfunnene rundt omkring på hele Helgeland.

Nettopp derfor gir vi hvert år betydelige deler av vårt overskudd tilbake til Helgeland. Dette gjør vi blant annet i form av gaver til allmennyttige og samfunnsnyttige formål. Bare i 2017 delte banken ut over 24 millioner kroner til glede og nytte for store og små på Helgeland gjennom vårt gavefond.

Siden oppstarten av gavevirksomheten i 2007 har banken tildelt og utbetalt gaver til en verdi av nærmere 170 millioner kroner tilbake til denne regionen. Dette kommer mange lokalsamfunn, idrettslag og barn og unge til gode og gir en drivkraft for vekst innen frivillighet, trivsel og bolyst. I sin gavepolitikk prioriterer banken barn og unges oppvekstsvilkår i bred forstand innenfor områder som:

- Idrett og kultur samt opplevelsesøkonomi
- Kunnskap og forskning samt innovasjonstiltak
- Idretts- og kulturstipend
- Samfunnsprisen Horisont

Disse satsingsområdene er på ulike måter viktige for vekst og utvikling på Helgeland.

Bankens gavetildelinger i 2017

Idrett og friluftsliv er en del av vår kulturarv, og et rikt kulturliv er en viktig faktor for stedsattraktivitet. Gode idretts- og kulturtilbud tiltrekker seg nye mennesker, noe Helgeland trenger for å møte rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor.

Barn og unges oppvekstvilkår har høy prioritet i bankens gavetildeling. Vi vet at barne- og ungdomsårene har stor betydning for menneskers evne til å klare seg senere i livet, og på Helgeland er det mange frivillige lag og organisasjoner som legger ned et formidabelt arbeid for barn og unge. Det setter vi stor pris på, og ønsker å være en aktiv medspiller og en god motivator gjennom utøvelsen av vår gavepolitikk.

Mange ulike typer lag og foreninger fikk dra nytte av bankens gavepolitikk i 2017. Festivalene på Helgeland blomstret, og det ble oppført mange ulike konserter og tilstelninger gjennom hele året – mange av dem med støtte fra bankens Gavefond. Nye idrettshaller, skøytehall, skytebaner, sherpatrapper i Mosjøen, Rødøy og på Vega, var bare noen få av mange allmenntilgitt og samfunnsnyttige prosjekter på Helgeland som mottok gavemidler fra banken i 2017.

Idretts- og kulturstipend

Banken ønsker også å bidra til at unge talent innenfor idrett og kultur får oppmerksomhet og støtte til å satse videre på sitt talent. I 2017 fikk 8 idrettsutøvere og 2 kulturutøvere et stipend på 30.000 kroner hver.

Samfunnsprisen Horisont

Helgeland Sparebank har innstiftet Samfunnsprisen Horisont. Prisen tildeles en person eller en virksomhet som har utmerket seg gjennom sitt engasjement for enkeltpersoner, grupper eller lokalsamfunn som helhet.

I 2017 gikk prisen til Svein Arne Brygfjeld. Han var initiativtakeren til og drivkraften bak byggingen av Hemnes Turistforenings store hytteprosjekt, Rabothytta i Okstindan. Svein Arne Brygfjeld har mye av æren for dette prosjektet som nå også er blitt et foregangsprosjekt innen DNT sitt hytteprogram.

Forskning og innovasjonstiltak

Framtiden vil stille krav til ny kunnskap og innovasjon, og Helgeland Sparebank bidrar med sin gavepolitikk aktivt i samarbeidsprosjekter med høyskoler og universitet for å fremme lokal kompetanse og konkurransekraft. Vel 25 % av bankens samlede gavemidler er viet til kunnskap, forskning og innovasjonstiltak siden oppstarten av gavevirksomheten i 2007.

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP

Hovedtall								
Morbank								
				Konsern				
%	2016	%	2017	(tall i millioner kroner og %)	2017	%	2016	%
Fra resultatregnskapet								
1,90 %	467	1,90 %	492	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ¹	565	1,83 %	520	1,84 %
0,35 %	85	0,33 %	86	Netto provisjonsinntekter	86	0,28 %	85	0,30 %
0,02 %	6	0,03 %	8	Andre driftsinntekter	5	0,02 %	6	0,02 %
1,03 %	253	1,04 %	269	Ordinære driftskostnader ²	275	0,89 %	271	0,96 %
1,24 %	305	1,22 %	316	Resultat av ordinær drift ³	381	1,24 %	340	1,20 %
0,43 %	105	0,25 %	64	Resultat finansielle eiendeler og forpliktelser	33	0,11 %	74	0,26 %
0,30 %	74	0,00 %	0	Inntekter ved omd. til innskuddspensjon ⁴	0	0,00 %	74	0,26 %
0,14 %	35	0,25 %	65	Nedskrivninger på utlån, garantier m.v.	66	0,21 %	36	0,13 %
1,83 %	449	1,22 %	316	Resultat før skatt	348	1,13 %	452	1,60 %
Balansetall								
	25.371		26.749	Forvaltningskapital per 31.12.	31.850		29.383	
	19.170		20.012	Brutto utlån	26.611		24.748	
	16.490		17.422	Innskudd fra kunder	16.972		16.173	
	86,0 %		87,1 %	Innskudd i % av brutto utlån	63,8 %		65,4 %	
	4,8 %		4,4 %	Vekst brutto utlån ⁵	7,5 %		9,8 %	
	12,6 %		5,7 %	Vekst kundeinnskudd ⁶	4,9 %		12,2 %	
Soliditet								
	3.332		3.319	Ansvarlig kapital per 31.12. ⁷	3.367		3.373	
	15.381		16.453	Vektet beregningsgrunnlag	17.618		16.439	
	21,7 %		20,2 %	Totalkapitaldekning	19,1 %		20,5 %	
	16,9 %		16,6 %	Ren kjernekapitaldekning	15,8 %		16,1 %	
	12,5 %		12,1 %	Egenkapitalprosent ⁸	10,3 %		10,9 %	
	13,5 %		8,2 %	Egenkapitalavkastning ⁹	8,6 %		13,0 %	
Kontorer og bemanning								
	152		148	Antall årsverk ¹⁰	148		152	
	12		6	Antall kontorer ¹¹	6		12	
Nedskrivninger og mislighold								
	0,4		0,6	Netto mislighold i % av brutto utlån	0,4		0,3	
	0,6		0,8	Sum totale nedskr. i % av brutto utlån ¹²	0,6		0,5	
	0,2		0,2	Tap på engasjement i % av brutto utlån ¹³	0,2		0,1	
Egenkapitalbevis								
	81		88	Børskurs, kroner per egenkapitalbevis	88		81	
	5,9		7,4	Pris/resultat per egenkapitalbevis ¹⁴	6,9		6,0	
	0,8		0,8	Pris/bokført egenkapital ¹⁵	0,8		0,8	
	76,5		76,3	Egenkapitalbevisbrøk 31.12 ¹⁶	76,3		76,5	
	100		107	Egenkapital per egenkapitalbevis ¹⁷	109		101	
	13,8		8,9	Resultat per egenkapitalbevis, i kroner	9,5		13,5	
	3,75		4,0	Kontantutbytte, i kroner				
	7,20		4,21	Avsatt til utjevningsfond, i kroner				

Se definisjoner side 110 og tabell side 111 som viser tall justert for prinsippendringer og engangseffekter.

ÅRSBERETNING

Årsberetning 2017

Innledende kommentar 2017

Helgeland Sparebank er en selvstendig sparebank og er den ledende banken på Helgeland. Helgeland Sparebank er den eneste banken med hovedkontor i regionen og har en solid og lokalbasert egenkapital. Nærhet til kundene gjennom et desentralisert kontornett, høy kompetanse og kunnskap om lokale forhold er våre viktigste konkurransefordeler.

2017 har vært et godt år for konsernet med god lønnsomhet i bankens basisdrift.

Kostnadsnivået er utfordrende med fortsatt sterk fokus på effektivisering av bankens organisasjon.

De 6 minste kontorene ble avviklet i juli 2017. Banken har etter dette kontor i de fire byene, samt to mindre steder på Helgeland.

Forprosjekt for bruk av robotteknologi er igangsatt i 2017 med sikte på en gradvis implementering av robotisering av repeterende arbeidsprosesser.

Helgeland Sparebank gikk i 2017 inn på eiersiden i Vipps, sammen med over 100 andre banker.

Banken fikk opprettholdt Moodys rating A3 og "stable outlook" i oktober 2017.

Nytt kapitalmål ble vedtatt i september 2017. Konsernet skal ha en ren kjernekapitaldekning på minimum 15,0 % og en totalkapitaldekning på over 18,0 %.

Utbyttepolitikk ble justert fra at inntil halvparten; til at halvparten av overskuddet¹ kan utbetales som utbytte og gaver. Øvrige finansielle mål - og avkastningsmål egenkapital er uendret.

01.09.17 overtok Hanne J. Nordgaard stillingen som ny administrerende direktør i Helgeland Sparebank.

Om Helgeland Sparebank

Historikk

Helgeland Sparebank ble dannet ved sammenslutning av Vefsn Sparebank, Herøy Sparebank, Brønnøysund Sparebank, Velfjord Sparebank og Vevelstad Sparebank den 1. april 1977. Den eldste av disse bankene var Vefsn Sparebank, som ble opprettet så tidlig som i 1860. I 1982 ble også Vega Sparebank og Brønnøy Sparebank fusjonert inn i Helgeland Sparebank. Den 1. april 2005 ble den omtrent like store Sparebanken Rana fusjonert inn i Helgeland Sparebank.

I 2007 fikk Banken konsesjon som verdipapirforetak. Banken var med og etablerte og startet salg av Frenes Forsikrings produkter, først livsforsikring i 2007 og senere skadeforsikring fra 2011.

Helgeland Boligkreditt AS ble etablert i november 2008 som et heleid datterselskap av Banken. Selskapet fikk konsesjon

som finansforetak i februar 2009 og ble etablert for å være Bankens foretak for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Forstanderskapet i Banken fattet den 26. oktober 2010 vedtak om å konvertere deler av Bankens grunnfond til eierandelskapital ved utstedelse av Egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene ble utstedt vederlagsfritt til Sparebankstiftelsen Helgeland, som ble opprettet samtidig med konverteringen. Banken utstedte Egenkapitalbevis for NOK 684 millioner som ble overført til stiftelsen.

Banken og Helgeland Boligkreditt AS ble ratet av ratingbyrået Moody's i 2014.

I 2014 inngikk Banken sammen med tre andre banker (Sparebanken Sør, Sparebanken Sogn og Fjordane og Gjensidige Bank) en omfattende avtale med EVRY om leveranse av banktjenester. Avtalen omfattet også fornyelse av kjernesystemer. Avtalen videreførte samarbeidet om en komplett portefølje av bankløsninger, som vil støtte de fire bankene i deres satsing på å utvikle markedets beste digitale løsninger uavhengig av kanal. Avtalen gjelder fra 1. januar 2015 og løper til 31. desember 2019. Avtalen har en opsjon på forlengelse med ytterligere to år.

Visjon, forretningsidé og strategi

Banken har som visjon å være en drivkraft for vekst på Helgeland.

Forretningsideen er å være en lønnsom og ledende bank på Helgeland som skal selge finansielle produkter og tjenester til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner tilknyttet Helgeland.

Banken har en strategisk målsetting om å opprettholde sin sterke markedsposisjon og være en aktiv støttespiller i utviklingen av region. Utlånsvirksomheten skal hovedsakelig være konsentrert om Helgeland. Banken skal være en attraktiv, positiv og utviklende kompetansearbeidsplass og skal tilstrebe en kjønnsmessig lik representasjon i styrende organer og ledelse.

Bankens mål er å gi eierne en god og stabil langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning. De to eiergrupperingene skal likebehandles og halvparten av overskuddet kan utbetales som utbytte og gaver. Banken har som målsetting å oppnå en egenkapitalavkastning som er konkurransedyktig i markedet sett i forhold til Bankens risikoprofil. Mål for egenkapitalavkastning er minimum 10 % (konsern).

Banken har en målsetting om å ha en ren kjernekapitaldekning på minimum 15,0 % og en totalkapitaldekning på over 18,0 %. Bankens målsetting er en årlig kostnadsvekst på maksimalt 1,0 %. Bankens innskuddsdekning skal være minst 60 % og personmarkedsandelen skal utgjøre minst 60 % (på konsernnivå).

Konsernets virksomhetsområde

Virksomheten er i hovedsak konsentrert om tradisjonell bank- og finansieringsvirksomhet med tilhørende formidlingstjenester som salg av spare-, plasserings-, og

¹ Av det beregnede utbyttegrunnlaget

ÅRSBERETNING

forsikringsprodukter, samt leasing og salgspantlån. For å tilby et fullstendig finansielt tjenestespekter har Banken samarbeids- og distribusjonsavtaler med Frende Forsikring AS, Norne Securities AS, Brage Finans AS, Enter Card AS, Balder Betaling (Vipps) og flere fondsforvaltningsselskaper. Banken har videre et tett samarbeid med REDE Eiendomsmegling AS, som er et eiendomsmeglerselskap som Banken eier sammen med Mo og Omegn Boligbyggelag og Mosjøen Boligbyggelag. REDE er samlokalisert med Banken.

Banken har 6 kontorer i 6 kommuner på Helgeland og er den 11. største sparebanken i Norge. Konsernet betjener i hovedsak personmarkedet, næringsliv, lag/foreninger og offentlig sektor på Helgeland.

Konsernet driver også eiendomsutleie gjennom sine datterselskaper og har strategisk eierskap i tilknyttede selskaper og produktselskaper.

Datterselskaper

Helgeland Boligkreditt AS

Selskapet har konsesjon som kredittforetak med tillatelse til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapets hovedformål er å sikre konsernet stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige vilkår. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Daglig leder leies ut fra Banken i 25 % stilling.

AS Sparebankbygg

Virksomheten består av å eie og drive utleie av lokaler i Storgt. 75 i Brønnøysund, hvor Banken er største leietaker. Selskapet er lokalisert i Brønnøy kommune. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Helgeland Sparebanks Eiendomsselskap AS

Selskapet driver utleie av fast eiendom med beliggenhet i Mosjøen i Vefsn kommune, hvor Banken er største leietaker. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Helgeland Utviklingsselskap AS

Helgeland Utviklingsselskap AS driver utleie av fast eiendom og kjøp og salg av fast eiendom. Selskapets kontor er lokalisert i Vefsn kommune. Banken eier 100 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

ANS Bankbygg Mo

Virksomheten består av å eie og drive utleie av forretningslokaler i Jernbanegata 15 i Mo i Rana. Banken er største leietaker i bygget og Banken eier 97,5 % av andelene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Storgata 73 AS

Selskapet er et eiendomsselskap i Brønnøysund i Brønnøy kommune. Banken eier 53 % av aksjene i selskapet. Selskapet har ingen ansatte.

Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS

Helgeland Invest AS er et investeringsselskap lokalisert på Helgeland, stiftet i 2011 som et resultat av en fusjon mellom

ROI Invest AS og Helgeland Vekst AS. Selskapet har 3 ansatte. Banken eier 48,3 % av aksjene i selskapet.

REDE Eiendomsmegling AS

Selskapet er markedsledende innen eiendomsmeglingsbransjen på Helgeland og er Bankens samarbeidspartner. Banken eier 40 % av aksjene i selskapet. Selskapet har i dag 22 ansatte, hvorav 16 er eiendomsmeglere/meglere og 1 meglerfullmektig med lang erfaring fra eiendomsmarkedet på Helgeland. REDE Eiendomsmegling AS har kontor i Bankens lokaler i Mo i Rana, Mosjøen, Sandnessjøen og Brønnøysund.

Produktselskaper

Frende Forsikring AS

Frende Forsikring består av selskapene Frende Livforsikring og Frende Skadeforsikring. Selskapet ble startet i 2007 og har hovedkontor i Bergen. Banken har en eierandel på 7,9 % i morselskapet Frende Holding AS. De resterende andeler er eid av fjorten andre frittstående sparebanker.

Norne Securities AS

Norne Securities AS ble startet i 2008 og har etablert tre forretningsområder: netthandel, aksjemegling og corporate finance. Selskapet har hovedkontor i Bergen, og Bankens eierandel er 7,5 %. De resterende andeler eies av tretten andre frittstående sparebanker og Must Invest AS.

Brage Finans AS

Brage Finans AS er et finansieringsselskap med hovedkontor i Bergen, som ble startet i 2010. Foruten Banken som eier 10 % har Brage Finans AS ni andre frittstående sparebanker med på eiersiden. Selskapet tilbyr tilpassede finansieringsprodukter med hovedvekt på leasing av alle typer driftsmidler, samt personbilfinansiering med salgspant.

Marked

Banken har sitt hovedmarked i de 18 Helgelandskommunene avgrenset av Saltfjellet i nord og grensen mot Trøndelag i sør. De største byene/tettstedene i markedet er Mo i Rana, Mosjøen, Brønnøysund og Sandnessjøen. Befolkningen i disse bykommunene omfatter ca. 60 % av befolkningen på hele Helgeland, som er ca. 78.600 innbyggere. Bankens største konkurrenter er Sparebank 1 Nord Norge, DNB Bank ASA og Handelsbanken. I tillegg er Grong Sparebank etablert i Mosjøen.

Helgeland Sparebank har en sterk og ledende markedsposisjon innenfor personkundemarkedet, med en markedsandel på rundt 50 % av alle boliglånskunder på Helgeland. Bankens primære markedsområde er Helgeland, men gode personkunder med tilknytning til Helgeland som tilfredsstillende bankens krav til betjeningsevne og sikkerhetsstillelse kan også innvilges finansiering. Konkurransen er betydelig i hele markedsområdet. Helgeland Sparebank tilbyr rådgivning og gode finansiell løsninger til sine kunder gjennom kompetente rådgivere. Banken har et stort distribusjonsnett på Helgeland, samt moderne løsninger for å betjene kunder i digitale kanaler. Banken har som mål at alle PM rådgivere skal være autoriserte finansielle rådgivere.

ÅRSBERETNING

Helgeland Sparebank har også en sterk markedsposisjon overfor små- og mellomstore bedrifter, med en markedsandel på godt over 50 %. I landbrukssegmentet, som tradisjonelt er et lavrisikosegment, er banken ledende med en markedsandel opp mot 75 %. Kundeporteføljen består av små og mellomstore bedrifter innen ulike næringer. Bankens rådgivere har spisskompetanse innen mange bransjer og tilbyr næringslivet profesjonell rådgivning. Bankens markedsområde er Helgeland og kun unntaksvis følges gode bedriftskunder ut av regionen.

Helgeland Sparebank er registrert i Foretaksregisteret med organisasjonsnummer 937 904 029. Besøksadressen for bankens hovedkontor er Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana. Postadressen er Postboks 68, 8601 Mo i Rana. Telefonnummer er 75 11 90 00.

Eierstyring og selskapsledelse

Helgeland Sparebanks prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. God virksomhetsstyring i Helgeland Sparebank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter. Dette for å sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbeveiere, långivere, kunder, ansatte, ledelse, styringsorganer og samfunnet for øvrig.

Virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir iverksatt og nådd. Konsernets prinsipper og rammer for intern kontroll og risikostyring er nedfelt i egne styringsdokumenter som årlig gjennomgås av styret. Styringsdokumentene er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll, og policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring.

Styret i Helgeland Sparebank legger vekt på å etterleve prinsippene som er gitt i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse i virksomhetsstyringen.

Helgeland Sparebank har sammenholdt egen policy med den reviderte norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med Norsk Anbefaling.

Det er i 2017 avholdt 12 styremøter i banken. Oppfølging av strategi, strukturendringer, risiko- og kapitalstyring, samt driftskostnader har vært styrets fokusområder.

Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid. Det legges vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Det er gjennomført egevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse.

Styret har som et ledd i sitt arbeid nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utvalgene skal se til at

Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv intern og ekstern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i samsvar med lover og forskrifter, samt bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Medlemmene i revisjons- og risikoutvalget er Ove Brattbakk (leder), Stein Andre Herigstad-Olsen og Eva Monica Hestvik. Medlemmer i godtgjørelsesutvalget er Ove Brattbakk (leder), Stein Andre Herigstad-Olsen og Birgitte Lorentzen (ansattrepresentant). Revisjonsutvalget har hatt 6 møter i 2017, risikoutvalget har hatt 5 møter og godtgjørelsesutvalget 2 møter. En fylldig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel i årsrapporten.

Årsregnskap 2017

Regnskapsprinsipper

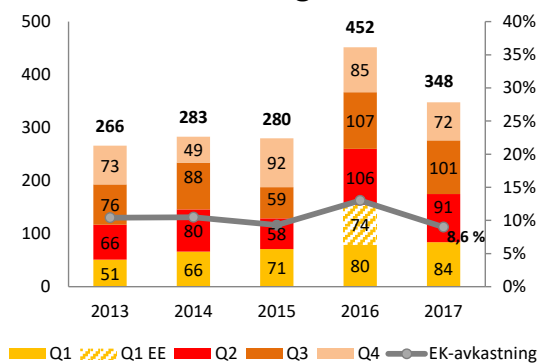
Helgeland Sparebank utarbeider konsernregnskapet og morbanken sitt regnskap i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS). Konsernregnskapet fremkommer ved konsolidering av morbanken og datterselskapene. Nærmere beskrivelse av regnskapsprinsippene er gitt i noter til årsregnskapet.

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn. Konsernet er ikke involvert i rettsvister som vurderes å ha betydning for konsernets soliditet eller lønnsomhet. Styret kjenner ikke til forhold etter årsskiftet som har vesentlig betydning for årsregnskapet. Tallene det refereres til er konserntall med mindre det er angitt at de gjelder morbanken.

Hovedtrekk

Konsernet fikk et resultat før skatt på 348 (452) mill. kr. Resultatet gir en årlig egenkapitalavkastning etter skatt på 8,6 (13,0) %. Resultat per egenkapitalbevis er kr 9,5 (13,4).

Resultatutvikling

Det foreslås en utdelingsgrad på 50,0 (41,9) % av utbyttegrunnlaget som gir et kontantutbytte på kr 4,00 (3,75) per egenkapitalbevis. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 23.03.18.

ÅRSBERETNING

Nøkkeltall 31.12.17:

(sammenligning per 31.12.16)

- Nettorente 1,83 (1,84) %
- Kostnader i % av forvaltning 0,89 (0,96) %
- Nedskrivninger på utlån 0,21 (0,13) %
- 12 mnd. utlånsvekst 7,5 (9,8) %
- 12 mnd. innskuddsvekst 4,9 (12,2) %
- Ren kjernekapitaldekning 15,8 (16,1) %
- Totalkapitaldekning 19,1 (20,5) %

Nettorenten

Konsernets hovedinntektskilde er nettorenten. Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter ble 565 mill. kr. Dette er en økning på 45 mill. kr sammenlignet med tilsvarende periode i fjor. Det generelt lave rentenivået i markedet sammen med sterk konkurranse presser fortsatt marginene, spesielt på boliglånsrenten, men også i BM. Nedgang i nibor og lavere kredittspread har gitt et positivt bidrag til nettorenten. Nettorente i % av gjennomsnitt forvaltningskapital holder seg på et stabilt nivå og ble 1,83 (1,84).

Gjennom Helgeland Boligkreditt AS har konsernet tilgang til lavere innlånskostnader gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Et høyere utlånsvolum har bidratt til økt rentenetto i kroner.

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter i kroner ble 86 (85) mill. kr. Provisjon fra skade- og livsforsikring utgjør 29 (28) mill. kr av inntektene. Banken eier 7,9 % av forsikringsselskapet Frende Holding AS. I leasingselskapet Brage Finans AS er Helgeland Sparebanks eierandel 10 %. Banken eier i tillegg 7,4 % i meglerforetaket Norne Securities. Bankens eierskap i produktselskapene er med å komplettere bankens tjeneste- og produktspekter. Breddesalg med fokus på forsikring og leasing vil fortsatt være et satsningsområde for banken. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble netto provisjonsinntekter 0,28 (0,30) %.

Netto resultat på finansielle eiendeler og forpliktelser

Netto inntekter fra finansielle investeringer ble 33 (74) mill. kr. Dette gir en reduksjon på 41 mill. kr. Inntektene fra tilknyttet selskap ble 31 (51) mill. kr. Salg av en aksjepost hos Helgeland Invest AS i siste kvartal 2017 har redusert bankens inntekter fra tilknyttet selskap. I 2016 inntektsførte banken gevinst ved salg av Visa på 14,5 mill. kr.

Andre driftsinntekter

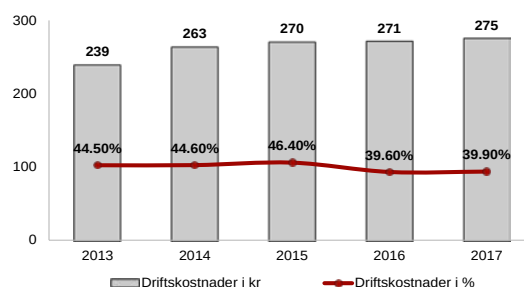
Andre driftsinntekter utgjør 5 (6) mill. kr. Dette er i hovedsak inntekter av solgte tjenester og leieinntekter bygg.

Driftskostnader

Samlede ordinære driftskostnader ble 275 (271) mill. kr. Dette utgjør en kostnadsvekst på 1,4 %. Lønn og sosiale utgifter ble 135 (127) mill. kr. I økningen på 7 mill. kr inngår ny finansskatt i form av arbeidsgiveravgift med 5,2 (0) mill. kr. I tillegg ble engangskostnad knyttet til pensjonsavtalen til tidligere adm. direktør utgiftsført med 3,5 mill. kr i 3. kvartal.

Det er i 2017 utgiftsført 2,2 mill. kr i forbindelse med avviking av bankkontorer, bla ved utkjøp av leiekontrakt.

Driftskostnader (mill. kr.) og i % av inntekt

Avvikling av de 6 minste kontorene har ikke medført reduksjon i bankens bemanning, men vil på sikt gi lavere driftskostnader knyttet til lokaler.

Driftskostnader i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital ble 0,89 (0,96) %, mens kostnader målt mot inntekter ble 39,9 (39,6) %.

Bankens sykefravær er 5,7 (5,0) %.

Kostnadsførte nedskrivninger på engasjement

Nedskrivning på utlån og garantier er utgiftsført med 66 (36) mill. kr. Herav nedskrivning på bedriftsengasjement med 51 (27) mill. kr, personkunder med 5 (-1). Nedskrivning på grupper av utlån er økt med 10 (8) mill. kr. Bankens samlede nedskrivninger for året er på et moderat nivå.

Utvidet resultat

I utvidet resultat inngår verdiøkning på bankens aksjer i Frende Holding, Brage Finans og verdipapirbeholdningen.

Balanseutviklingen (konsern)

Forvaltningskapitalen utgjør 31,9 (29,4) mrd. De siste 12 mnd. økte forvaltningskapitalen med 2.467 (2.251) mill. kr eller 8,4 (8,3) %.

Kontantstrøm

Kontantstrømoppstillingen viser hvordan Helgeland Sparebank har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt. Den er utarbeidet med utgangspunkt i brutto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter, investerings- og finansieringsaktiviteter. Utlånsveksten i 2017 på 1,9 mrd. kr er finansiert med kundeinnskudd på 0,8 mrd. kr, resterende er finansiert med økt innlån. Verdipapirbeholdningen er siden forrige årsskifte økt med 287 mill. kr mens likviditetsbeholdningen er redusert med 51 mill. kr.

Rentebærende verdipapirer

Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer per 31.12.17 var 3.854 (3.295) mill. kr. Durasjon portefølje er 2,0 (2,0) år. 97 % av porteføljen er ratet A- eller bedre. 95 % er OMF eller stats-/kommunegaranterte obligasjoner.

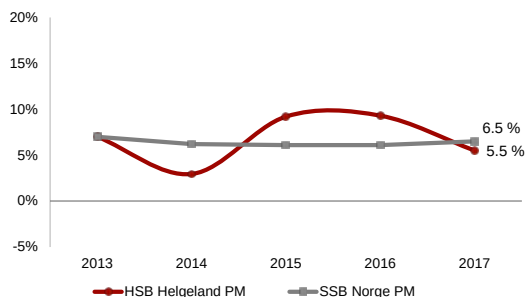
Engasjement

Ved utgangen av året utgjorde brutto utlån 26.611 mill. kr. Samlet 12 månedsvækst ble 1.863 (2.207) mill. kr, eller 7,5 (9,8) %. 83,8 (84,0) % av konsernets utlån er lånt ut til kunder på Helgeland.

ÅRSBERETNING

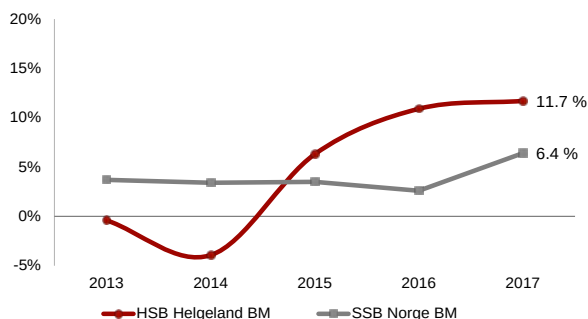
Av brutto utlån utgjør 17.660 mill. kr eller 66,4 (67,6) % lån til personkunder, hvorav 6.634 mill. kr er overført til bankens boligkreditselskap.

Utlånsvekst i % PM (12 mnd)

12 mnd. veksten i personmarkedet ble 925 (1.422) mill. kr eller 5,5 (9,3) %. Dette tilsvarer den generelle kredittveksten på Helgeland i 2017. Aktiviteten i personmarkedet i bankens

Utlånsvekst i % BM (12 mnd)

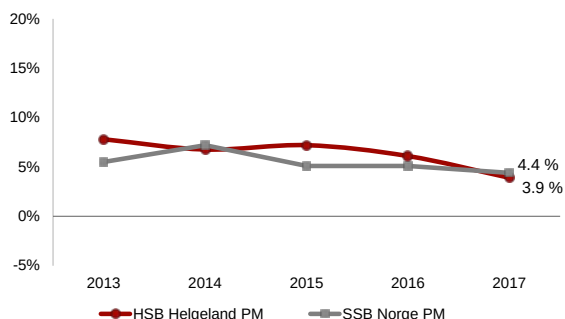
markedsområde var særskilt høy i 2016 bl.a. som følge av DNBs nedleggelse av kontorer.

I bedriftsmarkedet ble 12 mnd. veksten 938 (785) mill. kr eller 11,7 (10,9) %. Bankens utlånsvekst speiler et markedsområde med høyere aktivitet enn landet for øvrig.

Innskudd fra kunder

Ved utgangen av året utgjorde kundeinnskuddene 16.972 mill. kr. Innskuddene har de siste 12 månedene økt med 799 (1.755) mill. kr, eller 4,9 (12,2) %. Bankens innskuddsvekst er på nivå med den nasjonale veksten.

Innskuddsvekst i % PM (12 mnd)

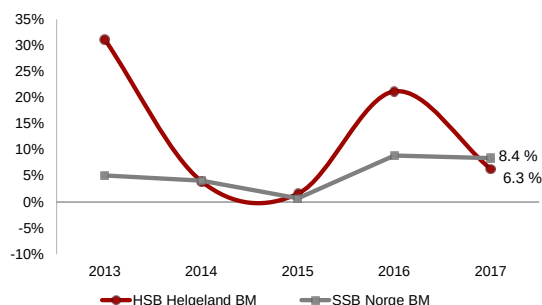

Konsernet har en stabil og lokal innskuddsmasse, hele 90,2 (91,0) % er innskudd fra kunder på Helgeland.

12 mnd. veksten i personmarkedet ble 352 (520) mill. kr eller 3,9 (6,1) %. Av totale innskudd på 16.972 mill. kr er 9.456 mill. kr eller 55,7 (56,3) % innskudd fra personkunder.

12 mnd. veksten i bedriftsmarkedet ble 447 (1.235) mill. kr eller 6,3 (21,2) %. Innskuddsveksten var høyere i fjor med tilgang av flere nye kunder i kommunal sektor. Innskuddsdekningen er stabil og ble 63,8 (65,4) % i konsernet og 87,1 (86,0) % i morbanken.

Innskuddsvekst i % BM (12 mnd)

Finansiering

Innskudd fra kunder er en betydelig finansieringskilde for banken. Volumforskjellen mellom utlån og innskudd er i hovedsak finansiert i det norske penge- og verdipapirmarkedet. Samlet kapitalmarkedsfinansiering utgjorde 10.851 (9.258) mill. kr. Konsernet har en langsiktig finansiering. Ved utgangen av året var andel innlån med gjenværende løpetid over ett år 87,8 (88,2) %. Gjennomsnittlig gjenværende løpetid for disse gjeldspapirene var 2,9 (2,8) år. Durasjon i boligkreditselskapet er noe høyere med 3,2 år. Banken tilrettelegger løpende for overføring av godkjente boliglån til det heleide boligkredittforetaket. Fastsatt maksimal grense for overføring av lån til Helgeland Boligkreditt er p.t. på 30 % av brutto utlån. Per 31.12.17 er 24,9 (22,7) % overført. Overføringsgraden i prosent av lån til personkunder utgjør 37,6 %.

Rating

Helgeland Sparebank er ratet av Moody's. Bankens rating er A3 med "stable outlook". Obligasjoner utstedt av Helgeland Boligkreditt AS er ratet av Moody's med Aaa.

Egenkapitalbevis – HELG

Ved utgangen av 2017 utgjør antall egenkapitalbevisiere 2.138 stk. Eierbrøken per 31.12.17 var 76,3 (76,5) %. De 20 største eierne er notert med 78,7 % av eierandelskapitalen. Sparebankstiftelsen Helgeland er største eier med 34,8 %. Antall utstedte egenkapitalbevis er 20.871.427. Per 31.12.17 eide banken 48.436 egne egenkapitalbevis. Disse er anskaffet via Oslo Børs til markedspris.

Kursen på HELG var per 31.12.17 på kr 88,00. Dette er økning på kr 7,00 fra årsskiftet med en kurs på kr 81,00.

Utbyttepolitikk

Gjeldende utbyttepolitikk ble sist vedtatt i styret i Helgeland Sparebank september 2017.

Utbyttepolitikken lyder som følger:

Helgeland Sparebank sitt mål er å forvalte konsernets

ÅRSBERETNING

ressurser på en måte som gir egenkapitalbeviserne en tilfredsstillende samlet avkastning i form av utbytte og verdistigning.

Overskuddet vil bli fordelt mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

Halvparten av eierandelskapitalens andel av overskuddet² kan utbetales som utbytte, og tilsvarende halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som gaver eller overføres til stiftelse(r). Resterende del av overskuddet overføres henholdsvis utjevningfondet og grunnfondet.

Konsernets egenkapitalutvikling og soliditet vil bli tillagt vekt ved fastsettelse av utbytt nivå. Det samme vil forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, eksterne rammebetingelser og konsernets behov for kjernekapital.

Disponering av resultat i morbanken

Morbankens resultat etter skatt ble 256 mill. kr. Korrigert for endring fond for urealiserte gevinster og renter fondsobligasjon, ble utbyttegrunnlaget på 218 mill. kr. Styret har valgt å foreslå et økt utbytt nivå for 2017. Dette er i tråd med tidligere informasjon som er gitt til markedet.

Forslag til overskuddsdisponering:
Utdelingsgrad 50,0 (41,9) %.

Utbytt midler

- 83,5 mill. kr i kontantutbytte, tilsvarende kr 4,00 per egenkapitalbevis
- 25,6 mill. kr til gavefond / gavestiftelse

Styrking av egenkapitalen

- 83,5 mill. kr til utjevningfond, som tilsvarer kr 4,00 per EK-bevis
- 25,6 mill. kr til grunnfondet

Utbytte utbetales til de egenkapitalbeviserne som er registrert som eiere per 22.03.18. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 23.03.18.

Risiko- og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyringen støtter opp under konsernets strategiske utvikling og ambisjoner, og skal bidra til å sikre realisering av konsernets finansielle og operasjonelle mål. Det vil likevel kunne oppstå uventet tap som krever at konsernet har tilstrekkelig egenkapital. Som en del av risikostyringsarbeidet er det for de ulike risikoområdene vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med ulike interne vurderinger og beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP).

Risikokategorier og definisjoner:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.
- Markedsrisiko: risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser knyttet til aktiviteter og posisjoner i verdipapirer (renter og aksjer) og valuta
- Operasjonell risiko: risiko for direkte eller indirekte tap grunnet svikt i interne rutiner, systemer og prosesser, utilstrekkelig kompetanse, skader på eiendeler, driftsavbrudd, systemfeil, internt eller eksternt bedrageri.

Risikostyringen er sentral i den daglige driften og i styrets løpende arbeid. Risikoen styres primært gjennom policy og retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som dekker kredittrisiko, og konsernets finansstrategi som dekker likviditetsrisiko og markedsrisiko. Banken har kredittvalg og finansutvalg for styring og oppfølging av risiko i tråd med styringsrammer og fullmakter gitt av styret.

Bankens risikostyringsenhet utgjør fire årsverk. Direktør risikostyring er direkte underlagt adm. direktør og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken. Direktør risikostyring rapporterer også direkte til styret.

Konsernets internrevisjon utgjør to årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Styret godkjenner årlig intern revisors instruks og arbeidsplan. Intern revisor kan benytte eksterne tjenester ved behov.

Kredittrisiko

Kredittrisikoen uttrykker risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser, og er konsernets største risiko.

Kredittrisikoen, og eksponeringen av denne, styrets gjennom kredittstrategi, kredittpolicy, kreditt rutiner, og bevilgningsreglement.

Konsernets strategi på kredittområdet er utledet fra den overordnede strategien, og inneholder retningslinjer og styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner. Det er satt styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner. Det er satt styringsrammer for fordeling av utlån mellom person- og bedriftsmarkedet, størrelse på engasjement, eksponering innenfor bransjer (konsentrasjonsrisiko) og geografiske begrensninger. Styringsrammene for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret, og med tillegg av årlig porteføljegjennomgang.

² Utbyttegrunnlaget

ÅRSBERETNING

Kredittstrategien fastsettes årlig. Gjeldende strategi ble vedtatt av styret og implementert i november 2017.

Utviklingen i kredittrisiko følges opp gjennom regelmessige analyser av misligholdsutviklingen i konkrete bransjer, geografiske områder, låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for kredittengasjementet. For løpende oppfølging av risiko er det definert et sett av rapporter som fremlegges periodisk til styret.

Samlet kapitalbehov for kredittrisikoen fremkommer i konsernets ICAAP. Toleransenivå for kredittrisiko er definert for utvalgte bransjer og områder. Styringsnivå for bedriftsmarkedsporteføljen er etablert, etterleves og rapporteres periodisk. Stresstester anvendes for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av stort fall i eiendomspriser.

Risikoen i personmarkedsporteføljen har over tid vært lav. Boligprisutviklingen viser at prisøkningen på solgte eneboliger på Helgeland over tid har vært svakt stigende. Med en prisøkning i 2017 på linje med Nord-Norge for øvrig, ligger Helgeland fortsatt langt lavere enn resten av Nord-Norge og landet. Nesten hele personmarkedsporteføljen er sikret i bolig.

Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen er moderat, og misligholdte (> 90 dager) og tapsutsatte engasjement er vurdert som lav. Brutto utlån til bedriftsmarkedet økte i 2017, og med 938 mill. kr. Også for 2017 opplevde vi god etterspørsel i bedriftsmarkedet, både blant egne og i fht. nye kunder.

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalån. Motverdien utgjorde pr. 31.12.17 90 (119) mill. kr. Porteføljen er fordelt på et mindre antall kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kredittrisikoen i denne porteføljen er lav.

Banken har i 2017 videreført årlig validering av modellen for beregning av gruppenedskrivning basert på egne scoremodeller. Modellen baserer seg på sannsynlighet for mislighold og tapsgrad gitt at et engasjement går i mislighold. Scoremodellene benyttes av flere andre sparebanker som samarbeider om validering og eventuell justering av parameterne. Valideringen viser at scoremodellene er tilfredsstillende og at den differensierer godt mellom kundene.

Parallelt har banken sammen med tre andre sparebanker utviklet en tapsmodell som er i tråd med krav som IFRS 9 stiller til kvantifisering av tap.

Kostnadsførte nedskrivninger på utlån i 2017 ble 66 mill. kr mot 36 mill. kr i 2016. Gruppenedskrivningen er endret med 10 mill. kr siden 2016. Det er noe høyere nedskrivninger i 2017, men nedskrivningene vurderes fortsatt som moderate og utgjør 0,21 (0,13) % av brutto utlån.

Sum netto misligholdte (>90 dager) og tapsutsatte engasjement utgjorde 183 (113) mill. kr, som tilsvarer 0,7 (0,5) % av brutto utlån.

Med bakgrunn i gjeldende regler og interne retningslinjer, følges engasjementene løpende med henblikk på identifisering av mulige tapsutsatte engasjement.

Det er stort fokus og regelmessige gjennomganger av god kredittpraksis og kvalitet i kredittarbeidet. Herunder forståelse av god oppfølging og kontroll av kundeporteføljene. Etterlevelse gjennom enkeltsaker sikres gjennom kredittutvalget, ledernes nøkkelkontroller, og arbeidsfordelingen mellom rådgivere og etterbehandlere. For bedriftsmarkedet sikres styring og overvåking gjennom løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne, og sikkerhetsvurderinger. Dette gjennom både månedlige og kvartalsvise gjennomganger. For overvåking og utvikling i personmarkedsporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgede lån, og halvårsbasis på totalporteføljen.

Risikofordelt utlånsportefølje fordelt på lav, middels og høy risiko rapporteres basert på scoremodellene.

Risikomigrasjonen rapporteres kvartalsvis som en del av samlet risikorapport til styret.

Tett oppfølging av større bedriftskunder, overvåking av misligholdssannsynlighet i porteføljen, og for konkrete definerte bransjer, er videreført som prioriterte fokusområder.

Maksimal grense for et enkelt engasjement fastsatt av Finansdepartementet er 25 % av ansvarlige kapital. Ved utgangen av 2017 hadde banken 3 engasjement som samlet sett var ut over 10 % av ansvarlig kapital

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at Banken ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut.

Banken skal til enhver tid ha tilstrekkelige likvide midler til å møte forpliktelser ved forfall, samt å ha en likviditetsstrategi som sikrer tilgang til langsiktig finansiering. Bankens skal benytte seg av de vanlige innlånskildene i markedet for å optimalisere en diversifisert innlånsstruktur.

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring som angir hensikt, styringsmål og risikotoleranse for styring av likviditetsrisiko. Strategien har som hovedformål å sørge for at konsernet har en forsvarlig likviditetsstyring som bidrar til å sikre konsernets evne til å innfri sine betalingsforpliktelser. Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret

Bankens likviditetsreserveportefølje består hovedsakelig av solide utstedere av rentebærende verdipapirer som kvalifiserer til LCR rapportering.

Banken tilfredsstiller LCR/NSFR i henhold til gjeldende opptrappingsplan.

Overvåking og måling av likviditetssituasjonen baseres på ulike stresstestscenario som tar hensyn til både markedsspesifikke og bankspesifikke hendelser.

Banken hadde LCR på 117 (145) % ved årsslutt 2017. NSFR ble ved utgangen av året 137 (131) %.

Det er stilt sikkerhet i Bankens eiendeler (obligasjoner) for låneopptak i Norges Bank på til sammen 545 (520) mill. kr, som i sin helhet er ledig ved årsskiftet.

ÅRSBERETNING

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for likviditetsindikator 1 (i henhold til retningslinjer fra Finanstilsynet), langsiktig finansierungsgrad, innskuddsdekning og krav til likviditetsbufferkapital, i tillegg til regulatoriske krav til LCR og NSFR

Styret har for 2017 fastsatt et minstekrav til likviditetsindikator. 1. Dette minstekravet er i samsvar med Finanstilsynets krav på minimum 105 %. Per 31.12.17 var likviditetsindikator 1 på 110 (113) %. Styret har også fastsatt at andel langsiktige innlån i % av samlede innlån skal utgjøre minst 70 %. Per 31.12.17 var andel langsiktig finansiering 87,8 (88,2) %.

Banken har likviditetsreserver i form av kontanter, innskudd i Norges Bank og andre banker, rentebærende verdipapirer, samt ubenyttede trekkrettigheter. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de siste årene gradvis tilpasset bufferne til likviditetsbufferkrav i henhold til Basel III. Pr 31.12.17 utgjorde likviditetsbufferkapitalen 13,8 (13,3) % av forvaltningskapitalen. Konsernets samlede likviditetsbufferkapital vurderes å være tilfredsstillende.

Innskuddsdekningen er et viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisiko, det vil si hvor stor andel av utlån til kunder som er dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt minstekrav til innskuddsdekning. Dette kravet var innfridd gjennom hele 2017.

Helgeland Boligkreditt AS ble etablert i 2008 og er et heleid datterselskap. Selskapet er blitt en stadig viktigere finansieringskilde for konsernet. Helgeland Boligkreditt AS har gradvis økt sin aktivitet og har de siste 8 årene utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett i markedet. Ved utgangen av 2017 har banken overført godt sikrede boliglån som utgjør 24,9 (22,7) % av brutto utlån. Overdekning i sikkerhetsmassen (i forhold til utestående obligasjoner) i selskapet anses å være god, og var på 28 (30) % ved utgangen av året. Gjennomsnittlig belåningsgrad var på 52 (53) %.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens posisjoner i rente og egenkapitalmarkedet, samt den renterisiko som er knyttet til bankens innskudds og utlånsportefølje. Det samlede markedsrisikonivået består i hovedsak av aksje-, rente-, valuta, eiendom-, kredittspread-, og eierrisiko.

Styret har vedtatt en strategi for markedsrisiko som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt konkrete rammer for rente-, kredittspread- og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Bankens likviditetsreserver består hovedsakelig av rentebærende verdipapirer som kvalifiserer innenfor LCR. Papirene består for det meste av likvide 0/10/20 % – vektede papirer. Verdipapirene er primært basert på FRN struktur og har således en lav renterisiko.

Kredittdurasjonen på hele porteføljen skal være innenfor 2,5 år og fullmaktsrammer sikrer god diversifisering og begrensning av evt. motpartsrisiko.

Bankens utlån til kunder og innskudd fra kunder er hovedsakelig basert på flytende rentebetingelser. Likeså er bankens likviditetsportefølje. Bankens innlånsportefølje består av både FRN-baserte lån, men også lån til fast rente. Renterisikoen på fastrente innlån begrenses ved hjelp av rentebytteavtaler.

Banken påtar seg kredittspreadrisiko, i første rekke gjennom forvaltning av rentebærende verdipapirer i bankens likviditetsportefølje. Porteføljen består i hovedsak av verdipapirer utstedt av norske banker, boligkredittforetak, kommuner, stat og ikke finansielle foretak. Kredittspreadrisikoen er innenfor styrevedtatte rammer.

Den totale renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom en samlet vurdering av rentebærende balanseposter, samt ved bruk av rentebytteavtaler. Renterisikoen er på et lavt nivå.

Konsernet har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre en tilfredsstillende likviditetsbufferkapital for konsernet. Det stilles krav om utsteders rating. I tillegg er det fastsatt maksimal ramme for durasjon på rentebærende verdipapirportefølje, samt at sammensetningen skal være diversifisert mellom ulike bransjer og typer utstedere.

Bankens posisjoner i aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, tilknyttede selskaper, produktselskaper og lokale investeringsselskaper. Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene vurderes å være moderat. Banken har ingen aktiv eiendomsforvaltning og eksponering i eiendom er knyttet til eiendommer som benyttes i virksomheten, evt. overtatte eiendommer som skal avhendes.

Valutarisiko

Helgeland Sparebank er ikke valutabank, og konsernet har ingen aktive valutaporteføljer. Konsernets valutarisiko er derfor ubetydelig.

Operasjonell risiko

God intern kontroll og kvalitetssikring er en forutsetning for tilfredsstillende håndtering av operasjonell risiko. Styringsdokumentene og kontrollsystemene er bygget opp for å ivareta effektiv drift, risikokontroll, fornuftige forsiktighetshensyn, korrekt finansiell- og ikke finansiell informasjon, overholdelse av lover og retningslinjer, og interne retningslinjer og strategier.

Det gjennomføres risikovurdering på alle nivå. Risikovurderingen dokumenteres og gir også oversikt over prosess og nøkkelkontroller i de operative funksjonene. Fokus på systemer og prosesser i de operative funksjonene bidrar til stadig økt fokus på kvalitet og effektivitet, så vel som målrettet drift i konsernet. Operasjonell risiko måles ved vurdering av operasjonelle hendelser tilordnet definerte tapshendelskategorier for tilfældige hendelser og for oppsummerte avvik avdekket gjennom rutinemessig kontroll.

ÅRSBERETNING

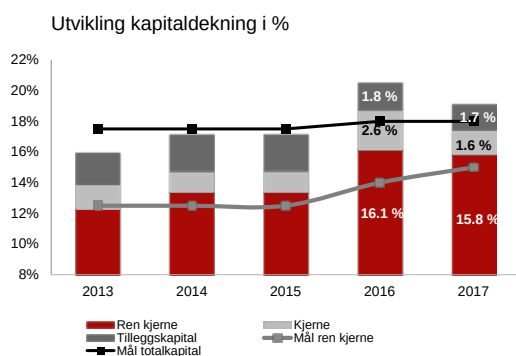
Operasjonell risiko kvantifiseres ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko. Dette summeres opp i krav om å holde noe ansvarlig kapital som sikkerhet for framtidig forventede tap, som konsernet kan bli påført som følge av operasjonell risiko. Vurdert ut fra organisasjonens kompetanse, organisering og ansvarsdeling, samt konsernets inntjening og soliditet, mener styret at konsernets samlede risikoeksponering er forsvarlig.

Compliance

Det er konsernets grunnleggende holdning at driften skal innrettes i tråd med gjeldende lover og regler. Økte regulatoriske krav til konsernets virksomhet vies stor oppmerksomhet.

Soliditet

Netto ansvarlig kapital utgjorde 3.367 mill. kr, herav fondsobligasjon med 299 mill. kr og ansvarlig lån med 300 mill. kr (Fondsobligasjon på 150 mill. kr ble innfridd i 1. kvartal 2017). Konsernet har en ren kjernekapitaldekning på 15,8 (16,1) %, Kjernekapitaldekningen ble 17,4 (18,7) % og totalkapitalen 19,1 (20,5) %.

Fra 31.12.17 er lovbestemt minstekrav på ren kjernekapitaldekning på 12,0 %. Banken har et Pilar 2 tillegg på 2,2 %. Konsernets kapitalkrav inkludert Pilar 2 tillegg utgjør dermed 14,2 %.

Konsernet har et kapitalmål for ren kjernekapitaldekning på minimum 15,0 % og totalkapitaldekning på over 18,0 %. Helgeland Sparebank benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen.

Konsernets uvektede kjernekapital (Leverage ratio) utgjorde 9,4 (10,1) % ved utgangen av året.

Datterselskapene

Helgeland Boligkreditt AS (100 %)

Resultat etter skatt ble 48,9 (33,1) mill. kr for 2017 og egenkapitalen pr 31.12.17 er 593 (427) mill. kr.

AS Sparebankbygg (100 %)

For 2017 ble resultat etter skatt -0,2 (-0,03) mill. kr og egenkapitalen ved årsskiftet var på 0,9 (1,0) mill. kr.

Helgeland Sparebanks Eiendomsselskap AS (100 %)

Resultatet etter skatt i 2017 ble 0,5 (0,2) mill. kr og egenkapitalen i årsskiftet var på 6,3 (5,8) mill. kr.

Helgeland Utviklingsselskap AS (100 %)

Resultat etter skatt i 2017 var på -2,1 (-10,6) mill. kr og egenkapitalen i årsskiftet var på 1,1 (2,3) mill. kr.

ANS Bankbygg Mo (97 %)

Resultat etter skatt i 2017 ble 0,6 (0,2) mill. kr, og ved årsskiftet var egenkapitalen på 48,0 (48,6) mill. kr.

Storgata 73 AS (53 %)

Resultatandel per 31.12.17 var på 0,6 (0,5) mill. kr, og egenkapitalandel 4,8 (4,5) mill. kr.

Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS (48,3 %)

Resultatandel per 31.12.17 var på 31 (51) mill. kr og egenkapitalandelen var 328 (300) mill. kr. (Foreløpig regnskap NGAP i Helgeland Invest omarbeidet iht IFRS).

REDE Eiendomsmedling AS (40 %)

Resultatandel per 31.12.17 var på -1 (1) mill. kr og egenkapitalandelen var 14 (15) mill. kr.

Samfunnsengasjement

Vår visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland er et uttrykk for at våre verdier og handlinger er forankret i et tydelig samfunnsengasjement.

Vi er en samfunnsaktør som skal være en drivende kraft og medspiller i lokalsamfunnet som vi er en del av, både innen kulturliv, idrett, talentutvikling, undervisning, forskning og næringsutvikling.

Vi henter motivasjon fra våre kunder og våre samarbeidspartnere gjennom tett dialog, læring, oppfølging og vi bidrar med økonomisk støtte til hundrevis av aktiviteter hvert eneste år.

Barn og ungdom er samfunnets viktigste ressurs, og vi har stort fokus på alt som skaper en meningsfull og innholdsrik oppvekst for barn og ungdom.

For Helgeland Sparebank er både privat, offentlig og frivillig sektor på Helgeland viktige partnere i arbeidet med å gjøre Helgeland til et livskraftig samfunn for alle.

Som lokal sparebank bruker vi betydelige deler av overskuddet etter skatt og utbytte til allmennnyttige formål, og i 2017 delte banken ut nesten 24 millioner kroner til glede og nytte for store og små på Helgeland.

Helgeland Sparebank har over mange år satset offensivt på å vise samfunnsansvar gjennom å gi bidrag til allmennnyttige formål, og bankens gavefond og gavestiftelse har siden 2007 tildelt økonomiske bidrag på ca. 170 millioner kroner til nærmere 1.750 gode formål på Helgeland.

I 2017 avsatte banken 26 millioner kroner av bankens overskudd til allmennnyttige formål.

ÅRSBERETNING

Idrett og friluftsliv er en del av den vår kulturarv, og et rikt kulturliv er en viktig faktor for stedsattraktivitet. Gode idretts- og kulturtilbud tiltrekker seg nye mennesker, noe Helgeland trenger for å møte rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor. Barn og unges oppvekstvilkår har derfor høy prioritet i bankens gavetildeling.

Helgeland er rik på naturressurser som alltid vil være en viktig premisse for framtidig verdiskaping og utvikling. Framtiden vil stille krav til ny kunnskap og innovasjon og Helgeland Sparebank bidrar aktivt i samarbeidsprosjekter med høyskoler og universitet for å fremme lokal kompetanse og konkurransekraft. Samlet sett har Helgeland Sparebank de siste årene bidratt med mer enn 18 millioner kroner til kunnskap og forskning på Helgeland.

Etikk

Konsernets virksomhet er avhengig av tillit fra kunder, offentlige myndigheter og samfunnet for øvrig. Helgeland Sparebank vektlegger at de ansatte har høy etisk standard. De etiske retningslinjene er en del av personalhåndboken, og gjøres kjent for alle nyansatte.

Medarbeidere og arbeidsmiljø.

Helgeland Sparebank hadde ved årsskiftet 155 ansatte, eller 148 årsverk, fordelt på 6 kontorer.

Styret er opptatt av at banken skal ha et godt arbeidsmiljø. Bankens medarbeidere, deres lokalkunnskap og kompetanse er et av bankens viktigste konkurransefortrinn.

Trivsel måles årlig gjennom ulike undersøkelser. I 2017 ble det gjennomført en intern Helse, Miljø og Sikkerhetsundersøkelse. De tre driverne, ansattes engasjement, endringsvillighet og gjennomføringsevne ble målt i undersøkelsen. Mange svarte og bekreftet høy trivsel og tilfredshet med å jobbe i banken.

Helgeland Sparebank er en veletablert Inkluderende Arbeidslivsbedrift med gode rutiner for oppfølging av medarbeidere. Det er kultur for ivaretagelse, aktivitet og omsorg. Bankens målsetting er 96,5 % nærvær, og der ikke noe fravær skal være arbeidsrelatert.

Det samlede sykefraværet i 2017 ble 5,7 %. Det er høyere enn tidligere år og skyldes dessverre flere ansatte med alvorlige sykdommer. Vi ser at graderte sykemeldinger, tett oppfølging og god tilrettelegging er en nøkkel til å lykkes i nærværarbeidet.

Autorisasjoner og godkjenninger som både AFR, GOS og kreditt er med på å styrke bankens samlede kompetanse på rådgiverområdet. Flertallet av bankens rådgivere er autoriserte.

Behovet for digital kompetanse i et fremtidsrettet perspektiv er stadig mer påtrengende. Ny digital «medarbeider» i 2017 er en digital kollega, som med god kvalitet og treffsikkerhet, skal ta over og automatisere gjentakende arbeidsoppgaver.

Systemer for kontinuerlig vedlikehold av medarbeidere sin kompetanse er viktig. Banken bruker derfor årlig mye ressurser på kompetanseheving i form av utdanning på høyskoler, intern opplæring, hospitering og veiledning.

Det arbeides konkret for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Banken har en utarbeidet politikk og handlingsplan for å ivareta likestilling og likelønn. I lederstillinger ønskes en jevn fordeling mellom kjønnene, mens på medarbeidernivå arbeides det for at begge kjønn skal være representert på de ulike avdelingene.

I bankens Forstanderskap er det 25 medlemmer med leder, hvorav 9 kvinner og 16 menn. I bankens styre er det 9 faste medlemmer, hvorav 4 kvinner og 5 menn. Bankens ledergruppe består av 8 medlemmer, hvorav 4 er kvinner og 4 er menn.

Korrupsjon og interne misligheter

I arbeidet med å forebygge og bekjempe uønskede hendelser er det utarbeidet mål, rutiner og tiltak på flere områder. På personalområdet er arbeidet med å forebygge ran- og andre trusselsituasjoner stadig like aktuelt selv om ansatte ikke håndterer kontanter i det daglige.

Banken har system for melding av uønskede hendelser både ved rutine for varslings, og i avvikssystemet på HMS området. Personal-, leder og HMS håndbøkene er gjort tilgjengelig for alle via en egen App. Viktig informasjon i normale eller kritiske situasjoner er da lettere tilgjengelig uansett hvor en er.

Det er etablert rutine for hvitvasking og rutinen ivaretar at bankens hvitvaskingspolicy er i tråd med de lover og regler som gjelder. Det er gjennomført opplæring på antikorrupsjons-datasikkerhetsområdet.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Helgeland Sparebank arbeider systematisk med å avdekke og bekjempe økonomisk kriminalitet.

Den etablerte rutinen for hvitvasking ivaretar at bankens hvitvaskingspolicy er i tråd med de lover og regler som gjelder. Myndigheter, kunder og konkurrenter skal ha tillit til bankens profesjonalitet og redelighet. Mistenkelige transaksjoner håndteres og rapporteres til økokrim dersom aktuelle kriterier er oppfylt.

Miljø

De to største kontorene til Helgeland Sparebank, Mo i Rana og Mosjøen er godkjente Miljøfyrtårnsbedrifter. Begge kontorene ble re-autorisert etter de nye miljøkravene i 2017.

Fokus er energisparing i egne bygg, søppelsortering og reduksjon i papirbruken. Bruk av nettbrett, samkjøring ved reising mellom kontorene, og mer bruk av videomøteutstyr og Skype i møter mellom kontorene og med kunder blir vanligere. På opplæringsområdet har vi oftere nytte av e-læring, nettmøter og andre delingsforum i sosiale medier.

ÅRSBERETNING

Konsernets godtgjørelsespolitikk

Alle godtgjørelsesordninger i Helgeland Sparebank utformes i samsvar med lov om finansforetaksloven, lov om verdipapirhandel med tilhørende forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond. Retningslinjer som omhandler godtgjørelsesordning i Helgeland Sparebank ble sist oppdatert og vedtatt i styret november 2017

Utsiktene fremover

Omsetningen av boliger på Helgeland har vært lavere i 2017 enn i 2016. Dette, kombinert med innstramningen i boliglånsvilkårene og DNB's nedleggelse av kontorer i 2016, gjorde at veksten i utlån til privatmarkedet i 2017 ble lavere enn i 2016. Veksten i 2017 gjenspeiler den generelle kredittveksten for husholdningene på Helgeland. Vi forventer høyere markedsvekst og høyere utlånsvekst til privatmarkedet i 2018.

I bedriftsmarkedet er aktiviteten og investeringsviljen fortsatt høy. Dette forventes å fortsette i 2018.

Nivået på provisjonsinntektene er samlet sett tilfredsstillende. Etablerte tiltak og en offensiv salgsorganisasjon gir grunnlag for å forvente at dette vil opprettholdes i 2018.

Rådgiver og salgssressursene ved de fire største kontorene (PM avdelingene) er styrket som følge av nedleggelse av de seks minste kontorene. Dette forventes å gi resultater både i forhold til provisjonsinntekter og utlånsvekst PM.

Kostnadsnivået er utfordrende. Det er et kontinuerlig fokus på effektivisering av bankens organisasjon og arbeidsprosesser. Det gjøres løpende vurderinger av ressursbehov ved naturlig avgang / avslutning av arbeidsforhold, og arbeidsprosesser kartlegges med den hensikt å automatisere hele eller deler av prosessene. Nedskrivningsnivået i 2017 er samlet sett moderat og forventes å ligge på samme nivå i 2018.

Prisutviklingen på eneboliger i regionen ved utgangen av året ble 2,8 % mot et landsgjennomsnitt på 1,8 %. For leiligheter er det en prisøkning på 6,4 % for Helgeland, mens prisene på landsbasis gikk ned med 4,3 %.

Arbeidsledigheten (helt ledige) er fortsatt lav innenfor regionen med en samlet ledighet på Helgeland på 1,6 % ved utgangen av året. Nordland fylke hadde en ledighet på 1,9 % og landsgjennomsnittet var 2,4 %. Det forventes at det lave nivået på arbeidsledige vil vedvare.

Helgeland Sparebank har kapital, og banken er rustet til å ta sin del av lønnsom vekst i regionen. Konkurransesituasjonen i personmarkedet utfordrer imidlertid mulighetene i dette segmentet. Aktivitets- og investeringsnivået i en rekke bransjer er fortsatt høyt, og en svak krone er positivt for regionens eksportbedrifter både innen havbruk, industri og turisme.

Takk til bankens ansatte, kunder og samarbeidspartnere

Styret er fornøyd med resultatet som er skapt i 2017 og vil rette en stor takk til alle ansatte for den flotte innsatsen de har vist gjennom året som har gått. Styret vil også takke bankens kunder og gode forretningsforbindelser for godt samarbeid i året som har gått.

Styret for Helgeland Sparebank
Mo i Rana, 23. februar 2018

Ove Brattbakk
styreleder

Stein Andre Herigstad-Olsen
nestleder

Eva Monica Hestvik

Bjørn Audun Risøy

Inga Marie Lund

Nils Terje Furunes

Marianne Terese Steinmo

Birgitte Lorentzen
ansattrepr.

Geir Pedersen
ansattrepr.

Hanne J. Nordgaard
Adm. direktør

Eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

Bankens policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. Policyen beskriver de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre eiernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken.

Bankens policy er konkretisert i ulike styringsdokumenter for Helgeland Sparebanks virksomhet. Dette omfatter blant annet bankens samfunnsengasjement, vedtekter, etiske retningslinjer, strategidokument, policydokumenter, budsjett, fullmakter og rammer, rutinebeskrivelser, insidereglement og egenhandel, rammeverk for styring og kontroll: retningslinjer for systemer og prosesser som fokuserer på risikovurdering og intern kontroll i banken.

Helgeland Sparebanks røtter er dypt forankret på Helgeland, og banken er levende opptatt av det som skjer i regionen. Derfor har banken en visjon om å være en drivkraft for vekst på Helgeland.

Fordi Helgeland Sparebank er en solid og robust lokal sparebank med sterk markedsposisjon, kan banken bidra aktivt til samfunnsutviklingen. Lovgiver har gitt sparebankene anledning til å gi deler av overskuddet tilbake til lokalsamfunnet i form av gaver til allmennytige formål. Sparebankene kan betale utbytte til lokalsamfunnet av den egenkapitalandelen som eies av kundene/samfunnet.

Bosetning og vekst er en forutsetning for bankvirksomhet. Uten livskraftige og attraktive lokalsamfunn blir det vanskelig å rekruttere arbeidskraft til bedrifter og offentlig virksomhet, noe vi trenger for å fremme samfunnsutviklingen. Vi lever derfor i skjebnefellesskap – banken og helgelendingen. Helgeland Sparebanks Gavefond er en del av bankens bidrag til utvikling, optimisme og vekst i bygder og byer på Helgeland. I tillegg til de strategiske og finansielle målsettingene har Helgeland Sparebank valgt å ta sitt miljøansvar på alvor, og har derfor vedtatt en egen miljøstrategi.

Styringsdokumentene bygger blant annet på Norsk anbefaling til eierstyring og selskapsledelse, samt Committee of European Banking Supervisors prinsipper for overordnet styring og kontroll.

Helgeland Sparebank har som ambisjon å følge de nevnte anbefalinger så langt de passer.

I tråd med punkt en i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse følger en redegjørelse for bankens etterlevelse av punktene i anbefalingen.

Forstanderskapet er bankens øverste organ og er sammensatt av tre grupper med til sammen 25 medlemmer. Innskytterne velger 9 medlemmer, eierne av egenkapitalbevis 10 medlemmer og de ansatte i banken 6

medlemmer. For å endre vedtektene kreves det at to tredjedeler av forstanderne som er til stede, og minst halvparten av alle forstandere stemmer for forslaget om endring.

Forstanderskapet velger bankens styre som skal påse at banken har god eierstyring og selskapsledelse.

Virksomhet

Helgeland Sparebank er et finanskonsern som består av morbanken samt datterselskaper. Henvisninger til banken og/eller konsernet Helgeland Sparebank i denne artikkelen gjelder konsernet Helgeland Sparebank.

I henhold til vedtektene i Helgeland Sparebank er formålet til virksomheten å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskyttere, levere finansielle tjenester til privatpersoner, næringsliv og offentlig sektor og forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Bankens kan utføre alle forretninger og tjenester som det er vanlig eller naturlig at sparebanker kan utføre i henhold til gitte konsesjoner og den til enhver tid gjeldende lovgivning.

Styrets beretning inneholder en beskrivelse av bankens mål og strategier. Det strategiske grunnlaget evalueres av styret og ledelsen minimum årlig, og bankens planer justeres og tilpasses løpende. Bankens strategiske plattform sammenfattet i hovedpunktene visjon, forretningsidé, kjerneverdier, strategiske og finansielle mål, samt etiske retningslinjer, og oppdateres som et resultat av ovennevnte minimum årlig.

Banken har en kunderettet organisasjon med fokus på personmarked, bedriftsmarked og kapitalmarked som forretningsområder. Dette er supplert med støtteområder og stabsfunksjoner. Bankens organisatoriske struktur er dynamisk og vurderes ut fra endrede behov og rammebetingelser.

Selskapskapital og utbytte

Bankens egenkapital er sammensatt av egenkapitalbeviskapital, overkursfond, grunnfondskapital, fond for urealiserte gevinster, gavefond, utjevningsfond, fondsobligasjon og annen egenkapital.

Bankens målsetting er en ren kjernekapitaldekning (konsern) på minimum 15,0 % og en totalkapitaldekning på over 18,0 %.

Bankens utbyttepolitikk:

Helgeland Sparebank sitt mål er å oppnå økonomiske resultater som gir eierne av kapitalen en god og stabil langsiktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalen. Det er en målsetting for banken å likebehandle bankens to eiergrupperinger.

Banken har som målsetting å oppnå en egenkapitalavkastning som er konkurransedyktig i markedet sett i forhold til bankens risikoprofil. Mål for egenkapitalavkastning er minst 10 % (konsern).

Likebehandling av egenkapitalbeviserne

Eierne av egenkapitalbevis skal ha forutsigbare vilkår både med hensyn til likebehandling, avkastning og styringsmessig innflytelse.

Børsnoteringen av egenkapitalbevisene sikrer at banken aksepterer og imøtekommer de markedsvilkår som til enhver tid gjelder i egenkapitalmarkedet og for egenkapitalbevis.

Fri omsettelighet

Vedtektene inneholder ingen begrensninger i omsetteligheten av egenkapitalbevisene.

Sparebankstiftelsen Helgeland eier egenkapitalbevis i Helgeland Sparebank. Stiftelsen skal i henhold til sine vedtekter eie 25 % eller mer av egenkapitalbevisene i Helgeland Sparebank.

Ut over dette er eneste begrensning de lovmessige krav som for tiden fastsetter at ervervelse av egenkapital (10 % eller mer) krever samtykke fra Finanstilsynet.

Forstanderskap

Bankens øverste organ er forstanderskapet (kan sammenlignes med generalforsamling i et AS) som er sammensatt av egenkapitalbevisiere, kunder og ansatte. Forstanderskapet skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lov og vedtekter.

Forstanderskapet har 25 medlemmer og 25 varamedlemmer. Vedtak treffes med alminnelig flertall. Imidlertid krever vedtak om vedtektsendringer 2/3 flertall av de frammøtte og at minst 50 % av forstanderskapets medlemmer stemmer for forslaget.

Valgene skjer i tråd med lov om finansforetak og finanskonsern. Innkalling og referater fra forstanderskapsmøter sendes Oslo Børs.

Valg til forstanderskapet skjer i valgmøter og på valgdag(er). Alle valg skal være avholdt innen utgangen av april, og før konstituerende møte i forstanderskapet. Invitasjon til egenkapitalbevisierens valgmøte med sakliste, påmeldingsskjema og valgkomiteens innstilling sendes samtlige egenkapitalbevisiere fjorten dager før valgmøtet, og annonseres i tillegg i aviser og på bankens hjemmeside. Innskytternes valg kunngjøres ved oppslag i bankens lokaler, avisannonser og på bankens hjemmeside 6 uker før valget.

Valgkomiteen

Bankens valgkomitee forbereder

- de valg som foretas i forstanderskapet
- egenkapitalbevisierens valg til forstanderskapet
- innskytternes valg til forstanderskapet

Forstanderskapets valgkomité foreslår også honorarsatser. Bankens hjemmeside inneholder opplysninger om hvem som sitter i valgkomiteen.

Styrets sammensetning og uavhengighet

Helgeland Sparebanks valgkomité foreslår kandidater til styret i tråd med bestemmelser om sammensetning i lov og vedtekter. Ingen styremedlemmer eller representanter for ledelsen er medlem av valgkomiteen. Styrets leder og nestleder velges i egne valg.

Styret består av fra 6 til 9 medlemmer og inntil 4 varamedlemmer. Styret består nå av 9 faste medlemmer. For tiden er 4 av de faste medlemmene kvinner. Viktige kriterier for styrets medlemmer og sammensetning er kvalifikasjoner, kapasitet, uavhengighet og kjønn. Flertallet av styrets medlemmer skal være uavhengige av bankens ledelse og hovedforretningsforbindelser. Styret foretar en årlig evaluering av medlemmenes uavhengighet og styrets samlede kompetanse. Alle som velges til medlem eller varamedlem til styret må tilfredsstille de krav til egnethet som følger av lovgivningen.

Styrets arbeid

Styret møtes gjennomsnittlig en gang i måneden og arbeider etter oppsatt plan for året. I tillegg til de valgte medlemmene møter administrerende direktør og internrevisor.

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltningen av Helgeland Sparebank og for å føre tilsyn med den daglige ledelse og bankens virksomhet.

Med styrets forvaltningsansvar menes blant annet ansvaret for å organisere banken på en forsvarlig måte, ansvaret for å fastsette planer og budsjetter for banken, ansvaret for å holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og at bankens virksomhet, formuesforvaltning og regnskaper er gjenstand for betryggende kontroll.

Den årlige strategiprosessen med rulling av strategiplanen vektlegges. Her fastsettes overordnede mål og strategier, og på grunnlag av disse utarbeides handlingsplaner og budsjetter. Administrerende direktør forbereder saker som skal behandles av styret, i samarbeid med styrets leder.

Styret har nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg som skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv ekstern og intern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i tråd med lover og forskrifter, samt sikre at banken har

godtgjørelsesordninger som bidrar til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med bankens risiko, samt motvirke for høy risikotaking.

Risikostyring og intern kontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i Helgeland Sparebanks langsiktige verdiskapning.

Banken skal identifisere - analysere - handle - og leve med et akseptabelt risikonivå på bankens viktigste forretningsmessige risikoer. Helgeland sparebank har en målsetning om at bankens risikoprofil skal være moderat.

Risikostyring er knyttet opp mot våre viktigste forretningsområder:

- Kreditt
- Marked
- Likviditet
- Operasjonell risiko, herunder HMS, IT og anti hvitvask(AHV)

Valg av metode for risikovurdering skal begrunnes i bankens kompleksitet og omfang i de ulike forretningsområder.

Styret i Helgeland Sparebank legger til grunn at bankens skal være godt kapitalisert. Kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres minst en gang pr år, og bankens kapitalstrategi vil være basert på reell risiko i virksomheten supplert med effekt av ulike stress scenarier.

Ansvar for gjennomføring av bankens risiko, kapitalstyring og kontroll er delt mellom styret, ledelsen og operative enheter. Styret har ansvar for å påse at banken har tilstrekkelig kapital ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet. Administrerende direktør har ansvaret for bankens samlede risikostyring, herunder utvikling av gode modeller og rammeverk for styring og kontroll. Administrerende direktør leder bankens kredittutvalg, som behandler kredittsaker innenfor fullmakter vedtatt av styret. Finansdirektør leder bankens finansutvalg, som behandler innlån og tilhørende vurdering innenfor fullmakter vedtatt av styret. Administrerende direktør er fast medlem av finansutvalget.

I bankens ledelse inngår stilling som direktør risikostyring. Avdeling for risikostyring ivaretar funksjoner som compliance ansvar, styring, kontroll og rapportering. Kvantifisering av kapitalbehov i tilknytning til risiko i bankens ulike forretningsområder er en integrert del av styrets strategiarbeid og bedømmelse av risikoområder (ICAAP prosessen).

Direktør risikostyring rapporterer til administrerende direktør. Alle ledere i Helgeland Sparebank har ansvar for å styre risiko og sikre god intern kontroll innenfor eget salgsansvar - fagansvarsområde i tråd med bankens risikoprofil. I enkelte definerte saker rapporterer direktør risikostyring direkte til styret.

Helgeland Sparebank har vedtatt policy for risikostyring og intern kontroll som fastsetter målsettinger, organisering og gjennomføring av internkontrollarbeidet. Her inngår også krav til rapportering av status for bankens risikobilde og kvaliteten i internkontrollen samt oppfølging av risikoreducerende tiltak.

Banken har ansatt intern revisor, som på vegne av styret skal vurdere, og kontrollere at det er etablert betryggende rutiner for å redusere risiko. Intern revisors kontroll skjer på grunnlag av årlig utarbeidet revisjonsplan.

Bankens etiske retningslinjer omfatter informasjonsplikt for ansatte angående brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter og framgangsmåte for hvordan slik informasjon skal avgis.

Godtgjørelse til styret

Forstanderskapet fastsetter bankens honorarsatser. Godtgjørelsen til styret reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og kompleksitet. Honoraret til det enkelte styremedlem fremgår av note til regnskapet.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret fastsetter godtgjørelse til administrerende direktør og prinsippene for godtgjørelse til ledende ansatte. Banken har per 31.12.17 ingen opsjons- eller bonusavtaler. I note til årsregnskapet framgår oversikt over lønn og ytelser til ledende ansatte.

Banken har etablert rutiner for å sikre etterlevelse av forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond.

Informasjon og kommunikasjon

Helgeland Sparebank er notert på Oslo Børs og melder inn datoer for viktige hendelser som valgmøter, forstanderskapsmøter og offentliggjøring av finansiell informasjon i form av delårsrapporter og årsoppgjør. Informasjon til markedet formidles gjennom åpne investorpresentasjoner ved kvartalsregnskapsrapportering, samt ved børs- og pressemeldinger.

Tilsvarende informasjon legges ut på bankens nettsider.

Overtakelse

Finansforetaksloven setter begrensninger for hvor stor andel av egenkapitalbevisene som kan eies av en eier. Spørsmål om fusjon avgjøres av forstanderskapet i de aktuelle sparebankene.

Revisor

Forstanderskapet har valgt PriceWaterhouseCoopers som ekstern revisor, og godkjenner dennes godtgjørelse.

RESULTAT

Morbank		Resultatregnskap	Konsern	
2016	2017	(beløp i mill. kroner)	2017	2016
767	777	Renteinntekter og lignende inntekter (note 5)	927	889
288	274	Rentekostnader og lignende kostnader (note 5)	351	357
12	11	Sikringsfondsavgift	11	12
467	492	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter (note 4)	565	520
96	97	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester (note 6)	97	96
11	11	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester (note 7)	11	11
85	86	Netto provisjonsinntekter (note 4)	86	85
47	44	Utbytte	10	8
51	31	Netto resultat fra tilknyttede selskaper	31	51
7	-11	Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	-8	15
105	64	Netto resultat på finansielle eiendeler og forpliktelser (note 8)	33	74
6	8	Andre driftsinntekter (note 9)	5	6
74	0	Inntekter ved omdanning til innskuddspensjon	0	74
253	269	Driftskostnader (note 4,10,11,12, 13,14,15,28,44)	275	271
35	65	Tap på utlån, garantier m.v. (note 4,16)	66	36
449	316	Resultat før skatt	348	452
90	60	Skatt på ordinært resultat (note 17)	75	102
359	256	Årsresultat (note 18)	273	350
0	0	Minoritetsandel av resultat	0	0
13,8	8,9	Resultat per egenkapitalbevis i kroner (note 18)	9,5	13,5
13,8	8,9	Utvannet resultat per egenkapitalbevis i kroner (note 18)	9,5	13,5
359	256	Årsresultat etter skatt	273	350
<u>Poster som senere reverseres over resultat:</u>				
10	66	Netto endring i virkelig verdi fin. eiendeler tilgjengelig for salg	66	10
0	-2	Skatt på utvidet resultat	-2	0
10	64	Netto utvidet øvrige resultatposter	64	10
369	320	Periodens totalresultat	337	360
0	0	Minoritetsandel av totalresultatet	0	0

BALANSE

Morbank		Balanse	Konsern	
31.12.16	31.12.17	(beløp i mill. kroner)	31.12.17	31.12.16
EIENDELER				
93	87	Kontanter og fordringer på sentralbanker (note 19,22,27,32)	87	93
1.489	1.488	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (note 20,22)	464	509
19.057	19.860	Utlån til og fordringer på kunder (note 2.1,4,21,22)	26.453	24.632
103	125	Finansielle derivater (note 22,23)	125	103
3.759	4.126	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg (note 2.2,22,24,25)	4.176	3.536
315	342	Investeringer i tilknyttede selskaper (note 25,27)	342	315
444	595	Investeringer i datterselskaper (note 25,26,28)		
10	11	Utsatt skattefordel (note 29)	15	14
45	66	Varige driftsmidler (note 30)	141	123
56	49	Andre eiendeler (note 31)	47	58
25.371	26.749	Sum eiendeler	31.850	29.383
GJELD OG EGENKAPITAL				
250	250	Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid (note 2.2,22,33)	252	252
16.490	17.422	Innskudd fra kunder (note 2.2,4,22,34)	16.972	16.173
4.982	5.375	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (note 2.2,22,23,35)	10.851	9.258
36	27	Finansielle derivater (note 22, 23)	27	36
150	149	Andre forpliktelser (note 12,36)	161	156
300	300	Ansvarlig lånekapital (note 37)	300	300
22.208	23.523	Sum gjeld	28.563	26.175
Egenkapital				
208	208	Eierandelskapital (Note 39)	208	208
-3	-2	Egenbeholdning eierandelskapital	-2	-3
971	971	Overkursfond	971	971
575	659	Uljevningsfond	659	575
1.751	1.836	Sum eierandelskapital	1.836	1.751
516	541	Grunnfondskapital	541	516
40	43	Gavefond	43	40
556	584	Sum grunnfondskapital	584	556
335	424	Fond for urealiserte gevinster	424	335
443	299	Fondsobligasjon	299	443
78	83	Annen egenkapital (note 38)	143	121
3.163	3.226	Sum egenkapital ekskl. minoritetsinteresse	3.285	3.206
0	0	Ikke kontrollerende interesse	2	2
3.163	3.226	Sum egenkapital	3.287	3.208
25.371	26.749	Sum gjeld og egenkapital	31.850	29.383

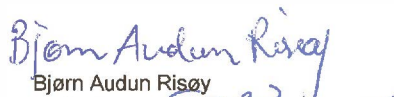
Betingede forpliktelser utenom balansen (note 11)

Ove Brattbakk
styreleder

Styret for Helgeland Sparebank
Mo i Rana, 23. februar 2018

Stein Andre Herigstad-Olsen
nestleder

Eva Monica Hestvik

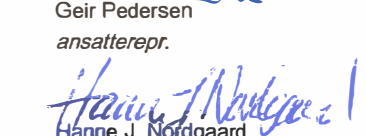

Bjørn Audun Risøy

Marianne Terese Steinmo

Inga Marie Lund

Birgitte Lorentzen
ansattrepr.

Nils Terje Furunes

Geir Pedersen
ansattrepr.

Hanne J. Nordgaard
adm. direktør

ENDRING EGENKAPITAL

Konsern

31.12.16

	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital						Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- obliga.	Fond for ureal.gev.	Grunn- fond	Gave- fond	Gave- stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	Ikke kont. Interes.	
Egenkapital 01.01.16	187	845	-4	219	281	466	20	8	425	106	2	2.555
Resultat				11	44	50	11	15	150	69		350
Utvidet resultat					10							10
Årets totalresultat	0	0	0	11	54	50	11	15	150	69	0	360
Utbetalt renter FO				-11								-11
Skatt på rente FO mot EK												0
Utdelt gaver												0
Tilbakekjøp FO				-77								-77
Transaksj. med eierne	21	126	1	300			-6	-8				433
Utbetalt utbytte/renter										-52		-52
Egenkapital 31.12.16	208	971	-3	443	335	516	25	15	575	123	2	3.208
Innsk./opptj. egenkap.			1.176								2.032	3.208

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 329 mill. kr

Konsern

31.12.17

	Innskutt egenkapital					Opptjent egenkapital						Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- obligasj.	Fond for ureal.gev.	Grunn- fond	Gave- fond	Gave- stiftelse	Utjevn. fond	Annen EK	Ikke kont. Interes.	
Egenkapital 01.01.17	208	971	-4	443	335	516	25	15	575	123	2	3.208
Årsresultat				14	24	25	13	12	84	101		274
Utvidet resultat					64							64
Årets totalresultat	0	0	0	14	88	25	13	12	84	101	0	338
Utbetalt renter FO				-14								-14
Utdelt gaver							-7	-15				-22
Transaksj. med eierne			1	-144								-143
Utbetalt utbytte/overf.gj.										-80		-80
Egenkapital 31.12.17	208	971	-3	299	423	541	31	12	659	144	2	3.287
Innsk./opptj. egenkap.			1.176								2.111	3.287

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 415 mill. kr

ENDRING EGENKAPITAL

Morbank

31.12.16

	Innskutt egenkapital						Opptjent egenkapital				Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK-bev.	Fonds- Obliga.	Fond for ureal.gev.	Grunn-fond	Gave-fond	Gave-stiftelse	Uttev. fond	Annen EK	
Egenkapital 01.01.16	187	845	-4	219	281	476	20	8	425	51	2.279
Resultat				11	44	50	11	15	150	78	359
Årets utvidet resultat					10						10
Totalresultat	0	0	0	11	54	50	11	15	150	78	369
Utbetalt rente FO				-11							-11
Utdelt gaver							-6	-9			-15
Tilbakjøp FO				-76							-76
Transaksjoner med eierne	21	126		300							441
Utbetalt utbytte/renter										-52	-51
Egenkapital 31.12.16	208	971	-4	443	335	517	25	15	575	77	3.163
Inns./opptj. egenkap.			1.176							1.986	3.163

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 329 mill. kr

Morbank

31.12.17

	Innskutt egenkapital						Opptjent egenkapital				Sum
	Ek bevis kapital	Overk. fond	Egne EK b.	Fonds- obligasj.	1)Fond for ureal.gev.	Grunn-fond	Gave-fond	Gave-stiftelse	Uttev. fond	Annen EK	
Egenkapital 01.01.17	209	971	-4	443	335	516	25	15	575	77	3.163
Resultat				14	24	25	13	12	84	84	256
Årets utvidet resultat					64						64
Årets totalresultat	0	0	0	14	88	25	13	12	84	84	320
Utbetalt rente FO				-14							-14
Utdelt gaver							-7	-15			-22
Transaksjoner med eierne			1	-144							-143
Utbetalt utbytte/overf.gjeld										-78	-78
Egenkapital 31.12.17	209	971	-3	299	423	541	31	12	659	83	3.226
Inns./opptj. egenkap.			1.177							2.048	3.226

I fond for urealiserte gevinster inngår urealisert merverdi aksjer med 415 mill. kr

KONTANTSTRØM

Kontantstrømoppstilling

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	(beløp i mill. kr.)	31.12.17	31.12.16
-888	-850	Endring utlån til kunder	-1.858	-2.199
690	701	Renteinnbetalinger på utlån til kunder	870	831
1.840	932	Endring innskudd kunder	799	1.740
-162	-170	Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-168	-162
250	0	Endring fordring og gjeld til kredittinstitusjoner	0	250
-101	-280	Endring sertifikater og obligasjoner	-527	-60
55	54	Renteinnbetalinger på sertifikater og obligasjoner	52	50
86	86	Provisjonsinnbetaling	86	86
-253	-259	Utbetalinger til drift	-256	-270
-50	-52	Betalt skatt	-65	-57
-31	-30	Andre tidsavgrensninger	-65	-79
1.436	132	A Netto likviditetsendring fra operasjonelle aktiviteter	-1.132	130
-25	-32	Investering i varige driftsmidler	-38	-30
0	0	Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	3	20
-115	-174	Langsiktige investeringer i aksjer	-21	-15
23	0	Innbetaling fra salg langsiktige investeringer i aksjer	0	23
49	44	Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	11	11
-68	-162	B Netto likviditetsendring investering	-45	9
2.152	2.883	Opptak av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	6.078	3.877
-3.230	-2.524	Tilbakebetaling – utstedt verdipapir	-4.537	-4.155
150	0	Emisjon egenkapitalbevis	0	150
300	0	Opptak ny fondsobligasjon	0	300
-77	-145	Tilbakekjøp fondsobligasjon	-145	-77
-117	-99	Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	-178	-171
-10	-14	Renteutbetalinger på ansvarlige lån	-14	-10
-52	-78	Utbytte til aksjeeierne	-78	-52
-884	23	C Netto likviditetsendring finansiering	1.126	-138
484	-7	A+B+C Netto endring likvider i perioden	-51	1
1.098	1.582	Likviditetsendring i periodens start	602	601
1.582	1.575	Likviditetsendring i periodens slutt	551	602
		Likviditetsbeholdning spesifisert		
93	87	Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	93
1.489	1.488	Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsestid	464	509
1.582	1.575	Likviditetsbeholdning	551	602

Innholdsfortegnelse:

NOTE 1 – Regnskapsprinsipper	38
Note 1.2 - Regnskapsestimater og skjønnsmessige vurderinger	44
NOTE 2 - Finansiell risikostyring.....	45
NOTE 2.1 - Kredittrisiko	46
NOTE 2.1.1 - Risikoklassifisering lån og kreditter	47
NOTE 2.1.2 - Misligholdte (> 3 mnd.) og tapsutsatte engasjement	48
NOTE 2.1.3 - Misligholdte engasjement > 0 mnd.	48
NOTE 2.1.4 - Misligholdte engasjement som ikke er nedskrevet	48
NOTE 2.2 – Likvidetsrisiko	48
NOTE 2.2.1 - Likvidetsrisiko, restløpetid	49
NOTE 2.3 - Markedsrisiko.....	51
NOTE 2.3.1 - Garantiansvar for valutalån	51
NOTE 2.3.2 - Renterisiko, gjenstående tid til renteregulering	52
NOTE 3 - Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser	54
NOTE 4 - Segmentinformasjon	55
NOTE 5 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	56
NOTE 5.1 - Renter på enkelte balanseposter (gjennomsnitt rente i %)	56
NOTE 5.2 - Volum på enkelte balanseposter (gjennomsnitt volum)	56
NOTE 6 - Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester.....	57
NOTE 7 - Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	57
NOTE 8 - Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser	57
NOTE 9 - Andre driftsinntekter.....	57
NOTE 10 - Driftskostnader.....	58
NOTE 11 - Lønn og sosiale kostnader	58
NOTE 12 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser	58
NOTE 12.1 - Forpliktelse og kostnader pensjonsordninger	59
NOTE 12.2 - Risiko ved endringer i økonomiske forutsetninger	59
NOTE 12.3 - Økonomiske forutsetninger	61
NOTE 12.4 - Pensjonsforpliktelse ytelsesordning	61
NOTE 12.5 - Estimatavvik ytelsesordning	62
NOTE 13 - Netto pensjonskostnad ytelsesordning, innskuddsordning og AFP	62
NOTE 14 - Andre driftskostnader	62
NOTE 15 - Revisjonshonorar og kostnader bistand ekstern revisor.....	62
NOTE 16 - Nedskrivninger på utlån og garantier	63
NOTE 17 – Skattekostnad	63
NOTE 18 - Resultat per egenkapitalbevis	64
NOTE 19 - Kontanter og fordringer på sentralbanker	64
NOTE 20 - Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	64
NOTE 21 - Utlån til og fordringer på kunder	64
NOTE 21.1 - Geografisk fordeling av brutto utlån	65
NOTE 21.2 - Fordeling av brutto utlån mellom personmarked og bedriftsmarked.....	65
NOTE 21.3 - Balanseførte nedskrivninger på utlån og garantier.....	66
NOTE 21.4 - Utlån, garantier og tap fordelt på næring	66
NOTE 21.5 - Brutto utlån og garantier er fordelt på næringer og personmarked	67
NOTE 21.6 - Overførte boliglån til Helgeland Boligkreditt AS (inngår i konsernregnskapet)	68
NOTE 21.7 - Restløpetid Helgeland Boligkreditt AS	69
NOTE 22 – Finansielle instrumenter IFRS 9.....	69
NOTE 22.1 - Finansielle instrumenter fordelt på kategori	72
NOTE 22.2 – Verdipapirgjeld sikring.....	73
NOTE 22.3- Vurdering av virkelig verdi finansielle instrumenter fordelt per nivå	74
NOTE 22.4 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter	75

NOTE 23 - Finansielle derivater	76
NOTE 23.1 - Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser	77
NOTE 24 - Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	77
NOTE 24.1 - Sertifikater og obligasjoner tilgjengelig for salg	77
NOTE 25 - Aksjer, andeler og egenkapitalbevis tilgjengelig for salg	78
NOTE 25.1 - Tilgang og avgang aksjer, andeler og egenkapitalbevis	78
NOTE 26 - Investeringer i datterselskap	79
NOTE 26.1 - Spesifikasjon av årets endringer i datterselskap	79
NOTE 26.2 - Eierandeler i datterselskap	79
NOTE 27 - Tilknyttede selskaper	80
NOTE 27.1 - Spesifikasjon av årets endringer i tilknyttede selskap	81
NOTE 27.2 - Resultatandel fra tilknyttede selskap	81
NOTE 27.3 - Mellomværende og transaksjoner mellom banken og tilknyttede selskap	82
NOTE 27.4 - Strategiske investeringer, ikke betydelig innflytelse	82
NOTE 28 - Nærstående parter	82
NOTE 28.1 - Konserninterne eliminerings / transaksjoner	82
NOTE 28.2 - Tillitsvalgte og ansattes låneforhold	83
NOTE 28.3 - Ledende ansatte	83
NOTE 28.4 - Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte	84
NOTE 28.5 - Styret og kontrollkomite	85
NOTE 28.6 - Forstanderskapet	86
NOTE 29 - Utsatt skattefordel	88
NOTE 30 - Varige driftsmidler	88
NOTE 31 - Andre eiendeler	89
NOTE 32 - Utenlandsk valuta	89
NOTE 33 - Gjeld til kredittinstitusjoner	89
NOTE 34 - Innskudd fra kunder	90
NOTE 34.1 - Innskudd fra kunder fordelt på næring	90
NOTE 34.2 - Innskudd fra kunder, geografisk fordeling	90
NOTE 34.3 - Innskudd fra kunder, ulike innskuddsformer	91
NOTE 35 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	91
NOTE 35.1 - Spesifikasjon av obligasjonslån	91
NOTE 35.2 - Omsetning av obligasjonslån	93
NOTE 36.1 - Andre forpliktelser	94
NOTE 36.2 - Ubenyttede trekkfasiliteter	94
NOTE 37 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon	94
NOTE 38 - Kapitaldekning	95
NOTE 39 - Egenkapitalbevis	96
NOTE 39.1 - Fordeling av egenkapitalbevis etter antall egenkapitalbevis	96
NOTE 39.2 - Egenkapitalbeviskapital	97
NOTE 39.3 - De 20 største eierne	98
NOTE 39.4 - Egenkapitalbevis eid av bankens tillitsvalgte	99
NOTE 39.5 - Utbytte	101
NOTE 39.6 - Nøkkeltall egenkapitalbevis	101
NOTE 40 - Garantiansvar fordelt på garantitype	101
NOTE 41 - Pantstillelser	102
NOTE 42 - Hendelser etter balansedagen	102
NOTE 43 - Balansen splittet i kortsiktige og langsiktige poster	102
Resultat i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital	109
Øvrige nøkkeltall	110

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 – Regnskapsprinsipper

Konsern og morbank

Generelt

Morbanken

Helgeland Sparebank har som mål å være en lønnsom og ledende bank på Helgeland. Banken skal selge alle typer finansielle produkter og tjenester, inkludert forsikringer og pensjonsprodukter til privatkunder, små og mellomstore bedrifter, kommuner og institusjoner på Helgeland.

Bankens forretningsadresse er Jernbanegata 15, 8622 Mo i Rana. Hovedkontorfunksjonen er i Mo i Rana. Banken har i tillegg 5 kontorer fordelt over hele Helgeland: Mosjøen, Brønnøysund, Sandnessjøen, Sømna og Gorgen.

Helgeland Sparebank sine egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Helgeland Sparebank avlegger konsernregnskapet og selskapsregnskapet i overensstemmelse med internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som er gjort gjeldende i Norge. Dette omfatter også tolkninger fra IFRS tolkningskomité (IFRIC).

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet er avlagt basert på historisk kost prinsipp med følgende unntak: finansielle derivater ¹⁾, sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg ²⁾, utlån fastrente ³⁾ og verdipapirgjeld fastrente ⁴⁾:

1. som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
2. som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat eller utvidet resultat
3. som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultat
4. som defineres som sikringsobjekt i verdisikring

For finansielle eiendeler og gjeld benyttes amortisert kost, med unntak av finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi.

Amortisert kost er det beløp som instrumentet ble målt til ved første gangs regnskapsføring (kostpris) med fradrag for renter og betalte avdrag på hovedstol, med tillegg for akkumulert effektiv rente og med fradrag for enhver netto nedskrivning.

Virkelig verdi er den prisen som ville blitt mottatt for å selge en eiendel eller betale for å overføre en forpliktelse mellom uavhengige markedsaktører på måletidspunktet.

Finansielle instrumenter som er sikringsobjekt i en verdisikring balanseføres til amortisert kost med justering for endring i virkelig verdi av sikret risiko. Dette vil ofte være tilnærmet lik virkelig verdi.

Utarbeidelsen av årsregnskapet etter IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av de internasjonale standarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige er beskrevet i note 1.1.

Konsernregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 23. februar 2018. Notene er en integrert del av regnskapet.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter morbanken, datterselskaper, herunder underliggende datterselskaper. Regnskapsprinsippene anvendes konsistent ved innarbeiding av eierinteresser i datterselskaper (og tilknyttede selskap) og er basert på de samme rapporteringsperiodene som for morselskapet. På grunn av tidlig regnskapsavleggelse vil banken delvis måtte benytte foreløpige regnskapstall/prognoser fra underliggende selskaper.

Konserninterne transaksjoner og konsernmellomværende, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap, elimineres ved utarbeidelse av konsernregnskapet.

Datterselskaper

Som datterselskaper regnes alle foretak hvor banken, direkte eller gjennom andre datterselskaper har kontroll (dvs. makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter). Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og de tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken ikke lenger har kontroll.

Datterselskaper er vurdert til anskaffelseskost i selskapsregnskapet. Nedskrivning foretas når balanseført verdi overstiger eierpostens verdi.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet utøver betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Dette vil normalt være investeringer på mellom 20 og 50 % av selskapenes egenkapital. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden både i konsernregnskapet og i selskapsregnskapet. For regnskapsføring etter egenkapitalmetoden er regnskapet omarbeidet til IFRS.

På kjøpstidspunktet regnskapsføres investeringen til anskaffelseskost. Se for øvrig note 27 som gir utfyllende informasjon om eierposten i Helgeland Invest.

Segmentrapportering

Konsernets virksomhet omfatter kun ett strategisk forretningsområde som er organisert og ledet samlet. Konsernet driver tradisjonell bankvirksomhet med formidlingssalg av spare-, plasserings- og forsikringsprodukter. Bankdriften er inndelt i segmentene personmarkedet (PM) og bedriftsmarkedet (BM). Inntekter og utgifter som ikke er direkte allokert til disse segmentene fremkommer som ufordelt.

Geografisk segment er Helgeland, kun en mindre andel er utenfor Helgeland.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt. Konsernet har ingen egen virksomhet i utlandet.

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

Utlån

Utlån balanseføres enten som utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner eller kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter og lignende inntekter. Verdiendringer, som

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

skyldes nedskrivninger, føres i resultatet under tap på utlån, garantier m.v.

Verdiendringer på fastrenteutlån, som er valgt målt til virkelig verdi, inngår i resultatet under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Sertifikater og obligasjoner tilgjengelig for salg

I balanseposten inngår konsernets sertifikater og obligasjoner. All verdiendring inngår i utvidet resultat. Renteinntekter av sertifikater og obligasjoner inngår i renteinntekter og lignende inntekter.

Aksjer tilgjengelig for salg

I balanseposten inngår konsernets aksjer. Urealisert verdiendring, som er vesentlig eller varig føres over utvidet resultat og inngår i egenkapitalen. Verdifall som er vesentlig eller varig under kostpris resultatføres under netto verdiendring på finansielle instrumenter. Når aksjer tilgjengelig for salg realiseres, reverseres akkumulert urealisert beløp ført mot egenkapitalen og utvidet resultat, og resultatføres som netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Finansielle derivater (eiendeler og gjeld)

I balanseposten inngår finansielle derivater. Verdiendringer knyttet til derivatene føres i resultatregnskapet under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder.

Forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder er regnskapsført, avhengig av motpart, enten som gjeld til kredittinstitusjoner eller som innskudd fra kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

I balanseposten inngår gjeld ved utstedelse av verdipapirer. Effektiv rente inngår i resultatregnskapet under rentekostnader og lignende kostnader.

Verdipapirgjeld med fast rente er gjenstand for virkelig verdi sikring. Verdiendringer resultatføres under netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner føres evt. gevinst / tap på netto gevinst/tap på finansielle instrumenter.

Ansvarlig lånekapital

I balanseposten inngår utstedte ansvarlige lån. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader og lignende kostnader.

Endringer i regnskapsprinsipper og opplysninger

Presentasjon av sikringsfondsavgiften

Avgiften til Bankenes Sikringsfond ilegges normalt på bakgrunn av gjennomsnittlig garanterte innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for tidligere kvartaler. Finansdepartementet har besluttet at for medlem som trer ut av sikringsfondet i løpet av året, skal det foretas et forholdsmessig fradrag i avgiften for den del av året medlemmet ikke har vært medlem av sikringsfondet. Dette har betydning for når avgiften skal innregnes i regnskapet og Helgeland Sparebank viderefører tidligere praksis ved at avgiften periodiseres.

(a) Nye og endrede standarder som er tatt i bruk

Det er ingen vesentlige nye IFRS standarder eller fortolkninger som er tatt i bruk fra 1. januar 2017.

IAS 7 Oppstilling over kontantstrømmer

Krav til opplysninger som viser endringer i forpliktelser som oppstår som følge av finansieringsaktiviteter, inkludert både forandringer som følge av kontantstrømmer og ikke kontant endringer, se note 35.2 som viser omsetning innlån.

(b) Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer til standardene og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som konsernet har valgt å ikke tidlig anvende, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 9 Finansielle instrumenter skal erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter - innregning og maling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering, maling og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 er gjeldende fra 01.01.18 og er godkjent av EU.

Finansielle eiendeler:

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre kategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (OCI/utvidet resultatregnskap) samt amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsregnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter:

Gjeldsinstrumenter med kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal måles til amortisert kost. Tilsvarende instrumenter som både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultatregnskap, men med renteinntekt og eventuell nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over utvidet resultatregnskap skal reklassifiseres til resultat ved salg eller annen avhendelse.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter:

Alle derivater skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer ført mot utvidet resultatregnskap.

Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak uendrede sammenlignet med dagens IAS 39. En endring fra IAS 39 er at for finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kreditrisiko innregnes i utvidet resultatregnskap, og ikke i det ordinære resultatet som i dag, med mindre innregning i utvidet resultatregnskap skaper eller forsterker et regnskapsmessig misforhold.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Sikringsbokføring

Sikringsbokføring skal i større grad reflektere selskapenes risikostyringsaktiviteter ved at enkelte krav knyttet til sikringseffektivitet fjernes (sikringseffektivitet, retrospektiv effektivitetstest), samt økt adgang til å sikre nettoposisjoner og grupper av transaksjoner. Banken vil i første rekke ikke endre på eksisterende praksis ved at all gjeld i fastrente og i utenlandsk valuta klassifiseres etter reglene om sikringsbokføring.

Tapsnedskrivning utlån

Etter dagens regler skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde både for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og til virkelig verdi med verdiendringer ført over utvidet resultatregnskap.

Endring for klassifisering og måling for konsernet

Aksjer, obligasjoner og sertifikater har tidligere vært klassifisert som: holdt tilgjengelig for salg iht. IAS 39, med verdiendring over utvidet resultat (OCI). Fra 01.01.18 endres bankens regnskapsprinsipp slik at verdiendringer bli innregnet i ordinært resultat.

For konsernet Helgeland Sparebank har overgangen til IFRS 9 konsekvenser for beregningen av tapsnedskrivninger.

IFRS 9 har en mer prinsippbasert tilnærming til om finansielle eiendeler skal måles til amortisert kost eller virkelig verdi enn IAS 39 har.

Prinsippene for finansielle forpliktelser er i hovedsak like, med noen unntak. Blant annet knyttet til verdiendringer fra egen kredittrisiko, hvor forpliktelsen måles ved bruk av virkelig verdi-opsjon. I tillegg skal finansielle eiendeler som både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for videresalg i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer ført som andre inntekter og kostnader (OCI). Reglene om klassifisering og måling vil først og fremst kunne påvirke boliglån i morbanken, som kan overføres til Helgeland Boligkreditt AS må føres til virkelig verdi i balansen og verdiendringer skal føres som andre inntekter og kostnader (OCI). Med dagens praksis hvor virkelig verdi antas lik virkelig verdi for lån til privatkunder med flytende rente vil endringen å ha mindre betydning.

Nedskrivninger for tap på utlån og garantier

Dagens IAS 39 er basert på at tapsnedskrivninger kun skal finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet. Med IFRS 9 skal tapsnedskrivninger basere seg på fremtidig forventet tap. Den nye standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kreditttap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene. For utlån hvor kredittrisikoen har økt vesentlig etter etableringen, skal det foretas nedskrivning for forventet kreditttap over utlånenes løpetid.

Banken har sammen med tre andre sparebanker jobbet med å utvikle en tapsmodell som er i tråd med krav som IFRS 9 stiller til kvantifisering av tap. Modellberegning og forutsetninger i bankes tapsmodell:

Avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Dette gjøres i 3 «trinn»: Trinn 1: Det skal avsettes for 12-måneders forventet tap ved førstegangs balanseføring, når kredittrisikoen ikke er vesentlig forverret etter førstegangs innregning eller instrumentet har lav kredittrisiko på rapporteringsdagen. Trinn 2: Det skal avsettes forventet tap for

resterende løpetid dersom kredittrisikoen er vesentlig forverret etter førstegangs innregning. Dette gjelder ikke for engasjement med lav kredittrisiko på rapporteringsdagen (Trinn 1), samt for engasjement der det ikke foreligger objektive bevis på tap (Trinn 3). Trinn 3: Det skal avsettes forventet tap for resterende løpetid for misligholdte engasjement.

Forutsetninger: Om et engasjement er «vesentlig forverret» avgjøres ved å sammenligne sannsynlighet for mislighold (PD) på innvilgelsestidspunkt med PD på beregningstidspunkt. Et engasjement som på beregningstidspunkt har en PD høyere enn 0,75 % og samtidig enten har fått dobbelt så høy PD, eller har fått en PD som minst er 5 %-poeng høyere, anses å være vesentlig forverret.

Forventet tap beregnes som produktet av sannsynlighet for mislighold (PD), eksponering ved mislighold (EAD) og tap gitt mislighold (LGD), og skal være forventningsrett. PD-modellen har vært i bruk i banken siden 2009, mens LGD-modellen er utviklet den siste tiden.

Tre forskjellige scenarier, som påvirker fremskrevet LGD og PD, er utviklet på bakgrunn av empiri, og makro-variabler.

Beregninger er gjennomført og implementert fra og med 01.01.18. Effekt er vist i note 22.

IFRS 15 Inntekt fra kontrakter med kunder

Standarden introduserer en ny modell for innregning av inntekter fra kundecontrakter. IFRS 15 erstatter IAS 11 og IAS 18. Standarden er estimert til å ha begrenset påvirkning for konsernet og har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1. januar 2018.

IFRS 16 Leieavtaler

Standarden legger opp til at det ikke lenger skal skilles mellom operasjonell og finansiell leasing, fordi begge typer avtaler overfører bruksretten til en spesifikk eiendel fra utleier til leietaker for en spesifikk periode. For utleier videreføres i all hovedsak regelverket fra IAS 18. Standarden forventes effektiv for årsregnskap som starter 1. januar 2019. Standarden vil få noe effekt ved at leieavtaler (hovedsakelig kontorlokaler) blir tatt inn i balansen.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å gi en vesentlig påvirkning på konsernets regnskap.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er verdsatt i henhold til IAS 39. Alle kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på transaksjonstidspunktet.

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen, bare når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Eiendeler og gjeld:

- Utlån til flytende rente
- Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder
- Verdipapirgjeld til flytende rente
- Gjeld ansvarlig lån til flytende rente

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Utlån til kunder

Utlån til og fordringer på kunder er ved førstegangs måling vurdert til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling verddivurderes utlån til amortisert kost etter effektiv rentemetode. Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelte utlån eller grupper av utlån, blir lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av fremtidige kontantstrømmer, beregnet over forventet levetid på utlånet. Ved nåverdiregningen benyttes den sist fastsatte effektive renten på lånet eller lånene som nedskrives.

Nedskrivninger på utlån

Et utlån eller en gruppe av utlån er nedskrevet når det foreligger objektive bevis for verdifall som følge av tapshendelser oppstått etter balanseføringen av utlånet som kan estimeres pålitelig, og som har betydning på de forventede fremtidige kontantstrømmene fra lånet eller gruppen av lån.

Objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet kan være:

- Låntaker har betydelige finansielle problemer
- Manglende betaling av forfalte renter og avdrag
- Pant eller annen sikkerhet påregnes ikke å dekke lånet ved en eventuell realisasjon
- Det er sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller gå inn i gjeldsforhandlinger
- Det foreligger indikasjon på en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av utlån, men hvor verdifallet ennå ikke er mulig å identifisere for hvert enkelt utlån innenfor gruppen (for eksempel negative endringer i betalingsstatus eller i økonomiske forutsetninger av betydning for gruppen).

Individuell nedskrivninger

Utlån nedskrives individuelt når det foreligger objektive bevis for verdifallet på lånet. Nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer beregnet etter forventet levetid på lånet. Neddiskonteringen skjer ved bruk av effektiv rentemetode. Beregnet tap føres brutto i balansen som individuell nedskrivning på utlån og resultatføres som tap på utlån, garantier m.v.. Utlån som er nedskrevet individuelt er ikke tatt med i grunnlag for de gruppevis nedskrivningene.

Nedskrivning på grupper av utlån

Utlån nedskrives gruppevis når det foreligger objektive bevis for inntruffet tap på en gruppe av utlån. Kundene blir kategorisert i risikogrupper på grunnlag av ulike parametre som soliditet, inntjening, likviditet, bransje, geografi og adferdsscore. Disse faktorene gir indikasjoner på debtors evne til å betjene sine lån, og er relevante for beregningen av fremtidige kontantstrømmer fra de ulike risikogruppene. Hver enkelt risikogruppe vurderes samlet med hensyn til behov for nedskrivning.

Beregning av nedskrivningsbeløp for en gruppe utlån foretas på grunnlag av forventede kontantstrømmer og historisk tapserfaring for de ulike risikogruppene. Historiske tap blir justert for effekten av nye betingelser som ikke var reflektert i perioden de historiske tapene skriver seg fra, og effekten av hendelser som ikke lenger er relevante blir tatt ut. Dersom det i ettertid viser seg at den tidligere beregnede nedskrivningen er for høy, blir denne reversert og resultatført.

Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Med bakgrunn i gjeldende regler interne retningslinjer, følges engasjement løpende med henblikk på identifisering av mulige tapsutsatte engasjementer.

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at konsernet vil bli påført tap, og det derved er foretatt individuell nedskrivning, klassifiseres som tapsutsatte.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte individuelle nedskrivninger, føres mot nedskrivningene. Konstaterte tap uten dekning i de individuelle nedskrivningene samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger, resultatføres.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder bokføres til amortisert kost.

Verdipapirgjeld med flytende rente

Ved førstegangs innregning vurderes gjelden til virkelig verdi med tillegg av direkte transaksjonsutgifter. I perioder etter første måling verddivurderes gjelden til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultat

Eiendeler og gjeld:

- Utlån til fastrente
- Derivater utenfor sikring

Utlån til fast rente

Utlån med fast rente blir vurdert til virkelig verdi (FVO). Banken inngår rentederivater for økonomisk å sikre renteeksponeringen i disse utlånene. Bruk av FVO reduserer vesentlig den resultatvolatiliteten som ellers ville ha oppstått som følge av ulike målemetoder for utlån og derivater. Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer (renter og avdrag) på lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kredittspread på utlån anslåes ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet.

Derivater utenfor sikring

De avtaler som konsernet har inngått er rente-derivater.

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi.

Finansielle instrumenter sikring

Eiendeler og gjeld:

- Verdipapirgjeld fastrente
- Derivater sikring

For verdipapirgjeld med fast rente benyttes normalt verdisikring. Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene, i tillegg til formålet med risikostyringen og strategien bak de forskjellige sikringstransaksjonene. Konsernet dokumenterer også sin vurdering

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

av hvorvidt derivatene som benyttes er svært effektive i å utligne endringene i virkelig verdi knyttet til sikringsrisiko i sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved inngåelse av sikringsforholdet og løpende i sikringsperioden. Virkelig verdi av derivatene brukt i sikringsrelasjoner er vist i note 23.

Derivater sikring

Endringer i virkelig verdi på derivater som øremerkes og kvalifiserer for sikringsbokføring resultatføres sammen med endringen i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen på den tilhørende sikrede forpliktelse. Sikring av virkelig verdi benyttes kun til sikring av verdipapirgjeld med fast rente. Endringer i kredittspread er ikke del av sikret risiko.

Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg

Eiendeler:

- Certifikater, obligasjoner (rentebærende verdipapirer) og aksjer

Certifikater og obligasjoner

Certifikater og obligasjoner klassifisert som tilgjengelig for salg er regnskapsført til virkelig verdi. Likviditetsreserven er definert til å være investeringer som ikke inngår i en handelsportefølje, men som er omsettelige og kan selges fritt ved behov.

Aksjer

Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg er regnskapsført til virkelig verdi. Virkelig verdi på børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kurs på balansetidspunktet. For aksjer som ikke er børsnotert og der det ikke er aktivt marked, legges kjente omsetningsverdier til grunn eller siste emisjonskurs. Papirer uten omsetning er verdsatt med utgangspunkt i tilgjengelig regnskapsinformasjon eller lignende.

Renteinntekter og rentekostnader

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemetode. Dette innebærer løpende inntektsføring av nominelle renter med tillegg av amortisering av etableringsgebyrer fratrasket direkte etableringskostnader. Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir resultatført i takt med at en tjeneste blir ytt. Her inngår blant annet gebyr fra garantiutstedelse, betalingsformidling og forsikringssalg.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler er balanseført når det kan påvises sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler som er henførbare til eiendelen, og eiendelens kostpris kan estimeres pålitelig. Immaterielle eiendeler er regnskapsført til kostpris.

Utvikling av programvare balanseføres og klassifiseres som immaterielle eiendeler dersom verdien vurderes som vesentlig og eiendelen forventes å ha varig verdi. Ved utvikling av programvare aktiveres bruk av egne ressurser så fremt påløpte utgifter kan måles pålitelig. Utgifter til blant annet forprosjektering, implementering og

opplæring kostnadsføres løpende. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over antatt levetid. Avskrivningene påbegynnes på det tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk i selskapet, slik at programvare under utvikling er oppført til kostpris inntil utvikling er ferdigstilt.

Immaterielle eiendeler med begrenset levetid blir avskrevet, og eventuelle nedskrivningsbehov vurderes.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler og eiendommer verdsettes til historisk kost og avskrives over driftsmiddelets forventete økonomiske levetid. Det stilles krav til at de ulike elementer med ulik levetid skilles ut, og avskrives separat.

Ordinære avskrivninger er basert på kostpris og fordelt lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid:

- Bygninger og annen fast eiendom	30 – 40 år
- Maskiner, utstyr, inventar og biler	3 – 10 år

Avskrivningsperiode og - metode blir vurdert årlig for å sikre at metoden og perioden som benyttes samsvarer med de økonomiske realiteter for driftsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdi.

Andre eiendeler

Eiendommer holdt for salg består av eiendeler som konsernet har ervervet som ledd i inndrivelse av misligholdte engasjement. Dette er driftsmidler som konsernet ikke har til hensikt å beholde og som skal selges innen ca. 1 år. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og er ikke gjenstand for avskrivning. Disse eiendommene inngår i andre eiendeler.

Leieavtaler

Konsernet som leietaker

Leiekontrakter hvor det vesentligste av risikoen er på kontraktspartnern, blir klassifisert som operasjonelle leieavtaler. Leiebetaling er klassifisert som en driftskostnad og resultatføres over kontraktperioden. Konsernet har ingen finansielle leieavtaler.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som driftsmidler i balansen. Leieinntektene inntektsføres lineært over leieperioden. Konsernet har ingen finansielle utleieavtaler.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige, lett omsettelige investeringer med maksimum tre måneders opprinnelig løpetid.

Avsetninger

En avsetning blir regnskapsført når konsernet har en gjeldende forpliktelse (rettslig eller antatt) som følge av hendelser som har skjedd, det er sannsynlighetsovervekt for at et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen vil skje, og beløpets størrelse kan beregnes pålitelig. Avsetninger gjennomgås ved hver balansedato og nivået reflekterer det beste estimatet på forpliktelsen.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Konsernet har innskuddsbasert pensjonsordning, det er noen medlemmer igjen i ytelsesbasert pensjonsordning. Se note 12 for nærmere detaljer.

Innskuddsordning

Alle bankens ansatte ble i 2016 overført fra ytelsesbasert ordning til innskuddspensjon. Innskuddene regnskapsføres og periodiseres som pensjonskostnader. Når det gjelder fordelingen mellom de to ordninger, henvises til egen regnskapsnote.

Ytelsesbasert ordning

De som står igjen i ytelsesordningen er medlemmer som i henhold til gjeldende regler ikke kan overføres. Konsernets pensjonsforpliktelser er knyttet til ytelsesbaserte kollektive ordninger sikret i livsforsikringsselskap og usikrede ordninger. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser presentert i regnskapet er fremkommet ved beregninger foretatt av aktuar. Renten på OMFobligasjoner benyttes som diskonteringsrente. Note 12.2 viser sensitiviteten i beregning av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen.

De sikrede og usikrede pensjonsforpliktelsene beregnes som den diskonterte verdien av de fremtidige pensjonsytelser som anses påløpt på balansedagen, sikrede og usikrede, basert på at arbeidstakerne opparbeider sine pensjonsrettigheter jevnt over den yrkesaktive perioden.

Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi og føres netto mot pensjonsforpliktelsene i balansen. Den enkelte pensjonsordning vurderes for seg, men verdien av overfinansiering i en ordning og underfinansiering i andre ordninger nettoføres i balansen såfremt pensjonsmidlene kan overføres mellom ordningene. Netto pensjonsmidler presenteres i balansen som forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter, mens netto pensjonsforpliktelser presenteres under andre forpliktelser.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i personalkostander, og består av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede pensjonsforpliktelsen og beregnet avkastning av pensjonsmidlene. Avviket mellom faktisk avkastning og beregnet avkastning føres i utvidet resultat. Virkning av planendring resultatføres, endringer i estimater føres over utvidet resultat.

Skatter

Utsatt skatt og utsatt skattefordel balanseføres i samsvar med IAS 12 inntektsskatt.

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt/utsatt skattefordel er beregnet med 25 % av netto midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført.

Utsatt skattefordel balanseføres ut fra forventninger om skattepliktig inntekt gjennom inntjening i fremtidige år.

Betalbar skatt i balansen er periodens betalbare skatt knyttet til årets resultat, skatt på formue, samt betalbar skatt knyttet til mottatt

konsernbidrag. Skatt på renter fondsobligasjoner er klassifisert som egenkapital. Formueskatt er behandlet som driftskostnad.

Egenkapitalbeviskapital

Egenkapitalen består av eierandelskapital, grunnfondskapital, fond for urealiserte gevinster, annen egenkapital konsern og hybridkapital.

Eierandelskapitalen omfatter innbetalt kapital knyttet til egenkapitalbevis, egne egenkapitalbevis, overkursfond og utjevningsfond. Grunnfondskapitalen omfatter innbetalt og opptjent grunnfondskapital, gavefond og kompensasjonsfond.

I morbanken består fond for urealiserte gevinster av verdøkning på finansielle instrumenter der prinsipp for verdifastsettelse etter IFRS avviker fra prinsipp etter Norsk God Regnskapsskikk.

Annen egenkapital konsern er opptjent egenkapital i datterselskaper og tilknyttede selskaper etter konsernetablering, samt effekten av egenkapitalelimineringer i konsernregnskapet.

Fondsobligasjoner som ikke tilfredsstiller definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32 inngår i egenkapitalen. Påløpte renter renter fondsobligasjoner tilordnes fondsobligasjonskapitalen løpende.

Ved utstedelse av nye egenkapitalbevis eller oppkjøp av annen virksomhet, behandles merkostnader direkte henførbare til utstedelsen av de nye egenkapitalbevisene eller oppkjøpet som en reduksjon av innbetalt kapital.

Årets overskudd tilordnes eierne av egenkapitalbevis og grunnfondet ihht. utbyttepolitikken.

Utbytte på egenkapitalbevis blir klassifisert som egenkapital i perioden frem til utbyttet er besluttet av bankens forstanderskap.

Når utbyttet er besluttet av forstanderskapet blir det tatt ut av egenkapitalen og klassifisert som kortsiktig gjeld frem til utbetaling finner sted.

Når banken eller andre selskaper i konsernet kjøper egenkapitalbevis utstedt av banken, blir det samlede kjøpsvederlaget trukket ut av den totale egenkapitalbeviskapitalen.

Sammenlignbarhet

Sammenligningstall er blitt justert der det er ansett nødvendig for at de skal være i overensstemmelse med presentasjonen for innværende år.

Hendelser etter balansedagen

Det opplyses om hendelser etter balansedagen i samsvar med IAS 10. Opplysningene omfatter hendelser som ikke innregnes i konsernets finansregnskap, men som er av en slik art at de er vesentlige for vurdering av virksomheten.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse. Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen.

Note 1.2 - Regnskapsestimer og skjønnsmessige vurderinger

Morbank og konsern

Konsernet utarbeider estimer og forutsetninger som har effekt på de rapporterte balansetallene for neste regnskapsår. Estimer og vurderinger er stadig gjenstand for evaluering og baserer seg på historisk erfaring og andre faktorer, herunder forventninger i forhold til fremtidige hendelser som ansees som rimelige.

Nedskrivning på utlån

Vurdering av individuelle- og gruppenedskrivninger vil delvis baseres på skjønn.

Låneporteføljer/garantiforpliktelser overvåkes løpende med hensyn til behov for nedskrivninger/avsetninger for å møte mulige forpliktelser. Nedskrivning/avsetning foretas når det foreligger objektive bevis for verdifall på utlån og/eller det vurderes som sannsynlig at garantiforpliktelser vil komme til oppgjør.

Observerbare data som benevnes som objektive bevis er kjennskap om vesentlige finansielle problemer hos debitor, misligholdte betalingsforpliktelser, kontraktsbrudd, betalingsutsettelse eller at det ansees som sannsynlig at debitor vil inngå i gjeldsforhandlinger eller blir tatt under konkursbehandling.

For grupper av utlån med tilnærmet like risikoegenskaper foretas nedskrivning basert på objektive bevis for verdifall i utlånsgruppen. Bevisene kan inkludere observerbare data som indikerer at det har vært en negativ endring i betalingsstatus til låntakerne i gruppen, endringer i rammebetingelser innenfor definerte bransjer eller lokalisering som samsvarer med standarden for utlånene i gruppen. Estimer basert på historisk tapserfaring for utlån med definerte risikoegenskaper og objektive bevis for verditap som samsvarer med porteføljen, benyttes ved beregning av fremtidige kontantstrømmer. Metode for å beregne beløp og tidshorisont for fremtidige kontantstrømmer gjennomgås regelmessig for å redusere eventuelle avvik mellom tapsestimat og faktisk tapserfaring.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittrisiko, ved virkelig verdifastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån og verdipapirer utstedt av andre. Banken har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger utført av ledende markedsaktører.

Tilknyttet selskap

Helgeland Sparebank har en eierposisjon i Helgeland Invest AS (HI) på 48,3 %. Banken har tidlig regnskapsavleggelse og må delvis basere seg på foreløpig prognoser fra HI. Se utfyllende kommentar note 27.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdi av pensjonsforpliktelser avhenger av økonomiske og aktuarmessige forutsetninger. Sentrale forutsetninger er blant annet diskonteringsrente, fremtidig lønnsvekst, pensjonsreguleringer, forventet avkastning på pensjonsmidler, samt demografiske forhold om uførhet og dødelighet. Endringer i disse forutsetningene påvirker balanseført beløp for pensjonsforpliktelse og pensjonskostnad. Veiledende forutsetninger gitt av Norsk Regnskapsstiftelse danner utgangspunkt for fastsettelsen av forutsetningene, men vurderes opp mot konsernets faktiske forhold før endelig fastsettelse.

Det vises til note 12 for ytterligere detaljer knyttet til konsernets pensjonsforpliktelser, herunder sensitivitetsberegninger på vesentlige forutsetninger. De fleste i banken har gått over til innskuddspensjon og forpliktelsen i ytelsesordningen er betydelig redusert.

NOTE 2 - Finansiell risikostyring

Konsern og morbank

Risiko og kapitalstyring

Risiko- og kapitalstyring støtter opp under konsernets strategiske utvikling og ambisjoner. Hovedmålsettingen er å sikre realisering av konsernets finansielle og operasjonelle mål. Uansett hvor god risikostyringen er vil det kunne oppstå uventet tap som krever at konsernet har tilstrekkelig egenkapital. Som en del av risikostyringsarbeidet er det for de ulike risikoområdene vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med ulike interne vurderinger og beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP).

Risikokategorier og definisjoner:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser ved forfall.
- Markedsrisiko: risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser knyttet til aktiviteter og posisjoner i verdipapirer (renter og aksjer) og valuta.
- Operasjonell risiko: risiko for direkte eller indirekte tap grunnet svikt i interne rutiner, systemer og prosesser, utilstrekkelig kompetanse, skader på eiendeler, driftsavbrudd, systemfeil, internt eller eksternt bedrageri.

Risikostyringen er sentral i den daglige driften og i styrets løpende arbeid. Risikoen styres primært gjennom policy og retningslinjer, rammer, fullmakter, rapporteringskrav og krav til kompetanse.

Styret fastsetter konsernets kredittstrategi som dekker kredittrisiko, og konsernets finansstrategi som dekker likviditetsrisiko og markedsrisiko. Banken har kredittutvalg og finansutvalg for styring og oppfølging av risiko i tråd med styringsrammer og fullmakter gitt av styret.

Bankens risikostyringsenhet utgjør fire årsverk. Direktør risikostyring er direkte underlagt adm. direktør og har ansvaret for å overvåke og koordinere den samlede risikostyringen i banken. Direktør risikostyring rapporterer også direkte til styret.

Konsernets internrevisjon utgjør to årsverk og er direkte underlagt styret. Intern revisor skal vurdere om det er etablert betryggende rutiner på de viktigste områder i banken for å redusere risiko. Styret godkjenner årlig intern revisors instruks og arbeidsplan. Intern revisor kan benytte eksterne tjenester ved behov.

Virksomhetsstyring (corporate governance)

Helgeland Sparebanks prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. God virksomhetsstyring i Helgeland Sparebank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter. Dette for å sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbevisiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig.

Virksomhetsstyringen skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir iverksatt og nådd. Konsernets prinsipper og rammer for intern kontroll og risikostyring er nedfelt i egne styringsdokumenter som årlig gjennomgås av styret. Styringsdokumentene er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll, og policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring.

Styret i Helgeland Sparebank legger vekt på å etterleve prinsippene som er gitt i Norsk Anbefaling for Eierstyring og Selskapsledelse i virksomhetsstyringen.

Helgeland Sparebank har sammenholdt egen policy med Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med norsk anbefaling.

Det er i 2017 avholdt 12 styremøter i banken. Styrets fokusområder har vært strategi, risiko- og kapitalstyring, effektivisering og større kredittsaker.

Styret har utarbeidet en årsplan for sitt arbeid. Det legges vekt på å sikre tilstrekkelig kunnskap og kompetanse blant styrets medlemmer. Det er gjennomført egenevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringer og samarbeid mellom styre og ledelse.

Styret har som et ledd i sitt arbeid nedsatt revisjonsutvalg, risikoutvalg og godtgjørelsesutvalg. Utvalgene skal se til at Helgeland Sparebank har en uavhengig og effektiv intern og ekstern revisjon, at regnskaps- og risikorapportering er i samsvar med lover og forskrifter, samt bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Medlemmene i revisjons- og risikoutvalget er Ove Brattbakk (leder), Stein Andre Herigstad-Olsen og Eva Monica Hestvik. Medlemmer i godtgjørelsesutvalget er Ove Brattbakk (leder), Stein Andre Herigstad-Olsen og Birgitte Lorentzen (ansattrepresentant). Revisjonsutvalget har hatt 6 møter i 2017, risikoutvalget har hatt 5 møter og godtgjørelsesutvalget 2 møter. En fylldig redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel i årsrapporten.

NOTE 2.1 - Kreditt risiko

Konsern og morbank

Kreditt risikoen uttrykker risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser, og er konsernets største risiko.

Kreditt risikoen, og eksponeringen av denne, styrets gjennom kredittstrategi, kredittpolicy, kreditt rutiner, og bevilgningsreglement.

Konsernets strategi på kredittområdet er utledet fra den overordnede strategien, og inneholder retningslinjer og styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner. Det er satt styringsrammer for risikoprofil og risikokonsentrasjoner. Det er satt styringsrammer for fordeling av utlån mellom person- og bedriftsmarkedet, størrelse på engasjement, eksponering innenfor bransjer (konsentrasjonsrisiko) og geografiske begrensninger. Styringsrammene for risiko overvåkes og rapporteres kvartalsvis til styret, og med tillegg av årlig porteføljegjennomgang.

Kredittstrategien fastsettes årlig. Gjeldende strategi ble vedtatt av styret og implementert i november 2017.

Utviklingen i kreditt risiko følges opp gjennom regelmessige analyser av misligholdsutviklingen i konkrete bransjer, geografiske områder, låntakeres og potensielle låntakeres evne til å betjene renter og avdrag, samt en vurdering av den sikkerhet som ligger til grunn for kredittengasjementet. For løpende oppfølging av risiko er det definert et sett av rapporter som fremlegges periodisk til styret.

Samlet kapitalbehov for kreditt risikoen fremkommer i konsernets ICAAP. Toleransenivå for kreditt risiko er definert for utvalgte bransjer og områder. Styringsnivå for bedriftsmarkedsporteføljen er etablert, etterleves og rapporteres periodisk. Stresstester anvendes for å vurdere tapspotensialet i kredittporteføljen som følge av stort fall i eiendomspriser.

Risikoen i personmarkedsporteføljen har over tid vært lav. Boligprisutviklingen viser at prisøkningen på solgte eneboliger på Helgeland over tid har vært svakt stigende. Med en prisøkning i 2017 på linje med Nord-Norge for øvrig, ligger Helgeland fortsatt langt lavere enn resten av Nord-Norge og landet. Nesten hele personmarkedsporteføljen er sikret i bolig.

Risikoen i bedriftsmarkedsporteføljen er moderat, og misligholdte (> 90 dager) og tapsutsatte engasjement er vurdert som lav. Brutto utlån til bedriftsmarkedet økte i 2017, og med 938 mill. kr. Også for 2017 opplevde vi god etterspørsel i bedriftsmarkedet, både blant egne og i fht. nye kunder.

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalån. Motverdien utgjorde pr. 31.12.17 90 (119) mill. kr. Porteføljen er fordelt på et mindre antall kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kreditt risikoen i denne porteføljen er lav.

Banken har i 2017 videreført årlig validering av modellen for beregning av gruppenedskrivning basert på egne scoremodeller. Modellen baserer seg på sannsynlighet for mislighold og tapsgrad gitt at et engasjement går i mislighold. Scoremodellene benyttes av flere andre sparebanker som samarbeider om validering og eventuell justering av parameterne. Valideringen viser at scoremodellene er tilfredsstillende og at den differensierer godt mellom kundene.

Parallelt har banken sammen med tre andre sparebanker utviklet en tapsmodell som er i tråd med krav som IFRS 9 stiller til kvantifisering av tap.

Kostnadsførte nedskrivninger på utlån i 2017 ble 66 mill. kr mot 36 mill. kr i 2016. Gruppenedskrivningen er endret med 10 mill. kr siden 2016. Det er noe høyere nedskrivninger i 2017, men nedskrivningene vurderes fortsatt som moderate og utgjør 0,21 (0,13) % av brutto utlån.

Sum netto misligholdte (>90 dager) og tapsutsatte engasjement utgjorde 183 (113) mill. kr, som tilsvarer 0,7 (0,5) % av brutto utlån.

Med bakgrunn gjeldende regler og interne retningslinjer, følges engasjementene løpende med henblikk på identifisering av mulige tapsutsatte engasjement.

Det er stort fokus og regelmessige gjennomganger av god kreditt praksis og kvalitet i kredittarbeidet. Herunder forståelse av god oppfølging og kontroll av kundeporteføljene. Etterlevelse gjennom enkeltsaker sikres gjennom kredittutvalget, ledernes nøkkelkontroller, og arbeidsfordelingen mellom rådgivere og etterbehandlere. For bedriftsmarkedet sikres styring og overvåking gjennom løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne, og sikkerhetsvurderinger. Dette gjennom både månedlige og kvartalsvise gjennomganger. For overvåking og utvikling i personmarkedsporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgede lån, og halvårsbasis på totalporteføljen.

Risikofordelt utlånsportefølje fordelt på lav, middels og høy risiko rapporteres basert på scoremodellene. Risikomigrasjonen rapporteres kvartalsvis som en del av samlet risikorapport til styret.

Tett oppfølging av større bedriftskunder, overvåking av misligholdssannsynlighet i porteføljen, og for konkrete definerte bransjer, er videreført som prioriterte fokusområder.

Maksimal grense for et enkelt engasjement fastsatt av Finansdepartementet er 25 % av ansvarlige kapital. Ved utgangen av 2017 hadde banken 3 engasjement som samlet sett var ut over 10 % av ansvarlig kapital

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 2.1.1 - Risikoklassifisering lån og kreditter

Risikoklassifiseringen er en integrert del av konsernets saksgangssystem. Systemet muliggjør en overvåkning av risikoutviklingen i utlånsporteføljen. Risikoklassifiseringsmodellen som benyttes for både person og for bedriftskunder er utviklet i samarbeid med flere andre banker. Klassifiseringssystemet er tatt i bruk for hele kundemassen i 2009. For bedriftskunder beregnes en misligholdssannsynlighet/score basert på en rekke parameter som

bransje, betalingsanmerkninger og revisjonsanmerkninger. For personkunder beregnes misligholdssannsynlighet/score basert på purringer, overtrekk, forhold utlån/innskudd m.v. Porteføljen klassifiseres månedlig og kundene gis score fra A til K, der A er lavest risiko og K er høyest risiko. For personkunder foretas i tillegg søknadsscore i forbindelse med nye lånesaker. Det er ikke vesentlige endringer i risikofordelingen fra 2016 til 2017.

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>			
31.12.17					31.12.17			
Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering		Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering
Bedriftsmarked:								
4.467	322	1.039	5.828	Lav risiko	4.555	322	1.046	5.923
2.858	143	239	3.240	Middels risiko	2.864	143	240	3.247
1.328	23	77	1.428	Høy risiko	1.334	23	77	1.434
198	3	3	204	Mislighold > 0 måneder	198	3	3	204
8.851	491	1.358	10.700	Sum bedriftsmarked	8.951	491	1.365	10.808
Personmarked:								
8.854	14	540	9.408	Lav risiko	14.572	14	980	15.567
1.854	0	38	1.892	Middels risiko	2.576	0	41	2.618
320	0	4	324	Høy risiko	408	0	4	413
133	0	2	135	Mislighold > 0 måneder	104	0	2	105
11.161	14	584	11.759	Sum personmarked	17.660	14	1.027	18.701
20.012	505	1.942	22.459	Sum totalt	26.611	505	2.392	29.509

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>			
31.12.16					31.12.16			
Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering		Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Sum eksponering
Bedriftsmarked:								
3.957	240	792	4.989	Lav risiko	4.048	240	799	5.087
2.713	260	482	3.455	Middels risiko	2.707	260	483	3.450
1.139	38	80	1.257	Høy risiko	1.139	38	80	1.257
120	5	2	127	Mislighold > 0 måneder	119	5	2	126
7.929	543	1.356	9.828	Sum bedriftsmarked	8.013	543	1.364	9.920
Personmarked:								
9.238	15	586	9.838	Lav risiko	14.112	15	1.001	15.128
1.612	0	38	1.650	Middels risiko	2.182	0	40	2.222
315	0	5	320	Høy risiko	365	0	4	369
76	0	2	78	Mislighold > 0 måneder	76	0	2	78
11.241	15	631	11.886	Sum personmarked	16.735	15	1.047	17.797
19.170	558	1.987	21.714	Sum totalt	24.748	558	2.411	27.717

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 2.1.2 - Misligholdte (> 3 mnd.) og tapsutsatte engasjement

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
96	132	Misligholdte utlån og garantier over 3 måneder	132	96
12	14	-Nedskrivninger på misligholdte utlån og garantier	14	12
84	118	Sum netto misligholdte utlån og garantier	118	84
47	111	Øvrige tapsutsatte, ikke misligholdte utlån og garantier	111	47
18	46	-Nedskrivninger øvrige tapsutsatte ikke misligholdte utlån og garantier	46	18
29	65	Sum netto tapsutsatte, ikke misligholdte utlån og garantier	65	29
113	183	Sum netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	183	113
0,6 %	0,9 %	I prosent av brutto utlån	0,7 %	0,5 %

NOTE 2.1.3 - Misligholdte engasjement > 0 mnd.

							<i>Konsern og morbank</i>
2017			2016				
Intervall	Personmarked	Bedriftsmarked	Sum	Personmarked	Bedriftsmarked	Sum	
Sum 0-3 måneder¹⁾	52	155	207	28	42	70	
3-6 måneder	15	27	42	9	16	25	
6-12 måneder	50	5	55	4	26	30	
Over 12 måneder	18	17	35	23	18	41	
Sum >3 måneder	83	49	132	36	60	96	
Sum brutto mislighold	135	204	339	64	102	166	

1) Økt mislighold i bedriftsmarkedet 0-3 måneder gjelder et sesongbasert enkeltengasjement.

NOTE 2.1.4 - Misligholdte engasjement som ikke er nedskrevet

			<i>Konsern og morbank</i>	
Intervall			31.12.17	31.12.16
Sum 0-3 måneder			207	69
3-6 måneder			35	10
6-12 måneder			50	21
Over 12 måneder			23	15
Sum > 3 måneder			108	46
Sum forfalte fordringer som ikke er nedskrevet			315	115

NOTE 2.2 – Likviditetsrisiko

		<i>Konsern og morbank</i>
Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring som angir hensikt, styringsmål og risikotoleranse for styring av likviditetsrisiko. Strategien har som hovedformål å sørge for at konsernet har en forsvarlig likviditetsstyring som bidrar til å sikre konsernets evne til å innfri sine betalingsforpliktelser. Likviditetsstrategien gjennomgås årlig av styret. Det har vært lagt særlig vekt på likviditetsrisiko og nye regulatoriske krav til likviditetsstyring i banker, som blir implementert gradvis i likviditetsstyringen. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. I styringen av konsernets likviditetsrisiko anvendes målkrav for likviditetsindikator ¹ , langsiktig finansieringsgrad, innskuddsdekning og krav til likviditetsbufferkapital, LCR.	Styret har for 2017 fastsatt et minstekrav til likviditetsindikator 1. Finanstilsynet har innført faste referanseverdier for likviditetsindikatoren og forutsetter nå at indikatorverdien bør ligge over 105 %. Indikatorverdien skal være minst på høyde med denne verdien. Per 31.12.17 var likviditetsindikator 1 på 110 (109) %. Styret har også fastsatt at andel langsiktige innlån i % av samlede innlån skal utgjøre minst 70 %. Per 31.12.17 var andel langsiktig finansiering 87,8 (88,2) %, som er godt over målkravet. For å begrense konsernets likviditetsrisiko har banken likviditetsreserver i form av kontanter, innskudd i Norges Bank og andre banker, likvide egenkapitalinstrumenter, plasseringer i pengemarkedsfond, rentebærende verdipapirer, samt ubenyttede trekkrettigheter. Det er fastsatt minstekrav til nivå på likviditetsbufferne i konsernets likviditetsstrategi. Konsernet har de siste årene gradvis økt både kvaliteten og nivået på	

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

likviditetsbufferne. Konsernets samlede likviditetsbufferkapital vurderes å være tilfredsstillende.

Hovedtyngden av konsernets likviditetsreserver i form av rentebærende verdipapirer er plassert i obligasjoner med fortrinnsrett, stats-, kommune-, finans- og industriobligasjoner. Samlet durasjon på renteporteføljen er 2,0 år (2,0). Konsernets samlede likviditetsreserver (kontanter, bankinnskudd og rentebærende verdipapirer) utgjør 4,4 (4,1) mrd. kr. eller 13,7 (14,0) % av konsernets forvaltningskapital.

Innskuddsdekningen er en viktig parameter for oppfølging av likviditetsrisiko, det vil si hvor stor andel av utlån til kunder som er

dekket ved innskudd fra kunder. Styret har fastsatt minstekrav til innskuddsdekning, og dette kravet var innfridd gjennom hele 2017. Helgeland Boligkreditt AS er en viktig finansieringskilde og tilrettelegging av godkjente boliglån for overføring til bankens boligkredittforetak har høy oppmerksomhet. Pr. utgangen av 2017 utgjør obligasjoner med fortrinnsrett i konsernet 5,5 (4,3) mrd. kr.

Helgeland Sparebank er ratet av Moody's. Bankens rating er A3 med "stable outlook". Obligasjoner utstedt av Helgeland Boligkreditt AS ratet hos Moody's har rating Aaa.

NOTE 2.2.1 - Likviditetsrisiko, restløpetid

	Konsern 31.12.17				
	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	270	0	270
Innskudd fra kunder og gjeld	16.950	174	0	0	17.124
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	216	872	10.238	0	11.326
Ansvarlig lån	0	0	304	378	682
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	11	34	97	0	142
Sum utbetalinger	17.177	1.080	10.909	378	29.544
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	466	0	0	0	466
Utlån og fordringer på kunder	3.155	991	5.611	18.461	28.218
Sertifikater og obligasjoner	873	726	2.264	80	3.943
Sum innbetalinger	4.494	1.717	7.872	18.541	32.627
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		70	134		204

	Konsern 31.12.16				
	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	272	0	272
Innskudd fra kunder og gjeld	16.129	44	0	0	16.173
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	123	1.263	7.826	815	10.027
Ansvarlig lån	144	0	0	415	559
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	13	36	92	0	141
Sum utbetalinger	16.409	1.343	8.190	1.230	27.172
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	508	0	0	0	508
Utlån og fordringer på kunder	2.736	890	5.965	17.687	27.278
Sertifikater og obligasjoner	320	608	2.329	98	3.355
Sum innbetalinger	3.564	1.498	8.294	17.785	31.141
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		76	113		189

Banken gjennomfører stresstester for konsernet og har styrevedtatte rammer for risikotoleranse. Lånetilsagn pr. 31.12. var ikke vesentlig av verdi og er derfor ikke innarbeidet.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.17

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	270	0	270
Innskudd fra kunder og gjeld	17.418	174	0	0	17.592
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	196	872	4.479	0	5.675
Ansvarlig lån	0	0	304	378	682
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	11	34	97	0	142
Sum utbetalinger	17.625	1.080	5.150	378	24.233
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	467	0	1.042	0	1.509
Utlån og fordringer på kunder	3.098	820	3.801	13.869	21.588
Sertifikater og obligasjoner	823	726	2.264	80	3.893
Sum innbetalinger	4.388	1.546	7.107	13.949	26.990
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		70	134		204

Morbank

31.12.16

	Fra 0-3 Mnd.	Fra 3-12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Sum inkl. renter
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	270	0	270
Innskudd fra kunder og gjeld	16.446	44	0	0	16.490
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	123	733	4.160	250	5.266
Ansvarlig lån	144	0	0	415	559
Finansielle derivater brutto oppgjør (utstrømmer) ¹⁾	13	36	92	0	141
Sum utbetalinger	16.726	813	4.522	665	22.726
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	508	0	983	0	1.491
Utlån og fordringer på kunder	2.689	734	4.165	13.747	21.335
Sertifikater og obligasjoner	320	855	2.329	98	3.602
Sum innbetalinger	3.517	1.589	7.477	13.845	26.428
1)Finansielle derivater brutto oppgjør (innstrømmer)		76	113		189

Ubenyttede trekkfasiliteter

Morbank

Konsern

31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Eiendeler:				
1.987	1.942	Ubenyttede trekkrettigheter kunder	2.392	2.411
520	476	Ubenyttet trekk Helgeland Boligkreditt AS		
2.507	2.418	Sum ubenyttet trekk	2.392	2.411
Gjeld:				
300	300	Kortsiktig trekkfasilitet, 1år	300	300
300	300	Sum gjeld	300	300
50	50	Overskuddslikviditet i Norges Bank	50	50
350	350	Sum gjeld inklusive overskuddslikviditet	350	350

Garantiansvar fremkommer i note 40.

Match og mismatch mellom forfall og rentesats på eiendeler og gjeld er svært viktig for styringen av risiko. Det er uvanlig at banker har perfekt match, siden utførte forretninger ofte er av usikker karakter og av mange ulike typer. En ikke matchet posisjon kan potensielt skape fortjeneste, men kan også øke risikoen for tap. Forfall på eiendeler og gjeld, evnen til å erstatte disse til en akseptabel kostnad, er en viktig faktor for å bestemme konsernets likviditet og dets eksponering overfor renteendringer.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Likviditetsbehov for å kunne møte krav om oppgjør knyttet til garantier og remburs er betydelig lavere enn størrelsen på selve forpliktelsen fordi konsernet generelt ikke forventer at tredjepart vil trekke ut likviditet under garantien. De totale utestående kontraktsfestede forpliktelser om å øke kreditter representerer ikke nødvendigvis fremtidige krav til likvide midler, siden mange av disse forpliktelsene vil forfalle eller utgå uten å bli fundet.

NOTE 2.3 - Markedsrisiko

Konsern og morbank

Styret har vedtatt en markedsrisikostrategi som fastsetter rammer og overordnet mål for konsernets markedsrisikotoleranse, samt rammer for rente-, kredittspread og aksjepriserisiko. Strategien revideres årlig. Konsernet har ingen aktive handelsporteføljer innenfor renter, aksjer eller valuta.

Renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på rentebærende verdipapirer og innlån (sertifikater og obligasjoner), samt ved bruk av rentebytteavtaler (renteswapper) for å redusere renterisiko knyttet til fastrente.

Styret har fastsatt ramme for konsernets samlede renterisiko, og renterisikoen er vurdert til å være lav.

Banken har en relativt konservativ strategi for plasseringer i rentebærende verdipapirer, hvor hovedformålet er å sikre tilfredsstillende likviditetsreserver for banken.

Aksjerisiko

Bankens posisjoner i aksjer er i hovedsak strategisk motivert gjennom investeringer i aksjer i datterselskaper, produktselskaper og et lokalt investeringsselskap. Markedsrisikoen knyttet til disse aksjeinvesteringene anses å være moderat.

Sensitivitetsanalyse markedsrisiko

Rentebærende verdipapirer - kredittspreadrisiko er risikoen knyttet til verdipapirene i renteporteføljen, porteføljens durasjon og utstedernes kredittverdighet. Konsernets kredittspreadrisiko beregnes som kredittrisiko ved spreadutgang på 100 basispunkter.

Aksjer - der er fastsatt rammer for konsernets samlede aksjerisiko beregnet ut fra eksponering, risikospredning og markedslikviditet. Ved beregning av risikoeksponering baseres beregningen på et generelt fall i aksjeverdien på 30 %. I tillegg gjøres påslag for risikospredning og markedslikviditet.

Banken uttrykker markedsrisikoen som risikojustert kapital.

Beregnet markedsrisiko er innenfor fastsatte rammer og totalramme for markedsrisiko er tatt inn som kapitalbehov i konsernets ICAAP. Banken har en stor eierpost i Helgeland Invest AS. Eierposten vil være utsatt for verdissingninger avhengig av resultatene i underliggende selskaper. Eierskapet påfører derved banken en eierrisiko.

Den totale renterisikoen styres mot det ønskede nivå gjennom en samlet vurdering av rentebærende balanseposter, samt ved bruk av rentebytteavtaler (3 mnd.).

Styret har fastsatt en ramme på 20 mill. kr for samlet renterisiko i og utenfor balansen, målt ved den resultatpåvirkning som en endring av rentenivået på 2 prosentpoeng gir. Eksponering har vært innenfor ramme i 2017.

Valutarisiko

Konsernet har kun mindre balanseførte finansielle posisjoner og kontantstrømmer i utenlandsk valuta. Disse anses ikke å være vesentlig. På grunn av at Helgeland Sparebank ikke er egen valutabank forvaltes valutalanene hos valutabank. Helgeland Sparebank har stilt garantiansvar overfor valutabank.

Tabellen nedenfor oppsummerer konsernets eksponering for valutarisiko gjennom garantiansvar for valutalan hos valutabank pr 31.12.

NOTE 2.3.1 - Garantiansvar for valutalan

Morbank

Konsern

31.12.17

31.12.17

Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK	Lånebeløp i valuta	Garantiansvar i NOK
0	0 Euro	0	0
0	0 Amerikanske dollar	0	0
5	46 Sveitsiske franc	5	46
44	44 Svenske kroner	44	44
0	0 Norske kroner	0	0
0	0 Japanske yen	0	0
90 Sum garantiansvar valutalan		90	

Banken har en mindre portefølje av garanterte valutalan, motverdien i NOK utgjorde pr 31.12.17 90 mill. Porteføljen er fordelt på en rekke kunder hvor sikkerhet er stilt i fast eiendom og/eller innskudd. Kredittrisiko i denne porteføljen vurderes som lav.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank				Konsern	
31.12.16				31.12.16	
Lånebeløp i valuta		Garantiansvar i NOK		Lånebeløp i valuta	
				Garantiansvar i NOK	
	0	0	Euro	0	0
	0	2	Amerikanske dollar	0	2
	9	73	Sveitsiske franc	9	73
	44	42	Svenske kroner	44	42
	0	0	Norske kroner	0	0
	29	1	Japanske yen	29	2
119 Sum garantiansvar valutalån				119	

NOTE 2.3.2 - Renterisiko, gjestående tid til renteregulering

								Konsern
								31.12.17
	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt	
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	0	0	0	0	0	87	
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	464	0	0	0	0	0	464	
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0	
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	25.515	0	938	0	0	26.453	
Obligasjoner og sertifikater	861	2.611	381	0	0	0	3.853	
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0		0	0	0	993	993	
Sum eiendeler	1.412	28.126	381	938	0	993	31.850	
Gjeld og egenkapital								
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	2	0	0	0	0	2	
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250	
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	15.719	0	0	0	0	15.719	
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.054	199	0	0	0	1.253	
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	1.105	7.887	2.159	0	0	0	11.151	
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	188	188	
Sum gjeld	1.105	24.912	2.358	0	0	188	28.563	
Netto rente sensitivitetssgap	307	3.214	-1.977	938	0	805	3.287	

Kontantstrøm og virkelig verdi renterisiko

Kontantstrøm renterisiko er risikoen for at fremtidige kontantstrømmer knyttet til de enkelte finansielle eiendels- og gjeldspostene vil fluktuere som følge av endringer i markedsrenten. Virkelig verdi renterisiko er risikoen for at verdien av en finansiell eiendel eller gjeldspost vil fluktuere som følge av endringer i markedsrenten. For både kontantstrøm og virkelig verdi renterisiko er konsernet eksponert for effekter av fluktasjoner i det gjeldende markedsrentenivået. Uventede endringer i markedsrentenivået kan føre til at rentemarginer øker, men kan også reduseres eller forårsake tap. Styret har fastsatt ramme for den totale renterisikoen konsernet kan ta på seg. Konsernet styrer renterisikoen mot det ønskede nivå gjennom rentebindingen på plasseringer og verdipapirgjeld, samt ved bruk av rentebytteavtaler.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

31.12.16

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	0	0	0	0	0	93
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	509	0	0	0	0	0	509
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	23.429	0	1.203	0	0	24.632
Obligasjoner og sertifikater	673	2.294	329	0	0	0	3.296
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	853	853
Sum eiendeler	1.275	25.723	329	1.203	0	853	29.383
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	2	0	0	0	0	2
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	15.069	0	0	0	0	15.069
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	856	248	0	0	0	1.104
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	496	6.846	1.916	0	0	0	9.258
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	491	491
Sum gjeld	496	23.023	2.164	0	0	491	26.174
Netto rente sensitivitetssgap	779	2.700	-1.835	1.203	0	362	3.209

Morbank

31.12.17

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	0	0	0	0	0	87
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	1.488	0	0	0	0	0	1.488
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	18.922	0	938	0	0	19.860
Obligasjoner og sertifikater	861	2.562	381	0	0	0	3.804
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.510	1.510
Sum eiendeler	2.436	21.484	381	938	0	1.510	26.749
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	16.169	0	0	0	0	16.169
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	1.054	199	0	0	0	1.253
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	195	3.320	2.159	0	0	0	5.675
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	0	176
Sum gjeld	195	20.793	0	0	0	176	23.523
Netto rente sensitivitetssgap	2.241	691	-1.977	938	0	1.334	3.226

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.16

	Inntil 1 mnd.	Fra 1-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år	Uten renteendr.	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	0	0	0	0	0	93
Utlån til og fordr. på kreditt u/avtalt løpetid	1.489	0	0	0	0	0	1.489
Utlån til og fordr. på kreditt m/avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Netto utlån til og fordringer på kunder	0	17.854	0	1.203	0	0	19.057
Obligasjoner og sertifikater	672	2.519	329	0	0	0	3.521
Andre eiendeler, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	1.211	1.211
Sum eiendeler	2.255	20.373	329	1.203	0	1.211	25.371
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	0	0	0	0	0	0	0
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	0	250	0	0	0	0	250
Innskudd fra kunder og gjeld u/avtalt løpetid	0	15.386	0	0	0	0	15.386
Innskudd fra kunder og gjeld m/avtalt løpetid	0	856	248	0	0	0	1.104
Lån opptatt ved utstedelse av verdipapirer	496	2.570	1.916	0	0	0	4.982
Annen gjeld, ikke rentebærende (inkl swap)	0	0	0	0	0	487	487
Sum gjeld	496	19.062	2.164	0	0	487	22.209
Netto rente sensitivitetssgap	1.759	1.311	-1.835	1.203	0	724	3.163

NOTE 3 - Sensitivitetsanalyse for endring i markedspriser

Konsern

31.12.17

	Effekt resultat	Effekt Egenkapital
Renter + / - 2 % - poeng	9,1	0,06 %
Sum gjeld	9,1	0,06 %

Konsernets totale renterisiko består av alle posisjoner i rentebærende finansielle instrumenter, samt renterisiko knyttet til bankporteføljen. Eksponering av konsernets renterisiko var per 31.12.17 12,1 (-15,5) mill. kr. Målkraft er at konsernets samlede renterisiko på renteinstrument ikke skal overstige 20 mill. kr. Ramme renterisiko: renteeksponering (parallelt skift i rentekurven på 2 %). Effekt på egenkapitalen er etter skatt.

Konsern

31.12.16

	Effekt resultat	Effekt Egenkapital
Renter + / - 2 % - poeng	11,6	0,07 %
Sum gjeld	11,6	0,07 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 4 - Segmentinformasjon

Morbank					Konsern			
31.12.17					31.12.17			
PM	BM	Ufordelt	Totalt		PM	BM	Ufordelt	Totalt
219	259	14	492	Netto renteinntekter	316	262	-14	564
26	12	48	86	Netto provisjonsinntekter	26	12	48	86
0	0	71	71	Inntekter	0	0	38	38
81	44	143	268	Driftskostnader	87	44	143	274
6	59	0	65	Tap på utlån	7	59	0	66
158	168	-10	316	Resultat før skatt	248	171	-71	348
11.161	8.851	0	20.012	Utlån til kunder	17.660	8.951	0	26.611
-8	-53	0	-61	Individuell nedskrivning utlån	-8	-53	0	-61
-13	-78	0	-91	Gruppenedskrivning utlån	-19	-78	0	-97
0	0	6.889	6.889	Andre eiendeler	0	0	5.397	5.397
11.140	8.720	6.889	26.749	Sum eiendeler per segment	17.633	8.820	5.397	31.850
9.456	7.966	0	17.422	Innskudd fra og gjeld til kunder	9.456	7.516	0	16.972
0	0	9.327	9.327	Annen gjeld og egenkapital	0	0	14.878	14.878
9.456	7.966	9.327	26.749	Sum gjeld og egenkapital per segment	9.456	7.516	14.878	31.850

Morbank					Konsern			
31.12.16					31.12.16			
PM	BM	Ufordelt	Totalt		PM	BM	Ufordelt	Totalt
220	236	11	467	Netto renteinntekter	284	235	1	520
27	12	46	85	Netto provisjonsinntekter	27	12	46	85
0	0	111	111	Inntekter	0	0	80	80
48	23	108	179	Driftskostnader	48	23	126	197
0	35	0	35	Tap på utlån	1	36	0	36
199	190	60	449	Resultat før skatt	262	188	2	452
11.241	7.928	0	19.169	Utlån til kunder	16.729	8.020	0	24.749
-3	-27	0	-30	Individuell nedskrivning utlån	-3	-27	0	-30
-12	-70	0	-82	Gruppenedskrivning utlån	-17	-70	0	-87
0	0	6.314	6.314	Andre eiendeler	0	0	4.751	4.751
11.226	7.831	6.314	25.371	Sum eiendeler per segment	16.709	7.923	4.751	29.383
9.104	7.386	0	16.490	Innskudd fra og gjeld til kunder	9.104	7.386	0	16.490
0	0	8.881	8.881	Annen gjeld og egenkapital	0	0	12.893	12.893
9.104	7.386	8.881	25.371	Sum gjeld og egenkapital per segment	9.104	7.386	12.893	29.383

Konsernet har definert sitt geografiske område som ett segment, Helgeland. Konsernets eksponering for kredittrisiko er i all hovedsak konsentrert til dette området. Helgeland er hjemmeregionen til morbanken, som også er det operative selskapet i konsernet.

Konsernet har delt inn bankdriften inn i to segmenter, fordelt på personmarkedet og bedriftsmarkedet. Inntekter og utgifter som ikke er direkte allokert til disse segmentene fremkommer som ufordelt.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 5 - Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Morbank			Konsern	
2016	2017		2017	2016
Renteinntekter og lignende inntekter:				
650	670	Renter og kredittprovisjoner av utlån til kunder amortisert kost m.v. 1,2)	820	772
40	30	Renter og kredittprovisjoner av utlån til kunder virkelig verdi m.v. 1,2)	30	40
22	23	Renter av innskudd i og utlån til kredittinstitusjoner	23	22
55	54	Renter av ihendehaverobligasjoner og sertifikater	54	55
767	777	Sum renteinntekter og lignende inntekter	927	889
Rentekostnader og lignende kostnader:				
175	168	Innskudd fra kunder vurdert til amortisert kost	168	171
0	2	Innskudd fra kunder vurdert til virkelig verdi	2	0
0	4	Renter på innskudd og utlån fra kredittinstitusjoner	4	0
57	58	Verdipapirgjeld vurdert til amortisert kost	136	130
57	42	Verdipapirgjeld vurdert til virkelig verdi	42	57
11	11	Sikringsfondavgift	11	11
300	285	Sum rentekostnader og lignende kostnader	363	369

- 1) Renteinntekter på lån som er nedskrevet beregnes ved bruk av samme effektive rente som ble benyttet ved ned-diskontering av den opprinnelige kontantstrømmen.
- 2) Renter fra derivater fastrente utlån og fastrente verdipapirgjeld (inngått for å redusere renterisiko i bankens ordinære portefølje) er klassifisert som rente og er ført som en justering til bankes øvrige renteinntekter/-kostnader.

NOTE 5.1 - Renter på enkelte balanseposter (gjennomsnitt rente i %)

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	Gjennomsnitt rente	31.12.17	31.12.16
Eiendeler				
1,7 %	1,4 %	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	1,2 %	1,1 %
3,8 %	3,7 %	Utlån til kunder	3,4 %	3,5 %
1,8 %	1,8 %	Sertifikat og obligasjoner	1,8 %	1,8 %
Gjeld				
1,8 %	1,7 %	Gjeld til kredittinstitusjoner	1,8 %	1,8 %
1,0 %	1,0 %	Innskudd fra kunder	1,0 %	1,0 %
2,2 %	1,9 %	Verdipapirgjeld	1,7 %	2,0 %

NOTE 5.2 - Volum på enkelte balanseposter (gjennomsnitt volum)

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	Gjennomsnitt volum	31.12.17	31.12.16
Eiendeler				
1.269	1.560	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	487	500
18.617	19.366	Utlån til kunder	25.976	23.538
3.441	3.660	Sertifikat og obligasjoner	3.710	3.265
Gjeld				
53	259	Gjeld til kredittinstitusjoner	252	53
15.662	17.009	Innskudd fra kunder	16.573	15.296
5.675	5.080	Verdipapirgjeld	10.633	9.405

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 6 - Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
2016	2017	2017	2016
8	8	8	8
60	59	59	60
28	30	30	28
0	0	0	0
96	97	97	96
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester			

*) Garantiprovisjoner stilt overfor kunder i forbindelse med ferdigstillelse anleggskontrakter.

NOTE 7 - Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
2016	2017	2017	2016
9	9	9	9
1	1	1	1
1	1	1	1
11	11	11	11
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester			
85	86	86	85
Netto provisjonsinntekter			

NOTE 8 - Netto resultat fra finansielle eiendeler og forpliktelser

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
2016	2017	2017	2016
1	0	0	1
3	1	1	3
-6	-4	-4	-6
0	-3	0	0
14	0	0	14
-6	0	0	0
46	44	10	9
50	31	31	50
1	0	0	1
2	-2	-2	2
0	-3	-3	0
105	64	33	74
Sum netto resultat på finansielle eiendeler og forpliktelser			

NOTE 9 - Andre driftsinntekter

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
2016	2017	2017	2016
0	0	5	6
6	8	0	0
6	8	5	6
Sum andre driftsinntekter			

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 10 - Driftskostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2016	2017		2017	2016
127	134	Personalkostnader (se note 11)	137	127
48	52	IT-kostnader	48	48
12	12	Markedsføring	12	12
12	11	Avskrivninger	18	20
5	6	Driftskostnader faste eiendommer	6	6
18	19	Kjøpte tjenester	19	18
31	35	Andre driftskostnader (note 14)	35	40
253	269	Sum ordinære driftskostnader	275	271

NOTE 11 - Lønn og sosiale kostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2016	2017		2017	2016
94	95	Lønn og honorarer	95	94
16	20	Arbeidsgiveravgift	20	16
14	16	Pensjonskostnader ytelsesplaner (note 12)	16	14
3	3	Andre personalkostnader	6	3
127	134	Sum lønn og sosiale kostnader	137	127
152	148	Antall ansatte målt i årsverk per 31.12	148	152
159	150	Gjennomsnittlig antall ansatte målt i årsverk	150	159

NOTE 12 - Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser

Konsern og morbank

Helgeland Sparebank er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon, og banken oppfyller kravene etter denne loven. Ingen av datterselskapene har pensjonsordninger eller ansatte. Pensjonsordningene omfatter:

Ytelsesordning plassert i livsforsikringsselskap

Alle bankens ansatte (som ihht. pensjonslovgivningen kunne overføres fra ytelsespensjonsordningen) ble overført til innskuddspensjon med virkning fra 01.03.16.

De som står igjen i ytelsesordningen er medlemmer som i henhold til gjeldende regler ikke kan overføres.

Ordningen omfatter 0 (2) arbeidstakere og 15 (17) personer som mottar løpende pensjon eller uførepensjon. Pensjonsordningen gir ansatte rett til fremtidige pensjonsytelser på 66 % av lønn ved fratredelse, maksimert til 12G.

Innskuddsordning

Fra og med 01.03.16 ble alle ansatte (som kunne overføres) overført til innskuddsordning. Innskuddet i ordningen er på 7 % for lønn mellom 0-7,1G og 25,1 % for lønn mellom 7,1G og 12G. Pensjonsordningen omfatter også uførepensjon.

Innskuddsordningen omfatter nå 153 aktive og 3 uføre.

Avtalefestet førtidspensjon

Bank og finansnæringen har inngått avtale om avtalefestet pensjon (AFP). (Der er ingen personer igjen i den gamle ordningen som balanseføres).

Topplederordning

Se note 28.4.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.1 - Forpliktelse og kostnader pensjonsordninger

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.17				31.12.17	
Kostnad	Forplikt.			Forplikt.	Kostnad
3	26	Ytelsesordning		26	3
11	0	Innskuddsordning		0	11
2	0	AFP		0	2
16	26	Sum forpliktelse og kostnader pensjonsordninger		26	16

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.16				31.12.16	
Kostnad	Forplikt.			Forplikt.	Kostnad
8	24	Ytelsesordning		24	8
4	0	Innskuddsordning		0	4
2	0	AFP		0	2
14	24	Sum		24	14
-74	0	Engangseffekt ved omdanning		0	-74
-60	24	Sum forpliktelse og kostnader pensjonsordninger		24	-60

NOTE 12.2 - Risiko ved endringer i økonomiske forutsetninger

Gjennom ytelsesbaserte pensjonsordningene er selskapet eksponert for følgende risikoer:

Investeringsvolatilitet

Pensjonsforpliktelsene er beregnet med en diskonteringsrente satt med utgangspunkt i obligasjonsrentene. Hvis investeringen av pensjonsordningenes midler gir lavere avkastning enn obligasjonsrenten skaper dette en underdekning

Endring i obligasjonsrenten

En reduksjon i obligasjonsrenter vil øke forpliktelsene i pensjonsordningene, dette vil bli delvis utlignet ved en økning i avkastningen på obligasjonsinvesteringene.

Forventet levetid

Utbetalingsforpliktelsen gjelder for det resterende livsløpet til deltakerne i ordningen. En økning i forventet levetid vil lede til en økning i ordningenes forpliktelse. Dette er spesielt vesentlig i den norske ordningen, der inflasjonsjusteringen gir en høyere sensitivitet for endringer i forventet levetid

Plasserte pensjonsmidler

For ordninger organisert gjennom pensjonsforsikringsselskap, sikrer selskapet at pensjonsinvesteringene er forvaltet innenfor et "Asset-liability matching (ALM) rammeverk" som har vært utviklet for å sikre at de langsiktige investeringene er sammenfalt med forpliktelsene i pensjonsordningene. Innenfor ALM rammeverket er det selskapets mål å matche de langsiktige investeringene med forpliktelsene ettersom de forfaller i de respektive valutaene. Selskapet overvåker aktivt hvordan løpetider og den forventede avkastningen matcher pensjonsutbetalingene ettersom de forfaller. Selskapet har ikke endret rutinene knyttet til å overvåke risiko fra tidligere perioder. Investeringene er godt diversifiserte, slik at tap i en enkelt investering ikke vil ha vesentlig påvirkning på ordningenes totale pensjonsmidler.

Morbank og konsern

Plassering av midler i %	31.12.17	31.12.16
Aksjer	10,9 %	20,6 %
Obligasjoner	27,2 %	30,7 %
Pengemarked og lignende	14,0 %	21,0 %
Eiendom	10,0 %	8,8 %

Den verdijusterte avkastningen per 31.12.17 ble 5,0 (4,1) %.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Sensitiviteten i beregningene av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelsen ved endring i vektet forutsetning

Morbank og konsern

31.12.17

Pensjonskostnader	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,40 %	2,50 %	2,25 %
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	16	16	16
Økning med 1 % - poeng	14	16	12
Reduksjon med 1 % -poeng	19	14	17
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i en av forutsetningene, gitt at alle andre forutsetninger holdes konstante. I praksis vil dette neppe skje, og endringer i noen av forutsetningene kan samvarierte. Sensitivitetsberegningen er utført ved bruk av samme metode som aktuarberegningen for beregning av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Morbank og konsern

31.12.17

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO, NOK mill)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,40 %	2,50 %	2,25 %
PBO med basisforutsetningene	26	26	26
Økning med 1 % - poeng	22	29	25
Reduksjon med 1 % - poeng	32	24	27
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Morbank og konsern

31.12.16

Pensjonskostnader	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,60 %	2,50 %	2,25 %
Pensjonskostnad (brutto) med basisforutsetningene	14	14	14
Økning med 1 % - poeng	12	16	12
Reduksjon med 1 % -poeng	17	12	15
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

Morbank og konsern

31.12.16

Brutto Pensjonsforpliktelse (PBO, NOK mill)	Diskonteringsrente	Lønnsvekst	Regulering av opptjent pensjon i folketrygden
Basisforutsetninger	2,60 %	2,50 %	2,25 %
PBO med basisforutsetningene	24	24	24
Økning med 1 % - poeng	20	27	23
Reduksjon med 1 % - poeng	30	22	24
(ikke for pensjonsreg; pensjonsreg er redusert til 0 %)			

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.3 - Økonomiske forutsetninger

Morbank			Konsern	
2016	2017	Forutsetninger	2017	2016
2,60 %	2,40 %	Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
2,60 %	2,40 %	Avkastning på pensjonsmidlene	2,40 %	2,60 %
2,60 %	2,50 %	Langsiktig lønnsvekst	2,50 %	2,60 %
2,25 %	2,25 %	Regulering av løpende pensjon	2,25 %	2,25 %
2,25 %	2,25 %	Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,25 %	2,25 %
14,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift - sats	14,10 %	14,10 %
50,0 %	50,00 %	Ansatte som vil benytte seg av AFP	50,00 %	50,0 %
1,20 %	1,20 %	Årlig prosentvis avg. for de yrkesaktive	1,20 %	1,20 %
25 år	25 år	Fra og med alder	25 år	25 år
40 år	40 år	Til og med alder	40 år	40 år

Økonomiske forutsetninger som er benyttet ved beregning av pensjonskostnader og forpliktelser ytelsesordning

Diskonteringsrenten for pensjonsforpliktelser skal i henhold til IAS 19 settes til renten på foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, eller til statsobligasjonsrenten dersom det ikke finnes et dypt marked for foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet. Det norske markedet for obligasjoner med fortrinnsrett vurderes å inneha de egenskaper som tilsier at det kan legges til grunn i beregningen av diskonteringsrenten.

NOTE 12.4 - Pensjonsforpliktelse ytelsesordning

Morbank					Konsern					
31.12. 2013	31.12. 2014	31.12. 2015	31.12. 2016	31.12. 2017		31.12 2017	31.12 2016	31.12 2015	31.12 2014	31.12 2013
Bevegelser pensjonsforpliktelse:										
179	203	268	273	39	Forpliktelse ved periodens begynnelse	39	273	268	203	179
6	9	9	2	1	Årets pensjonsopptjening	1	2	9	9	6
7	8	6	2	0	Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	0	2	6	8	7
0	0	0	0	1	Nye avtaler, AFP	1	0	0	0	0
16	57	-8	-231	-6	Aktuarielt tap/(gevinst)	-6	-231	-8	57	16
-6	-9	-6	-7	-1	Pensjonsutbetalinger	-1	-7	-6	-9	-6
203	268	269	39	34	DBO ved periodens slutt	34	39	269	268	203
Bevegelser pensjonsmidler:										
147	153	165	177	17	Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	17	177	165	153	147
6	6	4	1	0	Avkastning på pensjonsmidlene	0	1	4	6	6
-3	0	1	-161	-6	Aktuarielt tap+/- gevinst-	-6	-161	1	0	-3
-2	-2	-2	1	1	Administrasjonskostnader	1	1	-2	-2	-2
11	13	16	6	0	Innbetaling	0	6	16	13	11
-6	-5	-6	-7	-1	Pensjonsutbetalinger	-1	-7	-6	-5	-6
153	165	178	17	11	Pensjonsmidler ved periodens slutt	11	17	178	165	153
Avstemming - balanseført pensjonsforpliktelse										
203	268	269	39	34	Forpliktelse ved periodens slutt	34	39	269	268	203
153	165	178	17	11	Pensjonsmidler ved periodens slutt	11	17	178	165	153
-50	-103	-91	-22	-23	Netto pensjonsforpliktelse	-23	-22	-91	-103	-50
-2	-4	-13	-2	-3	AGA av netto pensjonsforpliktelse	-3	-2	-13	-4	-2
-52	-107	-104	-24	-26	Netto pensjonsforpliktelse inklusiv AGA	-26	-24	-104	-107	-52
0	0	0	0	0	Ikke resultatført virkning av estimatendringer	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	Estimatavvik AGA	0	0	0	0	0
-52	-107	-104	-24	-26	Balanseførte forpliktelser (inkl. AGA)	-26	-24	-104	-107	-52

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 12.5 - Estimatavvik ytelsesordning

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2016	2017		2017	2016
0	0	+ Aktuarielt tap / (gevinst) på DBO fra demografiske forutsetninger	0	0
0	0	+ Aktuarielt tap / (gevinst) på DBO fra økonomiske forutsetninger	0	0
14	1	+ Aktuarielt tap / (gevinst) fra estimatavvik	1	14
-10	0	- Gevinst / (tap) på pensjonsmidler i løpet av året	0	-10
-4	0	- Avkastning på pensjonsmidler eksklusive renteinntekter	0	-4
0	0	+ Administrative kostnader knyttet til å planlegge eiendeler	0	0
0	-1	- Estimatavvik innregnet i OCI	-1	0
0	0	Estimatavvik ved årets slutt	0	0

NOTE 13 - Netto pensjonskostnad ytelsesordning, innskuddsordning og AFP

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2016	2017		2017	2016
16	17	Nåverdi av årets pensjonsopptjening	17	16
-68	0	- Tidligere pensjonsopptjening	0	-68
-52	17	= Pensjonsopptjening	17	-52
1	-1	+ Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	-1	1
0	0	- Avkastning på pensjonsmidler	0	0
0	0	+ Administrasjonskostnader	0	0
-9	0	+ Arbeidsgiveravgift	0	-9
-60	16	Netto pensjonskostnad	16	-60

NOTE 14 - Andre driftskostnader

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2016	2017	Spesifikasjon andre driftskostnader	2017	2016
11	11	Husleie	11	11
3	5	Verditransport	5	3
5	5	Reisekostnader	5	5
1	1	Honorarer ekstern revisjon, (note 15)	1	1
11	13	Andre driftskostnader 1)	13	20
31	35	Sum driftskostnader	35	40

1) I andre driftskostnader i konsernet i 2016 inngår tap på 7 mill. kr ved salg av samlet eiendomsmasse i datterselskap.

NOTE 15 - Revisjonshonorar og kostnader bistand ekstern revisor

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
2016	2017	Kostnader revisjon	2017	2016
0,4	1,2	Lovpålagt revisjon	1,4	0,8
0,2	0	Andre tjenester, attestasjon og bistand	0,1	0,2
0,6	1,2	Sum kostnader revisjon og bistand	1,5	1,0

PricewaterhouseCoopers AS er konsernets valgte revisor.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 16 - Nedskrivninger på utlån og garantier

Morbank			Konsern	
2016	2017	Nedskrivninger	2017	2016
Resultatførte nedskrivninger på utlån, garantier mv.				
28	56	Individuell nedskrivning på utlån, garantier mv til kunder	56	28
7	9	Gruppenedskrivning på utlån, garantier mv til kunder	10	8
35	65	Sum nedskrivning på utlån, garantier mv	66	36
Spesifikasjon av resultatførte nedskrivninger på utlån, garantier mv.				
112	61	Sum nedskrivning til dekning av tap på engasjement 31.12.	61	117
94	30	- Sum nedskrivning til dekning av tap på engasjement 01.01.	30	98
7	9	+/- Periodens endring i gruppenedskrivning	10	7
16	3	+ Konstatert tap som det tidligere år er nedskrevet individuelt for	3	16
0	26	+ Konstatert tap som det tidligere år ikke er nedskrevet individuelt for	26	0
-6	-4	- Inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-4	-6
35	65	Sum nedskrivning på utlån, garantier mv	66	36

NOTE 17 – Skattekostnad

Morbank			Konsern	
2016	2017	Årets skatter	2017	2016
66	58	Betalbar skatt	73	77
1	1	Endring utsatt skatt ført direkte mot egenkapitalen	1	1
23	1	Endring utsatt skatt (note 29)	1	24
90	60	Årets skattekostnad	75	102
Spesifikasjon av regnskapsmessig resultat før skatt og årets skattepliktige inntekt				
449	316	Regnskapsmessig resultat før skatt	348	452
-117	-84	Permanente forskjeller	-84	-76
0	0	Anvendelse av tidligere fremførbare underskudd	0	0
-95	4	Endring midlertidige forskjeller (note 29)	4	-91
237	236	Skattepliktig inntekt	268	285
Avstemming skatt				
449	316	Regnskapsmessig resultat før skatt	348	452
117	79	Skatt beregnet med foretakets veide gjennomsnittlige skattesats	87	118
Skatteeffekt av:				
-34	-29	Skattefrie inntekter	-22	-23
7	10	Ikke fradragsberettiget kostnader	10	7
90	60	Skattekostnad i resultatregnskapet	75	102

Veid gjennomsnitt skattesats i 2017 er 25,5 % (2016; 26 %)

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 18 - Resultat per egenkapitalbevis

Morbank			Konsern	
2016	2017	Ordinært resultat per egenkapitalbevis	2017	2016
359	256	Resultat av ordinær drift etter skatt	273	350
-11	-14	Renter fondsobligasjon	-14	-11
348	242	Resultat (ekskl. renter FO)	259	339
75,1	76,5	Egenkapitalbeviserernes brøk 01.01	76,5	75,1
262	185	Egenkapitalbeviserernes andel av resultatet i mill. kr	198	255
13,8	8,9	Resultat per egenkapitalbevis, i kroner	9,5	13,5
13,8	8,9	Utvannet resultat per egenkapitalbevisbevis, i kroner	9,5	13,5

NOTE 19 - Kontanter og fordringer på sentralbanker

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
43	37	Kontantbeholdning	37	43
50	50	Innskudd i Norges Bank	50	50
93	87	Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	87	93

NOTE 20 - Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
506	460	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner *	464	509
983	1.028	Kreditt Helgeland Boligkreditt AS **	0	0
1.489	1.488	Sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	464	509

*) Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner løper i sin helhet til flytende rente.

**) Helgeland Boligkreditt AS er heleid datterselskap av Helgeland Sparebank

NOTE 21 - Utlån til og fordringer på kunder

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	Utlån fordelt på fordringstyper, nominell hovedstol	31.12.17	31.12.16
811	1.157	Kasse-/drifts- og brukskreditter	1.157	812
1.306	1.352	Fleksilån	2.288	2.237
330	321	Byggelån	321	330
15.483	16.206	Nedbetalingslån	21.869	20.131
17.930	19.036	Utlån til kunder	25.635	23.510
-30	-61	Individuelle nedskrivninger utlån	-61	-30
17.900	18.975	Utlån til kunder etter individuelle nedskrivninger	25.574	23.480
37	42	Periodiserte renter og amortisering	42	37
-82	-91	Gruppenedskrivninger utlån	-97	-87
17.855	18.926	Utlån og fordringer på kunder til amortisert kost	25.519	23.430
1.203	938	Fastrente utlån til og fordringer på kunder, nominell hovedstol	938	1.203
-1	-4	Periodiserte renter og Justering til virkelig verdi	-4	-1
1.202	934	Fastrente utlån til og fordringer på kunder, virkelig verdi	934	1.202
19.057	19.860	Netto utlån til og fordringer på kunder	26.453	24.632

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Opplysninger om sikkerhet

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerhet kan være i form av fysisk sikkerhet, garantier, innskudd eller avtaler om motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan være boliger, bygninger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Det tas hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, nedskrivninger eller servitutter. Sikringsobjekter i privatmarkedet består i det alt vesentlige av eiendom.

NOTE 21.1 - Geografisk fordeling av brutto utlån

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.17	%-andel		31.12.17	%-andel
17.148	85,7 %	Helgeland	22.310	83,8 %
2.846	14,2 %	Norge for øvrig	4.273	16,1 %
18	0,1 %	Utenfor Norge	28	0,1 %
20.012	100 %	Sum brutto utlån	26.611	100 %

Geografisk fordeling av brutto utlån

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.16	%-andel		31.12.16	%-andel
16.358	85,3 %	Helgeland	20.785	84,0 %
2.796	14,6 %	Norge for øvrig	3.936	15,9 %
16	0,1 %	Utenfor Norge	27	0,1 %
19.170	100 %	Sum brutto utlån	24.748	100 %

NOTE 21.2 - Fordeling av brutto utlån mellom personmarked og bedriftsmarked

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.17				31.12.17	
Personmarked	Bedriftsmarked			Personmarked	Bedriftsmarked
21	1.136	Kasse-, drifts- og brukskreditter		21	1.136
1.327	24	Fleksilån		2.239	49
127	194	Byggelån		127	194
9.686	7.497	Nedbetalingslån og fleksilån		15.273	7.572
11.161	8.851	Brutto utlån til kunder		17.660	8.951

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.16				31.12.16	
Personmarked	Bedriftsmarked			Personmarked	Bedriftsmarked
21	789	Kasse-, drifts- og brukskreditter		21	770
1.282	24	Fleksilån		2.195	43
162	168	Byggelån		162	168
9.776	6.948	Nedbetalingslån og fleksilån		14.357	7.032
11.241	7.929	Brutto utlån til kunder		16.735	8.013

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.3 - Balanseførte nedskrivninger på utlån og garantier

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Individuelle nedskrivninger				
19	30	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 01.01.	30	19
-13	-2	- Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	-2	-13
1	0	+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden, hvor det tidligere er foretatt individuelle	0	1
25	35	+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	35	25
-2	-2	- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-2	-2
30	61	Sum individuelle nedskrivninger på utlån og garantier 31.12	61	30
30	61	Herav individuelle nedskrivninger på utlån	61	30
0	0	Herav individuelle nedskrivninger på garantier	0	0
Gruppenedskrivninger				
75	82	Gruppenedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 01.01.	87	79
7	9	+/- Periodens endring i gruppenedskrivninger	10	8
82	91	Gruppenedskrivning til dekning av tap på utlån og garantier 31.12.	97	87
112	152	Sum balanseførte nedskrivninger på utlån og garantier 31.12	158	117

NOTE 21.4 - Utlån, garantier og tap fordelt på næring

Tapsnivået i personmarkedet er fortsatt lavt og på nivå med bransjens gjennomsnittstall. Inkasso- og oppfølgingsrutiner er implementert. Basert på erfaringstall, bransjetall samt lokale markedsforhold har vi prognosert et forventet tap i personmarkedsporteføljen på 0,07 - 0,1 %.

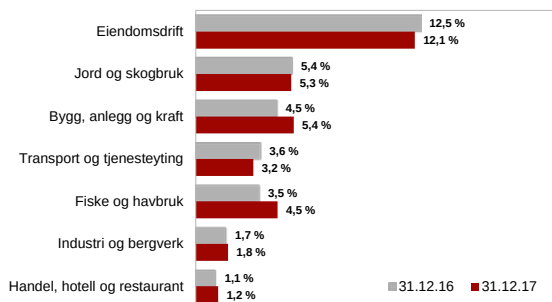
Det er sterkt fokus og faste gjennomganger i hele organisasjonen på kvalitet i kredittarbeidet og for å bedre forståelsen av god styring og kontroll. For styring og overvåkning av risiko i bedriftsmarkedsporteføljen gjennomføres løpende vurdering av kundeforhold, betalingsevne og sikkerhet ved låneopptak, misligholdsutvikling samt gjennomganger i bankens kredittutvalg. For overvåkning av utvikling av risiko i personkundeporteføljen foretas kvartalsvise analyser av bonitet på nyinnvilgende lån og på totalporteføljen.

Tett oppfølging av større bedriftsmarkeds kunder, overvåkning av utviklingen i bonitet og risiko i porteføljen og for større enkeltengasjementer er videreført som prioritert fokusområde for banken.

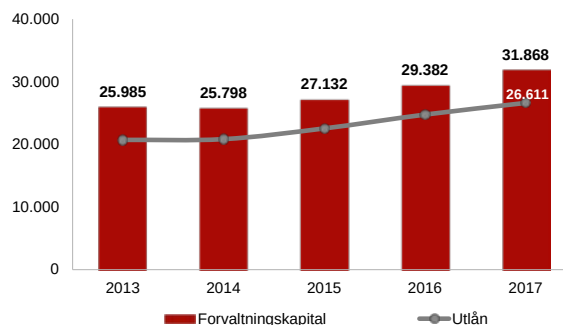
Basert på historikk, grundig kjennskap til konsernets engasjement samt lokale markedsforhold har vi prognosert et forventet tap over en femårsperiode på 0,20 - 0,5 % av brutto utlån i næringslivsporteføljen.

Ved prising av engasjement vektlegges kundens betjeningsevne. Det vil følgelig normalt være relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og pris på utlån.

Utlånsfordeling BM av brutto utlån

FVK-utvikling hvorav utlån (mill. kr.)

Brutto utlån per 31.12.17

Av brutto utlån på 26,6 (24,7) mrd er 9,0 (8,0) mrd utlån til bedriftsmarkeds kunder. Graf ovenfor viser disse utlånene fordelt på næring. 17,7 (16,7) mrd er utlån til personkunder, som hovedsakelig er godt sikrede boliglån. 1,4 mrd. (1,3 mrd.) er utlån til landbrukskunder (tradisjonelt et lavrisikosegment). Av brutto utlån er 83,8 (84,0) % lånt ut til kunder på Helgeland. Av brutto utlån er 24,9 (22,7) % overført til Helgeland Boligkreditt AS. Se note 21.6.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.5 - Brutto utlån og garantier er fordelt på næringer og personmarked

Konsern

31.12.17

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.408	2	93	7	1	38
Fiske og havbruk	1.207	34	455	0	0	0
Industri og bergverk	476	29	94	0	0	0
Bygg, anlegg og kraft	1.445	192	437	3	17	1
Handel, hotell og restaurant	329	40	72	3	2	0
Transport og tjenesteytende næringer	849	26	161	34	4	64
Eiendomsdrift	3.232	168	53	7	62	2
Bedriftsmarked	8.951	491	1.365	53	86	105
Personmarked	17.660	14	1.027	8	46	6
Sum	26.611	505	2.392	61	132	111
Herav brutto utlån Helgeland Boligkreditt	6.634					

Konsern

31.12.16

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell Eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	1	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	4	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.328	2	121	2	4	8
Fiske og havbruk	875	34	331	0	1	0
Industri og bergverk	422	30	62	0	3	0
Bygg, anlegg og kraft	1.119	185	236	0	12	1
Handel, hotell og restaurant	279	40	100	3	2	0
Transport og tjenesteytende næringer	894	35	104	14	2	35
Eiendomsdrift	3.091	217	410	8	36	2
Bedriftsmarked	8.013	543	1.364	27	60	46
Personmarked	16.735	15	1.047	3	36	1
Sum	24.748	558	2.411	30	96	47
Herav brutto utlån Helgeland Boligkreditt	5.629					

Morbank

31.12.17

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell Eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	0	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	5	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.393	2	93	7	1	38
Fiske og havbruk	1.202	34	449	0	0	0
Industri og bergverk	471	29	94	0	0	0
Bygg, anlegg og kraft	1.426	192	436	3	17	1
Handel, hotell og restaurant	322	40	66	3	2	0
Transport og tjenesteytende næringer	782	26	167	34	4	64
Eiendomsdrift	3.250	168	53	7	62	2
Bedriftsmarked	8.851	491	1.358	53	86	105
Personmarked	11.161	14	584	8	46	6
Sum	20.012	505	1.942	61	132	111

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.16

	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksponering	Individuelle nedskr.	Mislighold >3 mnd.	Tapsutsatt ikke misligh.
Kommuner og kommuneforetak	1	0	0	0	0	0
Forsikring og finansielle foretak	4	0	0	0	0	0
Jord- og skogbruk	1.314	2	121	2	4	8
Fiske og havbruk	873	34	331	0	1	0
Industri og bergverk	419	30	62	0	3	0
Bygg, anlegg og kraft	1.088	185	236	0	12	1
Handel, hotell og restaurant	274	40	100	3	2	0
Transport og tjenesteytende næringer	877	35	96	14	2	35
Eiendomsdrift	3.079	217	410	8	36	2
Bedriftsmarked	7.929	543	1.356	27	60	46
Personmarked	11.241	15	631	3	36	1
Sum	19.170	558	1.987	30	96	47

NOTE 21.6 - Overførte boliglån til Helgeland Boligkreditt AS (inngår i konsernregnskapet)

Helgeland Boligkreditt AS er bankens heleide boligkredittselskap.

Lån som overføres er godt sikrede boliglån innenfor panteverdi på 75 %. Utlånene flyttes ut av morbankens balanse og over til boligkredittselskapet og medtas i sin helhet i konsernet. 24,9 (22,7) % av brutto utlån eller 37,6 (33,6) % av utlån til personkunder er overført til Helgeland Boligkreditt AS.

Morbank

Konsern

31.12.17

31.12.17

Bokført verdi	Virkelig verdi		Bokført Verdi	Virkelig Verdi
0	0	Fleksilån, amortisert kost	936	936
0	0	Nedbetalingslån, amortisert kost 1)	5.698	5.698
0	0	Sum boliglån overført til Helgeland Boligkreditt AS	6.634	6.634

1) Tilnærmet lik virkelig verdi

Morbank

Konsern

31.12.16

31.12.16

Bokført verdi	Virkelig verdi		Bokført Verdi	Virkelig Verdi
0	0	Fleksilån, amortisert kost	931	931
0	0	Nedbetalingslån, amortisert kost 1)	4.698	4.698
0	0	Sum boliglån overført til Helgeland Boligkreditt AS	5.629	5.629

1) Tilnærmet lik virkelig verdi

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 21.7 - Restløpetid Helgeland Boligkreditt AS

Konsern

31.12.17

	Fra 0-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-3 år	Fra 3-5 år	Over 5 år	Uten Restløpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	1.041	0	0	1.041
Lån opptatt av utstedelse av verdipapirer	71	0	2.031	2.945	508	0	5.555
Gjeld uten restløpetid	0	0	0	0	0	16	16
Sum utbetalinger	71	0	2.031	3.986	508	16	6.612
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	432	0	0	0	0	432
Utlån og fordringer på kunder	57	172	1.434	495	4.742	0	6.900
Sertifikater og obligasjoner	50		0	0	0	0	50
Sum innbetalinger	107	604	1.434	495	4.742	0	7.382
Netto	-36	-604	597	3.491	-4.234	16	-770

Konsern

31.12.16

	Fra 0-3 måneder	Fra 3 mnd til 1 år	Fra 1-3 år	Fra 3-5 år	Over 5 år	Uten Restløpetid	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	997	0	0	997
Lån opptatt av utstedelse av verdipapirer	0	530	1.524	2.199	508	0	4.761
Gjeld uten restløpetid	0	0	0	0	0	13	13
Sum utbetalinger	0	530	1.524	3.196	508	13	5.771
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	295	0	0	0	0	295
Utlån og fordringer på kunder	47	156	1.350	450	3.940	0	5.944
Sertifikater og obligasjoner	0	25	0	0	0	0	25
Sum innbetalinger	47	476	1.350	450	3.940	0	6.264
Netto	-47	54	174	2.746	-3.433	13	-493

NOTE 22 – Finansielle instrumenter IFRS 9

IFRS 9 trådte i kraft 01.01.18. IFRS 9 introduserer en forretningsorientert modell for klassifisering og måling av finansielle eiendeler. Standarden skal erstatte gjeldende standard IAS 39.

For konsernet Helgeland Sparebank vil overgangen til IFRS 9 ha konsekvenser for beregningen av konsernets tapsnedskrivninger, samt for regnskapsføring av verdiendringer på aksjer, obligasjoner og sertifikater som har vært klassifisert som holdt tilgjengelig for salg iht. IAS 39. Verdiendringer på aksjer, obligasjoner og sertifikater tilgjengelig for salg føres i 2017 over utvidet resultat, men fra 01.01.18 vil slike verdiendringer bli innregnet i ordinært resultat.

Kontanter og fordringer i sentralbanker samt utlån og fordringer på kredittinstitusjoner er testet i ny modell og IFRS 9 beregning blir tilnærmet lik balanseført verdi.

Nedskrivninger for tap på utlån og garantier

Etter dagens regler skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap. Måling av avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Dette gjøres i 3 «trinn»: Trinn 1: Det skal avsettes for 12-måneders forventet tap ved førstegangs balanseføring, når kredittrisikoen ikke er vesentlig forverret etter førstegangs innregning eller instrumentet har lav kredittrisiko på rapporteringsdagen. Trinn 2: Det skal avsettes forventet tap for resterende løpetid dersom kredittrisikoen er vesentlig forverret etter førstegangs innregning. Dette gjelder ikke for engasjement med lav kredittrisiko på rapporteringsdagen (Trinn 1), samt for engasjement der det ikke foreligger objektive bevis på tap (Trinn 3). Trinn 3: Det skal avsettes forventet tap for resterende løpetid for misligholdte engasjement.

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer.

Forutsetninger

Om et engasjement er «vesentlig forverret» avgjøres ved å sammenligne sannsynlighet for mislighold (PD) på innvilgelsestidspunkt med PD på beregningstidspunkt. Et engasjement som på beregningstidspunkt har en PD høyere enn 0,75 % og samtidig enten har fått dobbelt så høy PD, eller har fått en PD som minst er 5 %-poeng høyere, anses å være vesentlig forverret.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Forventet tap beregnes som produktet av sannsynlighet for mislighold (PD), eksponering ved mislighold (EAD) og tap gitt mislighold (LGD), og skal være forventningsrett. PD-modellen har vært i bruk i banken siden 2009, mens LGD-modellen er utviklet den siste tiden. Tre forskjellige scenarier, som påvirker fremskrevet LGD og PD, er utviklet på bakgrunn av empiri, og makro-variabler.

Klassifikasjon og måling av finansielle instrumenter

Konsern

IAS 39		IFRS 9		
	Målekategori	Bokført verdi	Målekategori	Bokført verdi
Finansielle eiendeler		31.12.2017		01.01.2018
Kontanter og fordringer på sentralbanker	Amortisert kost (Utlån og fordringer)	87	Amortisert kost	87
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost (Utlån og fordringer)	464	Amortisert kost	464
Utlån til kunder, flytende rente	Amortisert kost (Utlån og fordringer)	25.519	Amortisert kost	25.526
Utlån til kunder, fast rente	Virkelig verdi over resultat (Fastrente utlån)	934	Virkelig verdi over resultat	934
Sertifikater, obligasjoner og aksjer	Virkelig verdi over utvidet resultat	4.176	Virkelig verdi over resultatet (utpekt)	4.176
Finansielle derivater	Virkelig verdi over resultat	125	Virkelig verdi over resultatet (pliktig)	125
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser				
Innskudd fra kredittinstitusjoner	Amortisert kost	252	Amortisert kost	252
Innskudd fra kunder - flytende rente	Amortisert kost	16.799	Amortisert kost	16.799
Innskudd fra kunder - fast rente	Virkelig verdi over resultatet (Utpekt)	172	Virkelig verdi over resultatet (Utpekt)	172
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, flytende rente	Amortisert kost	8.078	Amortisert kost	8.078
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, fast rente	Sikring	2.773	Sikring	2.773
Finansielle derivater	Virkelig verdi over resultatet (pliktig)	27	Virkelig verdi over resultatet (pliktig)	27
Ansvarlig lånekapital	Amortisert kost	300	Amortisert kost	300
Andre forpliktelser	Andre forpliktelser	161	Andre forpliktelser (bla nedskr. utenombalanseposter)	151

Konsernets egenkapital vil 01.01.18 bli belastet med 3 mill. kr etter skatt som følge av ikrafttredelse av IFRS 9.

Avstemming av tapsavsetninger IAS 39 og IFRS 9

Konsern

	Avsetning til tap på utlån og garantier (IAS39/IAS37)	Reklassifisering	Endring IAS 39 og IFRS 9	Avsetning til tap på utlån og garantier (IFRS 9)
Finsielle eiendeler til amortisert kost (IFRS9)				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Utlån til kunder	158	0	-7	151
Totalt	158	0	-7	151
Lånetilsagn og garantier	0	0	10	10
Totalt	0	0	10	10

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Klassifikasjon og måling av finansielle instrumenter

Morbank

IAS 39		IFRS 9	
Målekategori	Bokført verdi	Målekategori	Bokført verdi
Finansielle eiendeler	31.12.2017		01.01.2018
Kontanter og fordringer på sentralbanker	Amortisert kost (Utlån og fordringer) 87	Amortisert kost	87
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost (Utlån og fordringer) 1.488	Amortisert kost	1.488
Utlån til kunder, flytende rente	Amortisert kost (Utlån og fordringer) 8.029	Amortisert kost	8.028
Boliglån	Amortisert kost (Utlån og fordringer) 10.897	Virkelig verdi over utvidet resultat	10.900
Utlån til kunder, fast rente	Virkelig verdi over resultat 934	Virkelig verdi over resultat	934
Sertifikater og obligasjoner	Virkelig verdi over utvidet resultat 4.126	Virkelig verdi over resultatet (utpekt)	4.126
Finansielle derivater	Virkelig verdi over resultat 125	Virkelig verdi over resultatet (pliktig)	125
Finansielle forpliktelser			
Innskudd fra kredittinstitusjoner	Amortisert kost 250	Amortisert kost	250
Innskudd fra kunder - flytende rente	Amortisert kost 17.250	Amortisert kost	17.249
Innskudd fra kunder - fast rente	Virkelig verdi over resultatet 172	Virkelig verdi over resultatet (Utpekt)	172
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, flytende rente	Amortisert kost 2.601	Amortisert kost	2.601
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, fast rente	Sikring 2.773	Sikring	2.773
Finansielle derivater	Virkelig verdi over resultatet 27	Virkelig verdi over resultatet (pliktig)	27
Ansvarlig lånekapital	Amortisert kost 300	Amortisert kost	300
Andre forpliktelser	Andre forpliktelser 149	Andre forpliktelser	139

Boliglån i morbanken som kan overføres til boligkreditselskapet er vurdert til virkelig verdi, med verdiendring er over utvidet resultat. Morbankens egenkapital vil 01.01.18 bli belastet med 6 mill. kr etter skatt som følge av ikrafttredelse av IFRS 9.

Avstemming av tapsavsetninger IAS 39 og IFRS 9

Morbank

	Avsetning til tap på utlån og garantier (IAS39/IAS37)	Reklassifisering	Endring IAS 39 og IFRS 9	Avsetning til tap på utlån og garantier (IFRS 9)
Finansielle eiendeler til amortisert kost (IFRS9)				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	0	0	0
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	0	0	0
Utlån til kunder	152	0	-2	150
Totalt	152	0	-2	150
Lånetilsagn og garantier	0	0	10	10
Totalt	0	0	10	10

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.1 - Finansielle instrumenter fordelt på kategori

					<i>Konsern</i>
					31.12.17
	Fordringer og utlån	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	0	0	0	87
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	464	0	0	0	464
Utlån til og fordringer på kunder	25.519	934	0	0	26.453
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	4.176	0	4.176
Finansielle derivater	0	0	0	125	125
Sum eiendeler	26.100	934	4.176	125	31.385

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	252	0	0	252
Innskudd fra og gjeld til kunder	16.972	0	0	16.972
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	8.078	0	0	8.078
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.773	0	0	2.773
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	27	0	27
Sum gjeld	28.375	27	0	28.402

					<i>Konsern</i>
					31.12.16
	Fordringer og utlån	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	0	0	0	93
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	509	0	0	0	509
Utlån til og fordringer på kunder	23.430	1.202	0	0	24.632
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	3.536	0	3.536
Finansielle derivater	0	0	0	103	103
Sum eiendeler	24.032	1.202	3.536	103	28.873

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	252	0	0	252
Innskudd fra og gjeld til kunder	16.173	0	0	16.173
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6.997	0	0	6.997
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.261	0	0	2.261
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	36	0	36
Sum gjeld	25.983	36	0	26.019

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

31.12.17

	Fordringer og utlån	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	0	0	0	87
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.488	0	0	0	1.488
Utlån til og fordringer på kunder	18.926	934	0	0	19.860
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	4.126	0	4.126
Finansielle derivater	0	0	0	125	125
Sum eiendeler	20.501	934	4.126	125	25.686

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	250	0	0	250
Innskudd fra og gjeld til kunder	17.422	0	0	17.422
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.602	0	0	2.602
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.773	0	0	2.773
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	27	0	27
Sum gjeld	23.349	27	0	23.376

Morbank

31.12.16

	Fordringer og utlån	Eiendeler til v.v over resultatet	Tilgjengelig for salg	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	93	0	0	0	93
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.489	0	0	0	1.489
Utlån til og fordringer på kunder	17.855	1.202	0	0	19.057
Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	0	3.759	0	3.759
Finansielle derivater	0	0	0	103	103
Sum eiendeler	19.437	1.202	3.759	103	24.501

	Andre finansielle forpliktelser til amortisert kost	Forpliktelser til v.v over resultatet	Derivater benyttet for sikringsformål	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	250	0	0	250
Innskudd fra og gjeld til kunder	16.490	0	0	16.490
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2.721	0	0	2.721
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer sikring	2.261	0	0	2.261
Ansvarlig lånekapital	300	0	0	300
Finansielle derivater	0	36	0	36
Sum gjeld	22.022	36	0	22.058

NOTE 22.2 – Verdipapirgjeld sikring

For verdipapirgjeld med fast rente benyttes normalt verdisikring. Ved inngåelse av sikringsforholdet dokumenterer konsernet sammenhengen mellom sikringsinstrumentene og sikringsobjektene. Konsernet dokumenterer også sin vurdering av hvorvidt derivatene som benyttes er svært effektive i å utligne endringene i virkelig verdi knyttet til sikringsrisiko i sikringsobjektene. Slike vurderinger dokumenteres både ved inngåelse av sikringsforholdet og løpende i sikringsperioden. Banken verdisikrer renterisikoen på individuelt nivå. Endringer i kredittspread inngår ikke i del av sikret risiko. Verdiendringer knyttet til endringer i NIBOR resultatføres og justerer bokført verdi av de sikrede fastrenteinnlånene løpende. Nominell verdi verdipapirgjeld sikring 2.700 (2.168) mill. kr, bokført verdi inklusiv renter utgjør 2.773 (2.261). Hovedstol derivat sikring 2.700 (2.168) mill. kr. Netto resultatført gevinst knyttet til sikringsinstrumentene og sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen var -0,4 mill. kr i 2016 og -3,0 mill. kr i 2017.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 22.3- Vurdering av virkelig verdi finansielle instrumenter fordelt per nivå

Tabellen viser finansielle instrumenter til virkelig verdi i henhold til verdsettelsesmetode (IFRS13). Endringene krever presentasjon av virkelig verdimålinger pr nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi. De ulike nivåene er definert som følger:

- Nivå 1 - Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2 - Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen
- Nivå 3 - Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger)

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Ikke børsnoterte aksjer og fastrente utlån er klassifisert under nivå 3. Verdivurdering av aksjer der det ikke er aktivt marked, legges kjente omsetningsverdier til grunn eller siste emisjonskurs. For papirer uten omsetning er verdi satt med utgangspunkt i tilgjengelig regnskapsinformasjon eller lignende. Fastrente utlån er vurdert til virkelig verdi (se for øvrig beskrivelse av verdivurdering Note1).

Fastrente utlån per 31.12.17 var 934 mill. kr og 1.202 mill. kr per 31.12.16. Netto renterisiko ved et parallelt renteskift på 1 %-poeng for fastrente utlån og derivater fastrenteutlån var per 31.12.16 er 0,4 mill. kr og 3,0 mill. kr per 31.12.17.

Det har ikke vært overføringer mellom nivå 1 og 2 i 2017.

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.17				31.12.17		
Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler						
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet						
0	0	934	Utlån til kunder (fastrente) til virkelig verdi	0	0	934
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg						
0	3.804	322	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	3.854	322
0	125		Finansielle derivater, sikring	0	125	0
0	3.929	1.256	Sum eiendeler	0	3.979	1.256
Forpliktelser						
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet						
0	27	0	Finansielle derivater	0	27	0
0	27	0	Sum forpliktelser	0	27	0
Aksjer						
Utlån	Sum	Endring i instrumentene klassifisert nivå 3		Aksjer	Utlån	Sum
241	1.202	1.443	IB	241	1.202	1.443
0	-318	-318	Avdrag og innfridd lån	0	-318	-318
21	70	91	Nye lån	21	70	91
60	-20	40	Verdiendring	60	-20	40
0	0	0	Reklassifisering	0	0	0
322	934	1.256	Finansielle instrumenter verdsatt etter nivå 3	322	934	1.256

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi						
Morbank				Konsern		
31.12.16				31.12.16		
Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Eiendeler						
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet						
0	0	1.202	Utlån til kunder (fastrente) til virkelig verdi	0	0	1.202
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg						
0	3.518	241	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	0	3.295	241
0	103	0	Finansielle derivater, sikring	0	103	0
0	3.621	1.443	Sum eiendeler	0	3.398	1.443
Forpliktelser						
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet						
	37		Finansielle derivater		37	
0	37	0	Sum forpliktelser	0	37	0

Aksjer	Utlån	Sum	Endring i instrumentene klassifisert nivå 3	Aksjer	Utlån	Sum
227	1.310	1.537	IB	227	1.310	1.537
-19	-329	-348	Avdrag og innfridd lån	-19	-329	-348
12	221	233	Nye lån	12	221	233
21	0	21	Verdiendring	21	0	21
0	0	0	Reklassifisering	0	0	0
241	1.202	1.443	Finansielle instrumenter verdsatt etter nivå 3	241	1.202	1.443

NOTE 22.4 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Morbank					Konsern			
31.12.16		31.12.17			31.12.17		31.12.16	
Virkelig Verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi på finansielle instrumenter	Balanse ført verdi	Virkelig verdi	Balanse ført verdi	Virkelig verdi
Eiendeler								
93	93	87	87	Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	87	93	93
1.489	1.489	1.488	1.488	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	464	464	509	509
1.202	1.202	934	934	Utlån til kunder til virkelig verdi	934	934	1.202	1.202
17.855	17.855	18.941	18.941	Utlån til på kunder til amortisert kost 1)	25.519	25.519	23.430	23.430
103	103	125	125	Finansielle derivater	125	125	103	103
3.743	3.743	4.126	4.126	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgj. for salg	4.176	4.176	3.536	3.536
24.485	24.485	25.701	25.701	Totalt	31.305	31.305	28.873	28.873
Gjeld								
250	250	250	250	Gjeld til kredittinstitusjoner amortisert kost	252	252	252	252
45	45	172	172	Innskudd fra og gjeld til kunder til virkelig verdi	172	172	45	45
16.445	16.445	17.250	17.250	Innskudd fra og gjeld til kunder amortisert kost	16.800	16.800	16.128	16.128
2.194	2.261	2.715	2.773	Verdipapirgjeld sikring 2)	2.773	2.715	2.261	2.194
2.727	2.721	2.617	2.601	Verdipapirgjeld, amortisert kost (FRN) 2)	8.078	8.136	6.997	7.003
301	300	301	300	Ansvarlig lån	300	301	300	301
36	36	27	27	Finansielle derivater	27	27	36	36
21.998	22.058	23.343	23.373	Totalt	28.402	28.403	26.019	25.959

1) Balanseført verdi amortisert kost utlån til kunder er tilnærmet lik virkelig verdi.

2) For verdipapirgjeld og ansvarlig lån beregnes virkelig verdi ut fra en teoretisk markedsverdivurdering basert på rente –og spreadkurver.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 23 - Finansielle derivater

Generell beskrivelse valuta og renteavtaler

Renteswapper: avtaler om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Rente og valutabytteavtaler: avtaler om å bytte valuta- og rentebetingelser over en på forhånd avtalt periode til et avtalt beløp.

Helgeland Sparebank inngår sikringsforretninger med anerkjente norske og utenlandske banker for å redusere egen risiko. Derivatforretninger er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens verdipapirgjeld i finansmarkedene og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettet virksomhet. Kun verdipapirgjeld knyttet til bankens verdipapirgjeldsvirksomhet defineres som "virkelig verdisikringer". Banken benytter seg ikke av kontantstrømsikring.

Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens renteposisjoner. Det er etablert rutiner som sørger for at de fastsatte posisjoner holdes.

De avtaler som konsernet har inngått er renterelaterte derivater. Dette er renteswapper knyttet til verdipapirgjeld fastrente, utlån og bankinnskudd med aksjeavkastning. Begrunnelsen for å bruke renteswap-avtaler er at den positive eller negative verdiendringen på den underliggende posten for det alt vesentlige vil bli oppveid av en motsatt verdiendring i renteswappen.

Finansielle derivater

Morbank

Konsern

31.12.17

31.12.17

Kontrakt				Kontrakt			
sum		Virkelig verdi		Til virkelig verdi over resultatet		Virkelig verdi	
		eiendeler	forpliktelser			eiendeler	forpliktelser
1.161		0	24	Renteswap-avtaler fastrente utlån	1.161	0	24
75		0	3	Renteswap-avtaler rentebærende verdipapirer	75	0	3
1.236		0	27	Sum finansielle derivater til v.v. over resultat	1.236	0	27
2.700		125	0	Renteswap-avtaler fastrente verdipapirgjeld sikring	2.700	125	0
2.700		125	0	Sum finansielle derivater sikring	2.700	125	0

Finansielle derivater

Morbank

Konsern

31.12.16

31.12.16

Kontrakt				Kontrakt			
sum		Virkelig verdi		Sum		Virkelig verdi	
		eiendeler	forpliktelser			eiendeler	forpliktelser
1.196		0	33	Renteswap-avtaler fastrente utlån	1.196	0	33
100		0	3	Renteswap-avtaler rentebærende verdipapirer	100	0	3
1.296		0	36	Sum finansielle derivater til v.v. over resultat	1.296	0	36
2.168		103	0	Renteswap-avtaler verdipapirgjeld sikring	2.168	103	0
2.168		103	0	Sum finansielle derivater sikring	2.168	103	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 23.1 - Nettopresentasjon av finansielle eiendeler og forpliktelser

Aktuelle instrumenter for styring av renterisiko vil primært være renteswapper (rentebytteavtaler). Handel i derivater kan gjøres med ulike motparter. For å differensiere motpartsstrukturen benyttes et utvalg av de store bankene/meglerhusene som står for hovedtyngden av omsetningen i renterelaterte produkter i markedet. Banken har anledning til å motregne mellomværende. Beløpene er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

					<i>Konsern</i>
					31.12.17
	Brutto finansielle eiendeler	Finansielle eiendeler som er nettoført	Netto finansielle eiendeler i balansen	Finansielle instrumenter	Netto present.
Derivater som eiendeler	125	0	125	-27	98
Derivater som forpliktelser	27	0	27	-27	0

					<i>konsern</i>
					31.12.16
	Brutto finansielle eiendeler	Finansielle eiendeler som er nettoført	Netto finansielle eiendeler i balansen	Finansielle instrumenter	Netto present.
Derivater som eiendeler	103	0	103	36	67
Derivater som forpliktelser	36	0	36	-36	0

NOTE 24 - Certifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg

				<i>Konsern</i>	
				31.12.17	31.12.16
31.12.16	31.12.17				
3.509	3.796	Sertifikater og obligasjoner		3.844	3.286
9	8	Opptjente renter verdipapirer		10	9
241	322	Aksjer, andeler og egenkapitalbevis		322	241
3.759	4.126	Sum sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg 1- 2)		4.176	3.536

1) Tallene representerer maksimal kreditteksponering.

2) Konsernets forsiktige politikk på verdipapirirområdet videreføres og verdiendringer på finansielle investeringer forventes å gjenspeile dette. Renteporteføljen utgjør 12,1 (11,2) % av bankens forvaltningskapital.

NOTE 24.1 - Certifikater og obligasjoner tilgjengelig for salg

Bankens portefølje av sertifikater og obligasjoner er vurdert til virkelig verdi, alle verdiendringene føres over utvidet resultat. I den grad det foreligger et aktivt marked for de aktuelle verdipapirer benyttes observerbare markedspriser for å fastsette virkelig verdi. I henhold til endringer i IAS 39 og IFRS 7, (samt forskrift fra finansdepartementet 16.10.08), ble det gitt anledning til omklassifisering av verdipapirporteføljen til amortisert kost. Helgeland Sparebank har ikke benyttet seg av anledningen til denne omklassifiseringen.

				<i>Konsern</i>	
				31.12.17	31.12.17
Pålydende verdi	Virkelig verdi			Pålydende verdi	Virkelig verdi
0	0	Obligasjoner utstedt av det offentlige		0	0
795	796	Sertifikater		795	796
3.028	3.001	Andre ihendehaverobligasjoner		3.028	3.050
	8	Opptjente renter verdipapirer			9
3.823	3.805	Sum sertifikater og obligasjoner		3.873	3.855

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

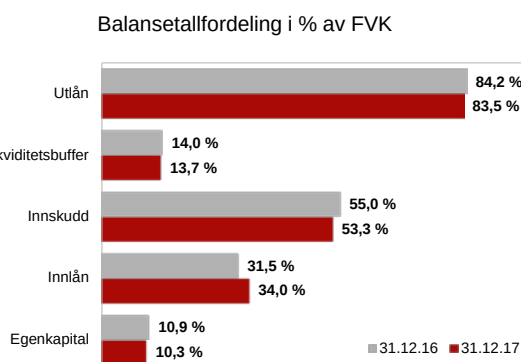
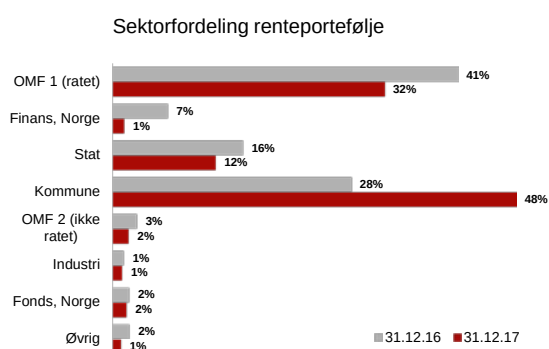
Konsern

31.12.16			31.12.16		
Pålydende verdi	Virkelig verdi		Pålydende verdi	Virkelig verdi	
0	0	Obligasjoner utstedt av det offentlige	0	0	
425	424	Sertifikater	425	424	
3.048	3.085	Andre ihendehaverobligasjoner	2.826	2.862	
0	9	Opptjente renter verdipapirer	0	9	
3.473	3.518	Sum sertifikater og obligasjoner	3.251	3.295	

Helgeland Sparebank har kjøpt obligasjoner fra Helgeland Boligkreditt AS pålydende 0 (247) mill. kr, som er benyttet som sikkerhet for inngåtte bytteavtaler med Norges Bank.

Banken har en forsiktig verdipapirstrategi med fastsatte rammer, bl.a. minimumskrav til rating, både for norske og utenlandske papirer. Rammer og fullmakter revideres årlig og er vedtatt av bankens styre. Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner er i sin helhet klassifisert som omløpsmiddel. Hensikten med sertifikat- og obligasjonsbeholdningen er å sikre at konsernet har likviditetsreserver. Konsernets verdipapirbeholdning er definert å ikke være handelsportefølje.

Verdipapirporteføljen per 31.12.17 var på 3,7 (3,4) mrd kr og har en gjennomsnittlig gjenværende løpetid er 2,0 (2,1) år. Avkastning er beregnet av totale renteinntekter for hele porteføljen i prosent av midlere verdipapirportefølje i året. Renter og realisert tap/gevinst obligasjoner er inntektsført med hhv 54 (55) og -3,1 (-3,2) mill. kr i år. All urealisert verdiendring er ført over utvidet resultat. Nedenfor er vist porteføljen for delt på rating klasse og sektorfordelt verdipapirportefølje som begge er innenfor konsernets målkrav.

NOTE 25 - Aksjer, andeler og egenkapitalbevis tilgjengelig for salg

		31.12.17		31.12.16	
	Anskaffelseskost	Bokført verdi	Anskaffelseskost	Bokført verdi	
Aksjer – børsnoterte	0	0	0	0	
Aksjer – ikke børsnoterte	169	322	148	241	
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	169	322	148	241	

Aksjer tilgjengelig for salg - Urealisert verdiendring i porteføljen tilgjengelig for salg føres over utvidet resultat over egenkapitalen. Nedskrivninger under kostpris resultatføres. Når slike gevinster eller tap realiseres, regnskapsføres disse under "netto gevinst/tap på finansielle instrumenter".

NOTE 25.1 - Tilgang og avgang aksjer, andeler og egenkapitalbevis

		31.12.17		31.12.16	
Beholdning 1.1 Helgeland Sparebank		241		227	
Tilgang		21		12	
Avgang		1		19	
Justering til virkelig verdi		61		21	
Beholdning pr 31.12		322		241	

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 26 - Investeringer i datterselskap

						<i>Morbank</i>
						31.12.16
						31.12.17
	Aksjekap.	Antall aksjer	Eierandel	Forretningskontor	Bokført verdi	Bokført verdi
ANS Bankbygg Mo	49	5.591	97,5 %	Mo i Rana	46	46
Helgeland Boligkreditt AS	540	540	100 %	Mo i Rana	540	390
AS Sparebankbygg	0,1	100	100 %	Sandnessjøen	1	0,1
Helgland Spb.eiend.selskap AS	0,1	100	100 %	Mosjøen	0,4	0,4
Helgeland Utviklingsselskap AS	0,5	500	100 %	Mosjøen	6	3
Storgata 73 AS	0,1	140	53 %	Brønnøysund	2	1
Balanseført verdi 31.12.					595	441

Ikke kontrollerende eierinteresse i ANS Bankbygg (2,5 %) og Storgt. 73 (47 %) er vist som egen linje i regnskapet.

NOTE 26.1 - Spesifikasjon av årets endringer i datterselskap

			<i>Morbank</i>
			31.12.16
			31.12.17
Balanseført verdi 1.1			441
Tilgang/avgang			153
Omklassifiseringer mv			1
EK-føringer			0
Resultatandel			0
Utbytte			0
Balanseført verdi pr 31.12			595

NOTE 26.2 - Eierandeler i datterselskap

							<i>Morbank</i>
							31.12.17
	Eierandel	Omløpsm.	Anl.mid	Korts.gjeld	Langs.gjeld	Egenkapital	Bokført verdi
ANS Bankbygg Mo	97,5 %	14	34	0	0	48	46
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	7.090	0	86	6.430	593	540
AS Sparebankbygg	100 %	1	11	0	11	1	0,1
Helgland Spb.eiend.selskap AS	100 %	1	19	0	14	6	0,4
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	10	9	1	14	4	6
Storgata 73 AS	53 %	2	6	0	2	5	2

	Eierandel	Inntekter	Kostnader	Resultat
ANS Bankbygg Mo	97,5 %	7	6	1
Helgeland Boligkreditt AS	100 %	74	9	49
AS Sparebankbygg	100 %	1	1	0
Helgland Spb.eiend.selskap AS	100 %	3	2	0
Helgeland Utviklingsselskap AS	100 %	2	3	-2
Storgata 73 AS	53 %	1	0	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 27 - Tilknyttede selskaper

Helgeland Invest AS

Helgeland Sparebank sitt eierskap i Helgeland Invest AS (HI) er av strategisk karakter. Målsettingen med investeringen er og har vært at tilgang på kapital og kompetanse skal bidra til å utvikle lokalt bedriftsmarked.

Helgeland Sparebank har en eierposisjon i Helgeland Invest AS (HI) på 48,3 %. Banken har vurdert selskapet som et tilknyttet selskap (betydelig innflytelse, men ikke kontroll). Bankens kontrollvurdering er i hovedsak basert på et faktisk eierskap < 50 % og at det vurderes som en reell mulighet å samle et tilstrekkelig flertall blant øvrige eiere til å kunne stemme mot bankens interesser.

Banken er representert i styret til Helgeland Invest AS. Roger Hansen (bedriftsmarkedssjef ved lokalbanken i Sandnessjøen) er styremedlem i selskapet.

Videre er det vektlagt at banken ikke er involvert i beslutninger i forhold til porteføljeeinvesteringene i selskapet.

Helgeland Invest AS er av banken vurdert ikke å være et investeringsselskap. Selskapets oppfølging av investeringsporteføljen, spesielt dokumentasjon for evaluering og måling av inntjeningen i porteføljen, tilfredsstiller ikke fullt ut kravene iht IFRS 10.

Banken omarbeider regnskapet til HI slik at regnskapene til alle tilknyttede selskap i HI omarbeides iht IFRS og måles etter egenkapitalmetoden.

Øvrige investeringer måles til virkelig verdi. Banken tar inn det omarbeidede regnskapet til HI etter egenkapitalmetoden både i morbanken og konsernet. Banken har tidlig regnskapsavleggelse og må delvis basere seg på foreløpig prognoser fra HI.

Morbank og konsern

31.12.17

Balanse 100 % eierandel		Omløpsmiddel	Anleggsmidler	Kortsikt.gj.	Langsikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS		20	659	0	0	679
REDE Eiendomsmegling AS		10	31	5	1	35
Sum		30	690	5	1	714
Helgeland Invest AS	48,3 %	10	318	2	0	328
REDE AS (inkl. merverdi)	40,0 %	4	12	2	0	14
Sum		14	330	4	1	342

Morbank og konsern

31.12.16

Balanse 100 % eierandel		Omløpsmiddel	Anleggsmidler	Kortsikt.gj.	Langsikt.gj.	Egenkapital
Helgeland Invest AS		20	607	0	0	627
REDE Eiendomsmegling AS		10	33	5	1	37
Sum		30	640	5	1	664
Helgeland Invest AS	48,3 %	10	293	2	0	300
REDE AS (inkl. merverdi)	40,0 %	4	13	2	1	15
Sum		14	306	4	1	315

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 27.1 - Spesifikasjon av årets endringer i tilknyttede selskap

<i>Morbank og Konsern</i>		
Endring bankens eierandel i Helgeland Invest	31.12.17	31.12.16
Balanseført verdi 1.1	300	253
Justert verdi	0	0
Utbytte	-4	-3
Resultatandel	31	50
Balanseført verdi pr 31.12	328	300

<i>Morbank og konsern</i>		
Endring bankens eierandel i REDE	31.12.17	31.12.16
Balanseført verdi 1.1	15	14
Utbytte	0	0
Resultatandel	-1	1
Merverdi/goodwill	0	0
Balanseført verdi pr 31.12	14	15
Sum	342	315

NOTE 27.2 - Resultatandel fra tilknyttede selskap

<i>Morbank og konsern</i>					
					31.12.17
Resultat 100 %	Driftsinnt.	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad.	Resultat etter skatt
Helgeland Invest AS	67	0	0	2	65
REDE Eiendomsmegling AS	35	1	0	36	-2
Sum	102	1	0	38	63
Helgeland Invest AS 48 %	32	0	0	1	31
REDE Eiendomsmegling AS 40 %	14	0	0	14	-1
Sum	46	0	0	15	31

<i>Morbank og konsern</i>					
					31.12.16
Resultat 100 %	Driftsinnt.	Finanskost.	Andre innt.	Driftskostnad.	Resultat etter skatt
Helgeland Invest AS	108	0	0	5	103
Eiendomsmegleren Helgeland (REDE)	23	1	0	19	3
Sum	131	1	0	24	106
Helgeland Invest AS 48 %	52	0	0	2	50
Eiendomsmegleren Helgeland (REDE) 40 %	9	0	0	8	1
Sum	61	0	0	10	51

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 27.3 - Mellomværende og transaksjoner mellom banken og tilknyttede selskap

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.16	31.12.17	Mellomværende	31.12.17	31.12.16
Fordringer				
3	7	Utlån til tilknyttede selskaper	7	3
3	7	Sum netto fordringer	7	3
Gjeld				
57	177	Innskudd fra tilknyttede selskaper	177	57
57	177	Sum gjeld	177	57
Transaksjoner				
0	1	Sum renteinntekter fra tilknyttede selskaper	1	0
1	1	Sum rentekostnader fra tilknyttede selskaper	1	1
0	4	Sum utbytte fra tilknyttede selskaper	4	0

NOTE 27.4 - Strategiske investeringer, ikke betydelig innflytelse

Banken har strategiske eierposter i forsikringsselskapet Frende Holding AS (7,9 % eierandel), verdipapirforetaket Norne Securities AS (6,5 % eierandel) og leasingselskapet Brage Finans AS (10,0 % eierandel). Disse selskapene er ikke konsolidert inn i bankens regnskap eller behandlet som tilknyttet selskap.

NOTE 28 - Nærstående parter

Helgeland Sparebank definerer datterselskapene og tilknyttede selskaper som nærstående parter. Transaksjoner mellom morbank, konsernselskaper og tilknyttede selskaper foretas i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Opplysningene gis i henhold til IAS 24 for "Opplysninger om nærstående parter". Transaksjoner mot ledende ansatte og tillitsmenn fremkommer i note i årsregnskapet. (Tilknyttede selskap jfr. note 27.2)

NOTE 28.1 - Konserninterne eliminerings / transaksjoner

	<i>Konsern og morbank</i>	
	31.12.17	31.12.16
Resultatregnskap		
Mottatte renter og kredittprovisjonsinntekter fra datterselskap	20	20
Mottatt utbytte / konsernbidrag	33	39
Innskuddsrenter til datterselskap	2	2
Husleiekostnader	10	8
Forvaltingshonoar	7	6
Balanse		
Utlån til datterselskaper	1.065	1.030
Obligasjon med fortrinnsrett	0	247
Innskudd fra datterselskaper	454	317
Fordring på konsernbidrag	49	33

Vesentlige transaksjoner med nærstående parter per 31.12.17

Helgeland Boligkreditt AS (eierandel 100 %)

Helgeland Sparebank har mottatt konsernbidrag fra boligkredittselskapet på 33,1 (38,1) mill. kr.

Overførte lån per 31.12.17 utgjør totalt 6.634 (5.629) mill. kr. Obligasjoner med fortrinnsrett i boligkredittselskapet utgjør 5.476 (4.523) mill. kr hvorav 0 (247) mill. kr er kjøpt av Helgeland Sparebank. Driftskreditt på 1,5 mrd kr er per 31.12.17 trukket med 1.024 mill. kr. I tillegg har selskapet en trekkfasilitet på 1.500 mill. kr (med løpetid > ett år) gitt av Helgeland Sparebank. Trekkfasiliteten skal dekke betalingsforpliktelser i

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

sikkerhetsmassen for en rullende 12 måneders periode, og er i sin helhet ubenyttet. Avtalene er inngått etter prinsipp om armlengdes avstand. I konsernregnskapet er effektene av fasilitetene eliminert. I konsernregnskapet er effektene av fasilitetene eliminert. HSB har mottatt konsernbidrag på 33 mill. kr i 2017.

Ans Bankbygg Mo (eierandel 97,5 %)

Banken leier lokaler av ANS Bankbygg og har betalt 4,4 mill. kr i 2017. Banken har mottatt utbytte på 0,9 mill. kr

Helgeland Invest AS (48,3 %)

Note 27 gir utfyllende informasjon om regnskapsmessig effekter av bankens eierposisjon i Helgeland Invest AS.

NOTE 28.2 - Tillitsvalgte og ansattes låneforhold

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.16	31.12.17	(beløp i mill. kr.)		31.12.17	31.12.16
200	198	Ansatte		294	295
31	21	Styret		36	35
29	18	Forstanderskapet		28	35
260	237	Sum utlån til tillitsvalgte og ansatte		358	365

Rentesats på lån til ansatte har vært lavere enn kunderenten for 2017. Denne lånefordelen utgjør 3,0 (2,9) mill. kr beregnet ut fra maks lånebeløp.

NOTE 28.3 - Ledende ansatte

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>		
31.12.17						31.12.17
Lån	Godt-gjørelse	Pensjons-kostnad	(beløp i tusen kr.)	Pensjons-kostnad	Godt-gjørelse	Lån
Ledergruppen:						
1.500	1.264	104	Hanne J. Nordgaard, adm.dir f.o.m 01.09.17	104	1.264	1.500
364	1.252	143	Bjørn-Tore Brønland, direktør bedriftsmarked	143	1.252	364
2.174	1.073	142	Ann Karin Krogli, direktør organisasjonsutvikling	142	1.073	3.793
3.783	1.528	147	Dag-Hugo Heimstad, direktør personmarked	147	1.528	3.783
0	1.113	158	Ranveig Kråkstad, økonomidirektør	158	1.113	0
897	1.260	153	Sverre Klausen, finansdirektør	153	1.260	897
0	1.037	135	Anne Ekroll, direktør risikostyring	135	1.037	1.136
4.000	1.052	116	Øyvind Karlsen, direktør forretningsutvikling	116	1.052	6.197
1.593	1.823	115	Lisbeth Flågeng, adm.dir t.o.m 31.08.17	115	1.823	2.093

Adm. direktør og medlemmer av ledergruppen er definert som ledende ansatte

Deler av godtgjørelsen er kompensasjon ved overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank				Konsern		
31.12.16				31.12.16		
Lån	Godt-gjørelse	Pensjons-kostnad	(beløp i tusen kr.)	Pensjons-kostnad	Godt-gjørelse	Lån
Ledergruppen:						
2.200	2.164	831	Lisbeth Flågeng, administrerende direktør	831	2.164	2.200
1.786	1.100	212	Bjørn-Tore Brønland, direktør bedriftsmarked	212	1.100	2.017
2.980	1.010	256	Ann Karin Krogli, direktør organisasjonsutvikling	256	1.010	5.522
2.783	1.435	199	Dag-Hugo Heimstad, direktør personmarked	199	1.435	2.783
0	1.000	310	Ranveig Kråkstad, økonomidirektør	310	1.000	0
996	1.142	343	Sverre Klausen, finansdirektør	343	1.142	2.550
1.100	969	208	Anne Ekroll, direktør risikostyring	208	969	1.251
2.200	1.009	111	Øyvind Karlsen, direktør forretningsutvikling	111	1.009	6.305

NOTE 28.4 - Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Erklæringen ble vedtatt av styret i Helgeland Sparebank 23. februar 2018 og fremlegges for forstanderskapet 22. mars 2018.

Lønn til administrerende direktør fastsettes av bankens styre, mens lønn til øvrig ledende ansatte fastsettes av administrerende direktør. Det vises til note 28.3 i årsregnskapet vedrørende lønn og godtgjørelse til ledende ansatte. Avlønning skjer i form av fast lønn, naturalytelser og pensjonsordning.

Retningslinjer for godtgjørelse i regnskapsåret 2018

Lønn

Nivå på lederlønningene i Helgeland Sparebank skal være konkurransedyktig, gjøre banken attraktiv som arbeidsgiver og stimulere til økt verdiskaping for banken. Lederlønningene fastsettes i forhold til utøvelse av bankens lederkrav og kjerneverdier, samt ut fra lønnsnivået i regionen og bransjen for øvrig.

Som ledende ansatt har banken definert:

- Adm. direktør
- Ledergruppen for øvrig

Naturalytelser

Art og verdi av naturalytelser skal være på linje med det som er vanlig for ledere i vår bransje. Ledende ansatte har avtale om mobiltelefon, avis, internettabonnement og hjemme-PC. Administrerende direktør, direktør personmarked og direktør bedriftsmarked disponerer firmabil.

Pensjonsordninger

Banken har innskuddsbasert pensjonsordning som også gjelder for ledende ansatte.

Administrerende direktør følger bankens til en hver tid gjeldende pensjonsordninger.

Bonus, opsjonsavtaler og sluttvederlag

Banken har per 31.12.17 ingen forhånds etablerte opsjons-, bonus- eller sluttvederlagsordninger ut over pensjonsordningene.

Redegjørelse for lederlønnspolitik i regnskapsåret 2017

Bankens lederlønnspolitik for 2017 er gjennomført i samsvar med hovedprinsippene som beskrevet i punktet ovenfor om retningslinjer for godtgjørelse.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 28.5 - Styret og kontrollkomite

Morbank			Konsern	
31.12.17			31.12.17	
Lån	Godt-gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjørelse	Lån
Styret:				
0	264	Styreleder Ove Brattbakk	264	0
7.716	174	Styrets nestleder Stein Andre Herigstad-Olsen	174	7.716
0	100	Bjørn Audun Risøy	100	3.309
0	100	Inga Marie Lund	100	4.403
0	144	Eva Monica Hestvik	144	2.899
0	100	Nils Terje Furunes	100	0
0	100	Marianne Terese Steinmo	100	0
0	25	Linda Brennbakk - 1. vara	25	0
0	0	Kurt Jessen Johansson - 2. vara	0	1.274
3.007	100	Birgitte Lorentzen - ansattrepresentant	100	3.007
0	15	Bente Johansen - personlig varamedlem for B. Lorentzen	15	800
2.200	75	Geir Pedersen - ansattrepresentant fra 01.04.2017	75	3.634
2.925	10	Sten-Ove Lisø - personlig varamedlem for Geir Pedersen f.o.m 01.04.2017	10	2.925
2.668	5	Ole Jørgen Eilertsen - personlig varamedlem for M. Søreng t.o.m 31.03.2017	5	2.668
2.200	17	Martin Søreng - ansattrepresentant t.o.m 28.02.2017	17	3.515

Morbank			Konsern	
31.12.16			31.12.16	
Lån	Godt-gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt-gjørelse	Lån
Styret:				
0	279	Styreleder Ove Brattbakk	279	0
7.935	178	Styrets nestleder Stein A. Herigstad-Olsen	178	7.935
3.411	100	Bjørn Audun Risøy	100	3.411
1.400	100	Inga Marie Lund	100	1.400
4.085	147	Eva Monica Hestvik	147	4.085
0	100	Nils Terje Furunes	100	0
0	27	Linda Brennbakk - 1.vara fra 01.04.16	27	0
3.553	75	Marianne Steinmo - fra 01.04.16	75	3.553
0	10	Kurt Johansson 2.vara - fra 01.04.16	10	0
3.083	75	Birgitte Lorentzen - ansattevalgt fra 01.04.16	75	3.083
2.200	88	Martin Søreng - ansattevalgt fra 01.04.16	88	3.571
800	10	Bente Johansen - personlig varamedlem fra 01.04.16	10	800
2.200	5	Ole Jørgen Eilertsen - vara ansattevalgt fra 01.04.16	5	2.200
0	25	May Heimdal - ansattevalgt styremedlem til 01.04.16	25	2.500
Kontrollkomiteen:				
0	23	Frank Høyen, leder - til 01.04.16	23	0
3.713	10	Nina lunde - til 01.04.16	10	3.713
0	10	Kåre J. Åsli - til 01.04.16	10	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 28.6 - Forstanderskapet

Morbank

Konsern

31.12.17

31.12.17

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Leder forstanderskapet				
0	40	Per Gunnar Hjorthen	40	0
Innskytervalgte				
0	13	Marianne Myrnes Steinrud	13	0
31	8	Ingvar Møllersen	8	252
1.372	8	Wenche Drevland	8	3.148
0	0	Geir Hogne Bonsaksen	0	0
0	3	Helge Stanghelle	3	0
618	5	Sten Oddvar Solhaug	5	618
0	10	John Luktvasmo	10	0
0	5	Tone Helen Jakobsen	5	0
0	8	Torill Beate Risøy	8	0
Egenkapitalbevisiere				
0	0	Brynjar Forbergskog	0	0
0	25	Øyvinn Trønsdal	25	0
1.346	8	Toril Mevold	8	3.495
1.797	0	Inger Lise Strøm	0	4.313
0	15	Anne Päsche Jakobsen	15	0
0	5	Lars Martin Lunde	5	0
0	3	Per Gunnar Hjorthen	3	0
0	8	Frank Høyen	8	0
0	0	Maria Olaisen fra 29.03.2017	0	0
0	0	Åsmund Skår fra 29.03.2017	0	0
0	0	Tom Rømer Svendsen til 29.03.2017	0	0
0	0	Inger Lise Larsen til 29.03.2017	0	0
Ansatte				
2.876	8	Nils Sagrabb	8	2.876
1.801	5	Sten Åge Rørmark	5	1.801
1.025	5	Morten Myran	5	1.925
1.257	8	Tore Stamnes	8	1.522
0	3	Karianne Kristensen fra 29.03.2017	3	1.850
3.772	13	Roger Ditlefsen til 31.12.2017	13	3.772
2.500	8	Einar Eliassen til 29.03.2017	8	2.500

Forstanderskapsmedlemmer som er gått ut som tillitsvalgt i 2017:

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Innskytervalgte				
2.500	8	Einar Eliassen	8	2.500
3.772	13	Roger Ditlefsen	13	3.772
Offentlig oppnevnte				
2.387	11	Tom Rømer Svendsen	11	2.387
		Inger-Lise Larsen		

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Konsern

31.12.16

31.12.16

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Leder forstanderskapet				
0	45	Per Gunnar Hjorthen	45	0
Innskytervalgte				
0	12	Helge Stanghelle	12	0
3.145	10	Marianne Steinrud	10	3.145
71	8	Ingvar Møllersen	8	296
3.085	9	Wenche Drevland	9	3.085
0	0	Geir Hogne Bonsaksen	0	1.951
1.012	5	Sten Oddvar Solhaug fra 01.04.16	5	1.012
0	3	John Luktvasmo fra 01.04.16	3	0
0	3	Torill Beate Risøy fra 01.04.16	3	0
Egenkapitalbeviselere				
1.904	8	Inger Lise Strøm	8	4.136
0	11	Anne Paasche Jakobsen	11	0
0	0	Lars Martin Lunde	0	0
2.148	0	Toril Mevold	0	3.348
0	3	Brynjar Forbergskog	3	0
0	8	Tom Svendsen	8	0
1.281	28	Øyvinn Trønsdal	28	1.875
0	23	Frank Høyen	23	0
0	0	Inger Lise Larsen	0	0
Ansatte				
2.661	3	Nils Sagrabb	3	2.661
3.465	16	Roger Ditlefsen	16	3.465
2.500	8	Einar Eliassen	8	2.500
1.851	8	Sten Åge Rørmark	8	1.851
2.040	3	Morten Myran	3	2.040
1.314	8	Tore Stamnes	8	1.603

Forstanderskapsmedlemmer som er gått ut som tillitsvalgt i 2016:

Lån	Godt- gjørelse	(beløp i tusen kr.)	Godt- gjørelse	Lån
Innskytervalgte				
0	0	Kjell Idar Juvik til 01.04.16	0	0
0	134	Håmund Ivaarud til 03.06.16	13	0
Offentlig oppnevnte				
2.387	11	Mildrid Søbstad til 01.04.16	11	2.387
0	0	Ricard A Dagsvik til 01.04.16	0	0

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 29 - Utsatt skattefordel

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17	Midlertidige forskjeller:	31.12.17	31.12.16
Positive midlertidige forskjeller				
46	74	Øvrige midlertidige forskjeller	74	46
46	74	Sum positive midlertidige forskjeller	74	46
12	19	Utsatt skatt	19	12
Negative midlertidige forskjeller				
5	3	Nedskrivninger rentebærende verdipapirer	3	5
15	15	Driftsmidler	32	32
24	26	Pensjonsforpliktelse	26	24
40	72	Andre forskjeller	72	40
84	116	Sum negative midlertidige forskjeller	133	101
0	0	Fremførbart underskudd	0	0
84	116	Sum negative midlertidige forskjeller	133	101
21	29	Utsatt skattefordel	33	25
10	11	Netto utsatt skattefordel	15	14

Utdeling av utbytte til morbankens egenkapitalbeveiseiere påvirker verken konsernets betalbare eller utsatte skatt.

Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved bruk av gjeldsmetoden. Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen.

NOTE 30 - Varige driftsmidler

Morbank			Konsern			
31.12.17			31.12.17			
Totalt	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Bygninger og annen fast eiendom	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Totalt	
258	198	60	Anskaffelseskost per 01.01.17	199	204	403
32	32	0	Tilgang	6	32	38
5	5	0	Avgang	3	5	8
285	225	60	Anskaffelseskost per 31.12.17	202	231	433
213	160	53	Akk. av- og nedskrivninger per 01.01.17	118	162	280
11	10	1	Årets avskrivninger	10	10	20
5	5	0	Avgang akk. av- og nedskrivninger	3	5	8
219	165	54	Akk. av- og nedskrivning per 31.12.17	125	167	292
66	60	6	Bokført verdi per 31.12.17	77	64	141
	10-33 %	3-4 %	Prosentsetter for ordinære avskrivninger	3-4 %	10-33 %	
	3-10 år	30 år	Økonomisk levetid *)	30 år	3-10 år	

*) Økonomisk levetid for det enkelte driftsmiddel er lagt til grunn.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

Konsern

31.12.16				31.12.16		
Totalt	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Bygninger og annen fast eiendom		Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner, utstyr, inventar og biler	Totalt
255	194	61	Anskaffelseskost per 01.01.16	235	198	433
21	21	0	Tilgang	8	23	31
18	17	1	Avgang	44	17	61
258	198	60	Anskaffelseskost per 31.12.16	199	204	403
219	166	53	Akk. av- og nedskrivninger per 01.01.16	127	168	295
12	11	1	Årets avskrivninger	8	11	19
18	17	1	Avgang akk. av- og nedskrivninger	17	17	34
213	160	53	Akk. av- og nedskrivning per 31.12.16	118	162	280
45	38	7	Bokført verdi per 31.12.16	81	42	123
	10-33 %	3-4 %	Prosentsetter for ordinære avskrivninger	3-4 %	10-33 %	
	3-10 år	30 år	Økonomisk levetid *)	30 år	3-10 år	

*) Økonomisk levetid for det enkelte driftsmiddel er lagt til grunn.

NOTE 31 - Andre eiendeler

Morbank

Konsern

31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
5	3	Diverse interimskonti	1	5
1	1	Diverse debitorer	1	1
4	4	Forskuddsbetalte kostnader	4	6
46	41	Overtatte eiendommer	41	46
56	49	Sum andre eiendeler	47	58

NOTE 32 - Utenlandsk valuta

Konsern og morbank

Konsernet har en ikke vesentlig beholdning av utenlandsk valuta tilgjengelig i minibank. Konsernet har ingen transaksjoner i utenlandsk valuta av betydning, men har stilt garanti for valutalån forvaltet av valutabank på vegne av Helgeland Sparebank. Se note 2.3.1, valutarisiko.

NOTE 33 - Gjeld til kredittinstitusjoner

Morbank

Konsern

31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner uten løpetid	2	2
250	250	Andre langsiktige lån	250	250
250	250	Sum gjeld til kredittinstitusjoner	252	252

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

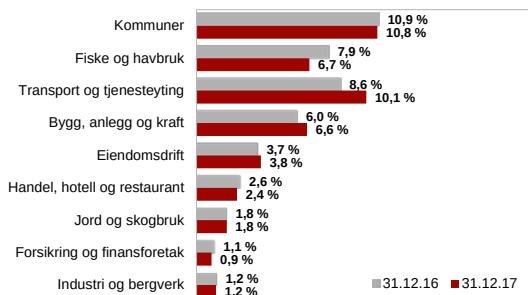
NOTE 34 - Innskudd fra kunder

NOTE 34.1 - Innskudd fra kunder fordelt på næring

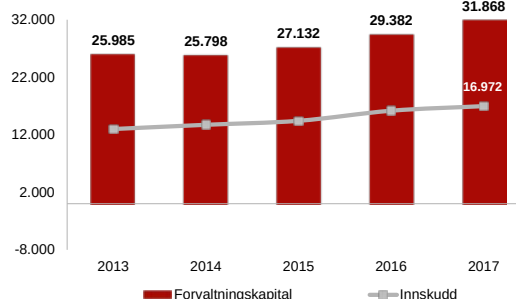
<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>			
%	31.12.16	%	31.12.17	Innskudd fordelt på næring	31.12.17	%	31.12.16	%
3,0 %	492	3,4 %	600	Forsikring og finansielle foretak	150	0,9 %	175	1,1 %
10,7 %	1.758	10,5 %	1.830	Fylkeskommuner og kommuner	1.830	10,8 %	1.758	10,9 %
1,8 %	293	1,8 %	305	Jord- og skogbruk	305	1,8 %	293	1,8 %
7,7 %	1.276	6,6 %	1.142	Fiske og havbruk	1.142	6,7 %	1.276	7,9 %
1,2 %	195	1,1 %	196	Industri og bergverk	196	1,2 %	195	1,2 %
5,9 %	970	6,4 %	1.117	Bygg, anlegg og kraft	1.117	6,6 %	970	6,0 %
2,6 %	422	2,3 %	409	Varer, hotell og restaurant	409	2,4 %	422	2,6 %
8,4 %	1.389	9,9 %	1.717	Transport og tjenesteytende næringer	1.717	10,1 %	1.389	8,6 %
3,6 %	591	3,7 %	650	Eiendomsdrift	650	3,8 %	591	3,7 %
44,8 %	7.386	45,7 %	7.966	Næring	7.516	44,3 %	7.069	43,7 %
55,2 %	9.104	54,3 %	9.456	Personmarked	9.456	55,7 %	9.104	56,3 %
100 %	16.490	100,0 %	17.422	Sum	16.972	100,0 %	16.173	100 %

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes Sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap som en innskyter har på innskudd i en medlemsinstitusjon med inntil 2 mill. kr av det samlede innskudd, i underkant av 60 % av samlet innskuddsvolum.

Innskuddsfordeling BM av sum innskudd

FVK-utvikling hvorav innskudd (mill. kr.)

Innskudd fra kunder per 31.12.17

Innskudd fra kunder utgjør 17,0 (16,2) mrd, herav 7,5 (7,1) mrd er innskudd fra bedriftsmarkedskunder. Grafen ovenfor viser sektorfordeling, med vekst i kommunal sektor og havbruk. Andel av innskudd fra personkunder utgjør 55,7 (56,3) %. Av innskuddene er 90,2 (91,0) % innskudd fra kunder på Helgeland.

NOTE 34.2 - Innskudd fra kunder, geografisk fordeling

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.17	%-andel			31.12.17	%-andel
15.765	90,5 %	Helgeland		15.315	90,2 %
1.544	8,9 %	Norge for øvrig		1.544	9,1 %
113	0,6 %	Utenfor Norge		113	0,7 %
17.422	100,0 %	Sum		16.972	100,0 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank			Konsern	
31.12.16	%-andel		31.12.16	%-andel
15.029	91,1 %	Helgeland	14.712	91,0 %
1.349	8,2 %	Norge for øvrig	1.349	8,3 %
112	0,7 %	Utenfor Norge	112	0,7 %
16.490	100,0 %	Sum	16.173	100,0 %

NOTE 34.3 - Innskudd fra kunder, ulike innskuddsformer

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
6.278	6.385	Ordinære vilkår uten oppsigelse uten avtalt løpetid	6.385	6.278
9.108	9.784	Spesielle vilkår kundeinnskudd uten avtalt løpetid	9.334	8.791
1.059	1.081	Spesielle vilkår kundeinnskudd med avtalt løpetid	1.081	1.059
45	172	Likviditetsinnskudd kunder med avtalt løpetid	172	45
16.490	17.422	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	16.972	16.173

NOTE 35 - Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
5.647	5.825	Obligasjonslån	11.401	10.204
-665	-450	Egne obligasjoner	-550	-946
4.982	5.375	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10.851	9.258

NOTE 35.1- Spesifikasjon av obligasjonslån

				Konsern
				31.12.17
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån FRN	2018	1070	400	670
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	49	451
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2019	1.500	0	1.500
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2020	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2021	1.500	0	1.500
Obligasjonslån FRN	2022	2.000	0	2.000
Obligasjonslån, fast rente	2022	500	100	400
Obligasjonslån, fast rente	2023	200	0	200
Obligasjonslån FRN	2023	500	0	500
Sum obligasjonslån		11.270	549	10.721

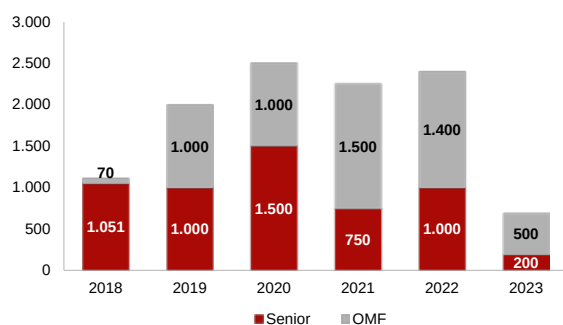
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Konsern

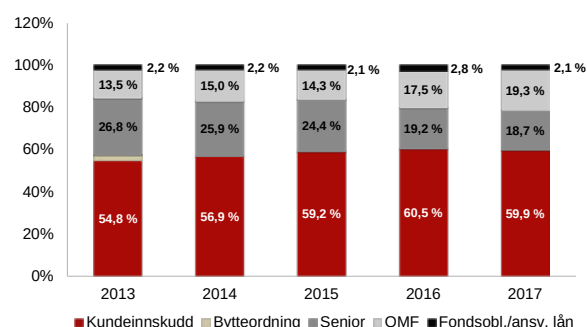
31.12.16

	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån FRN	2017	1.553	761	792
Obligasjonslån, fast rente	2017	500	182	318
Obligasjonslån FRN	2018	1.500	0	1.500
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2019	1.500	0	1.500
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån FRN	2020	1.500	0	1.500
Obligasjonslån FRN	2021	1.000	0	1.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	350	0	350
Obligasjonslån FRN	2022	700	0	700
Sum obligasjonslån		10.103	943	9.160

Innlån forfallstruktur (mill. kr.)

Andel finansiering (mill. kr.)

Finansiering

Likviditetsrisikoen reduseres gjennom å spre verdipapirgjelden på ulike- markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Konsernets andel av langsiktig funding per 31.12.17 var 87,8 (88,2) %.

Obligasjoner med fortrinnsrett inngår i verdipapirgjeld i konsernet med 5,5 (4,3) mrd. kr. LTV i sikkerhetsmassen 52 (53) %. Innskudd er viktig finansieringskilde og konsernet har god innskuddsdekning.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Spesifikasjon av obligasjonslån

<i>Morbank</i>				
31.12.17				
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån frn.	2018	1000	400	600
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	49	451
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2019	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2020	1000	0	1.000
Obligasjonslån, fast rente	2021	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2022	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2022	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2023	200	0	200
Sum obligasjonslån		5.700	449	5.251

<i>Morbank</i>				
31.12.16				
	Forfall	Verdipapirgjeld	Egenbeholdning	Netto pålydende
Obligasjonslån frn.	2017	1.000	480	520
Obligasjonslån, fast rente.	2017	500	182	318
Obligasjonslån frn.	2018	1.000	0	1.000
Obligasjonslån, fast rente	2018	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2019	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2019	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2020	500	0	500
Obligasjonslån frn.	2020	500	0	500
Obligasjonslån, fast rente	2021	350	0	350
Obligasjonslån frn.	2022	200	0	200
Sum obligasjonslån		5.550	662	4.888

NOTE 35.2- Omsetning av obligasjonslån

Endring i verdipapirgjeld

	<i>Konsern</i>				
	31.12.16	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr. endring.	31.12.17
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	9.155	6.078	-4.537	28	10.724
Verdijusteringer	42			40	82
Påløpte renter	61			-16	45
Totalt	9.258	6.078			10.851

Endring i verdipapirgjeld

	<i>Morbank</i>				
	31.12.16	Emittert	Forfalt/innløst	Øvr. endring.	31.12.17
Obligasjonsgjeld, nominell verdi	4.888	2.883	-2.524	16	5.263
Verdijusteringer	40			40	80
Påløpte renter	54			-22	32
Totalt	4.982				5.375

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 36.1 - Andre forpliktelser

<i>Morbank</i>				<i>Konsern</i>	
31.12.16	31.12.17			31.12.17	31.12.16
36	38	Annen kortsiktig gjeld		42	36
65	61	Betalbar skatt		69	70
101	99	Sum annen gjeld		111	106
13	16	Påløpte feriepengar og arbeidsgiveravgift		16	13
13	8	Andre påløpte kostnader		8	14
26	24	Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter		24	27
23	26	Netto pensjonsforpliktelser (note 12)		26	23
0	0	Avsetning til tap på garantier		0	0
23	26	Sum påløpte forpliktelser		26	23
150	149	Sum andre forpliktelser		161	156

NOTE 36.2 - Ubenyttede trekkfasiliteter

			<i>Konsern og morbank</i>	
			31.12.17	31.12.16
Kortsiktig trekkfasilitet, 1år			300	300
Sum ubenyttede trekkfasiliteter			300	300

Konsernets samlede likviditetsreserver vurderes å være tilfredsstillende.

Konsernet har i tillegg:	31.12.17	31.12.16
Overskuddslikviditet i Norges Bank pr 31.12	50	49

Obligasjoner til flytende rente; rente fastsettes forskuddsvis for 3 måneder av gangen og belastes renteutgifter. Konsernets obligasjoner tilbakebetales ved forfall, dersom avtale tillater det og konsernet ønsker det kan lånet tilbakebetales tidligere. Ingen av konsernets senior obligasjoner er sikret. Konsernet har ikke misligholdt lånte midler i løpet av regnskapsåret. Det gjelder både hovedstol, betaling av renter og/eller innløsningsbeløp.

Pantstillelser

Oversikt over konsernets pantstillelser fremkommer av note 41.

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr.

Per 31.12.17 hadde konsernet ikke inngått vesentlige forpliktende avtaler om anskaffelse av eiendom, anlegg og utstyr.

Pågående rettstvister

Helgeland Sparebank har ikke vært involvert i forvaltningssaker, retterganger eller voldgiftssaker de siste 12 måneder, og banken har heller ikke kjennskap til at det er anlagt eller varslet slike saker, som kan få eller som i den senere tid har hatt vesentlig innvirkning på bankens og/eller konsernets finansielle stilling eller lønnsomhet.

NOTE 37 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon

<i>Morbank</i>					<i>Konsern</i>	
Instrument	Opptaksår	Pålydende	Rente	Innløsningsrett	31.12.17	31.12.16
Ansvarlig lån	2013	MNOK 300	3 mnd. nibor +200bp	call 12.06.18	300	300
Fondsobligasjon	2013	MNOK 220	3 mnd. nibor +520bp	call 28.03.17	0	143
Fondsobligasjon	2016	MNOK 300	3 mnd. nibor +440bp	call 01.12.21	299	300
					599	743

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 38 - Kapitaldekning

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
208	208	Egenkapitalbeviskapital	208	208
971	971	Overkursfond	971	971
-3	-3	Egne egenkapitalbevis	-3	-3
443	299	Fondsobligasjon	299	443
1.619	1.475	Sum innskutt kapital	1.475	1.619
516	541	Grunnfond	541	516
335	424	Fond for urealisert gevinster	424	335
40	44	Gavefond	44	40
575	659	Utjevningfond	659	575
78	84	Avsatt utbytte	84	78
0	0	Annen egenkapital	43	45
1.544	1.752	Sum opptjent egenkapital	1.795	1.589
3.163	3.227	Sum balanseført egenkapital	3.270	3.208
-444	-299	Hybridkapital (FO)	-299	-444
-19	-69	Overgangsregel; andel fradrag for ikke vesentlig eierandel	-65	-19
-94	-124	Utbytte / gaver, avsatt til utdeling / min.int.	-124	-98
2.606	2.735	Sum ren kjernekapital	2.782	2.647
-6	-14	Eierandel i finansinstitusjoner	-13	-6
-4	0	Overgangsregel; andel fradrag for ikke vesentlig eierandel	0	-4
443	299	Fondsobligasjon	299	443
3.039	3.020	Sum kjernekapital	3.068	3.080
300	300	Ansvarlig lånekapital	300	300
-3	-1	Eierandel i finansinstitusjoner	-1	-3
-4	0	Øvrig	0	-4
293	299	Sum tilleggskapital	299	293
3.332	3.319	Sum netto ansvarlig kapital	3.367	3.373
15,381	16,457	Vektet beregningsgrunnlag	17,622	16,439
16,94 %	16,62 %	Ren kjernekapitaldekning i %	15,79 %	16,10 %
19,76 %	18,35 %	Kjernekapital	17,41 %	18,74 %
21,66 %	20,17 %	Totalkapitaldekning	19,11 %	20,52 %

Fra 31.12.17 er lovbestemt minstekrav på ren kjernekapitaldekning på 12,0 %. Banken har et Pilar 2 tillegg på 2,2 %. Konsernets kapitalkrav inkludert Pilar 2 tillegg utgjør dermed 14,2 %.

Konsernet har et kapitalmål for ren kjernekapitaldekning på minimum 15,0 % og totalkapitaldekning på over 18,0 %.

Konsernet har en ren kjernekapitaldekning på 15,8 (16,1) %, Kjernekapitaldekningen ble 17,4 (18,7) % og totalkapitalen 19,1 (20,5) %.

Fra og med 1. kvartal 2017 rapporterte konsernet også kapitaldekning hvor samarbeidende grupper ble forholdsmessig konsolidert. For Helgeland Sparebank gjelder dette Brage Finans AS hvor banken her en eierandel på 10 %.

Basel III og kapitaldekningsreglene

Helgeland Sparebank har valgt standardmetoden for beregning av kredittrisiko og basismetoden ved beregning av operasjonell risiko.

Bankvirksomhet innebærer risiko på mange områder. God risiko og kapitalstyring er et sentralt strategisk virkemiddel i Helgeland Sparebank. Som en del av Basel III er det for de ulike risikoområder vurdert behov for tilleggskapital. Vurderingene er underbygget med ulike interne vurderinger og beregningsmodeller. Dette er oppsummert i bankens ICAAP, som er styret sitt dokument for dokumentasjon av beregnet kapitalbehov og plan for kapitalstyring. Ut fra disse vurderingene har banken fastsatt mål for kjernekapitaldekning.

Vektingen av konsernets eiendels- og utenom balanseposter er foretatt i henhold til regler i Basel III, fastsatt av Finanstilsynet.

Kapitaldekningen viser konsernets soliditet i forhold til risikovektet balanse.

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank			Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
0	0	Stater og sentralbanker	0	0
133	263	Lokale og regionale myndigheter	263	133
407	398	Institusjoner	146	190
715	1.066	Foretak	792	715
1.296	1.236	Massemarkedsengasjementer	1.435	1.389
9.698	10.006	Engasjementer med pant i eiendom	12.580	11.677
104	210	Forfalte engasjementer	210	104
621	680	Obligasjoner med fortrinnsrett	132	144
0	0	Andeler i verdipapirfond	0	0
1.058	1.250	Egenkapitalposisjoner	660	636
104	121	Øvrige engasjementer	197	170
14.136	15.231	Beregningsgrunnlag kredittrisiko	16.416	15.159
1.102	1.188	Beregningsgrunnlag operasjonell risiko	1.168	1.137
143	38	CVA tillegg	39	143
15.381	16.457	Totalt beregningsgrunnlag	17.622	16.439

Kapitalbehovet er beregnet ut fra standardmetoden for beregning av kredittrisiko og basismetoden ved beregning av operasjonell risiko. Kapitalkrav Basel III.

NOTE 38.1 - Kapitalstyring

		Konsern
Bankens styre har vedtatt en kapitalplan for 2018 - 2022, hvor tilfredsstillelse av kapitalkravene i CRD IV er sentralt. Styret har fastsatt nye kapitalmål, der målsettingen er en ren kjernekapitaldekning (konsern) på minimum 15,0 % og en totalkapitaldekning på over 18,0 %. Ren kjernekapitaldekning ble 15,8 (16,1) %, som er godt over lovbestemt minstekrav på 12,0 % fra 31.12.17. Kjernekapitaldekningen ble 17,4 (18,7) %, Totalkapitalen ble 19,1 % per 31.12.17 mot 20,5 % pr 31.12.16. Call fondsobligasjon i 2017 reduserte kjernekapitalen og totalkapitalen noe.		

NOTE 39 – Egenkapitalbevis

NOTE 39.1 - Fordeling av egenkapitalbevis etter antall egenkapitalbevis

		Morbank	
		31.12.17	
Fordeling etter antall egenkapitalbevis	Egenkapitalbevisiere		Egenkapitalbevis
	Antall	Andel %	Antall Andel %
1 –1 000	1.125	52,6 %	506.152 2,4 %
1 001 –10 000	911	42,6 %	1.401.608 6,7 %
10 001 –50 000	63	2,9 %	1.229.967 5,9 %
50 001 –100 000	19	0,9 %	1.304.189 6,2 %
> 100 001	20	1,0 %	16.429.511 78,7 %
Sum	2.138	100,0 %	20.871.427 100,0 %

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Morbank

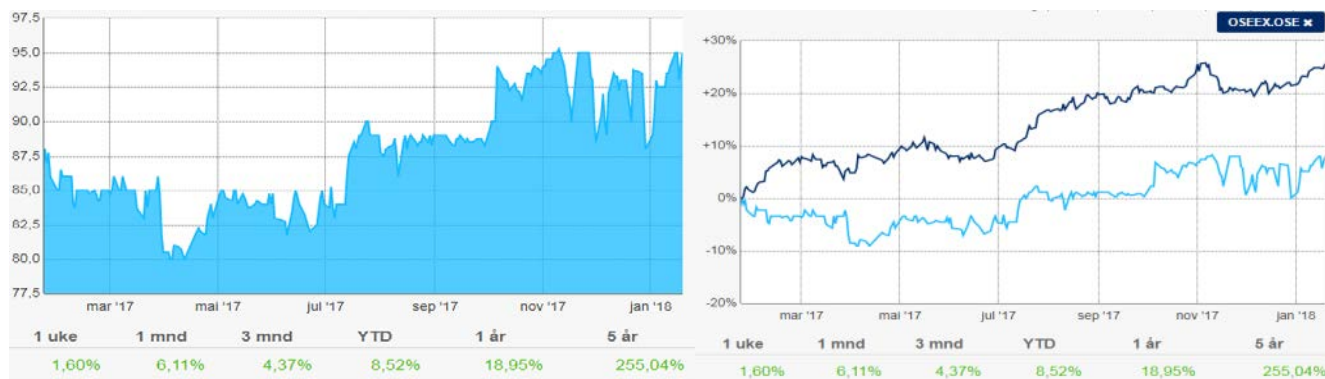
31.12.16

Fordeling etter antall egenkapitalbevis	Egenkapitalbevisiere		Egenkapitalbevis	
	Antall	Andel %	Antall	Andel %
1 –1 000	1.507	73,9 %	459.531	2,2 %
1 001 –10 000	430	21,1 %	1.307.272	6,3 %
10 001 – 50 000	61	3,0 %	1.154.322	5,5 %
50 001 –100 000	20	1,0 %	1.392.149	6,7 %
100 001 – 500 000	20	1,0 %	16.558.153	79,3 %
Sum	2.038	100,0 %	20.871.427	100,0 %

Omsetning av Helgelands Sparebanks egenkapitalbevis

Kurs per 31.12.17 var kr. 88,0 (81,0) per egenkapitalbevis. Graf for kursutvikling for Helgeland Sparebank og kursutviklingen for finanssektoren på Oslo Børs.

Sparebankstiftelsen Helgeland er største eier med 34,8 % av egenkapitalbevisene i HELG.

Marketmaking-avtale

Helgeland Sparebank har inngått marketmaking-avtale vedrørende handel av egenkapitalbevis. Formålet med avtalen er å sikre likviditet og jevne ut tilbud/etterspørsel, samt å bidra til markedsføringen av egenkapitalbevisene. Videre innebærer avtalen at forskjellen mellom kjøper og selgernoteing skal søkes holdt til maksimalt fire prosentpoeng, dog avrundet til det naturlige beløp. Forskjellen kan likevel holdes mindre dersom markedsinteressen tilsier det. Kursfastsettelsen skal til enhver tid gjenspeile markedets vurdering.

Avkastning og utbyttepolitikk

Det er et prioritert område å utøve en god egenkapitalforvaltning bl.a. ved å utøve en eierpolitikk som bidrar til å skape bedre likviditet i egenkapitalbeviset. Banken ønsker å holde en åpen dialog med egenkapitalbevisiere og øvrige aktører i markedet. Det er vår vurdering at korrekt og relevant informasjon til rett tid skaper tillit og forutsigbarhet og bidrar til riktig prising av Helgeland Sparebanks egenkapitalbevis. Ved hendelser som medfører informasjonsplikt vil meldinger bli sendt Oslo Børs, og etterpå bli lagt ut på bankens egne hjemmesider. Banken har vært børsnotert siden 2000, og har fulgt de krav til rapportering og informasjon som børsen krever av noterte selskaper. Bankens ticker er HELG.

Styret har valgt å foreslå et noe økt utbyttensnivå for 2017. Dette er i tråd med tidligere gitt informasjon til markedet. Det er foreslått en utdelingsgrad på 50,0 (41,9) %. Eierbrøk 01.01.17: 76,5 %.

NOTE 39.2 - Egenkapitalbeviskapital

Morbank

I.h.t. bankens utbyttepolitikk kan inntil halvparten av eierandelskapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende inntil halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet kan utbetales som gaver eller overføres til stiftelse(r). Resterende del av overskuddet overføres henholdsvis utjevningsfondet og grunnfondet. Banken har en strategi om en langsiktig og forutsigbar utbyttepolitikk.

Egenkapitalbeviskapitalen utgjør 208 (208) mill. kr og er fordelt på 2.138 eiere. Note 39.3 viser oversikt over de 20 største egenkapitalbevisierne.

NOTE 39.3 - De 20 største eiere
Morbank
31.12.17

	Antall	% andel		Antall	% andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.255.020	34,8 %	Vigner Olaisen AS	294.653	1,4 %
Pareto AS	1.949.392	9,3 %	Catilina Invest AS	256.046	1,2 %
VPF Nordea Norge	1.407.987	6,7 %	VPF Nordea	244.270	1,2 %
Merrill Lynch Prof.	1.253.462	6,0 %	VPF Nordea kapital	238.245	1,1 %
Pope Asset Managment BNY	639.441	3,1 %	Apollo Asset Ltd.	181.749	0,9 %
VPF Eika egenkapital	494.578	2,4 %	Melum Mølle AS	170.000	0,8 %
MP Pensjon PK	462.203	2,2 %	Melesio Capital AS	137.188	0,7 %
Lamholmen AS	442.353	2,1 %	Steffen Nervik	110.506	0,5 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Forte Trønder	109.500	0,5 %
Landkreditt utbytte	300.000	1,4 %	Verdipapirfondet	105.227	0,5 %
Sum 10 største eiere	14.582.127	69,9 %	Sum 20 største eiere	16.429.511	78,7 %

Banken har per 31.12.17 utstedt totalt 20.871.427 stk. egenkapitalbevis pålydende kr. 10,-. Veid gjennomsnitt i 2017 ble 20.871.427 stk.

Morbank
31.12.16

	Antall	% andel		Antall	% andel
Sparebankstiftelsen Helgeland	7.255.020	34,8 %	Vigner Olaisen AS	294.653	1,4 %
Pareto AS	1.937.392	9,3 %	Verdipapirfondet Pareto	269.000	1,3 %
Merrill Lynch Prof.	1.253.462	6,0 %	Catilina Invest AS	221.858	1,1 %
UBS AG, London Branc A/C	1.209.872	5,8 %	Apollo Asset Ltd.	181.749	0,9 %
VPF Nordea Norge	692.837	3,3 %	Forte Trønder	175.107	0,8 %
Pope Asset Managment BNY	654.041	3,1 %	Melum Mølle AS	150.985	0,7 %
Eika utbytte	521.175	2,5 %	Nordenfjeldske Bykreditt	128.194	0,6 %
MP Pensjon PK	462.203	2,2 %	Melesio Capital AS	113.000	0,5 %
Lamholmen AS	442.353	2,1 %	Steffen Nervik	110.000	0,5 %
Helgeland Kraft AS	377.691	1,8 %	Snipitind invest AS	107.061	0,5 %
Sum 10 største eiere	14.806.046	70,9 %	Sum 20 største eiere	16.557.653	79,3 %

Banken har per 31.12.16 utstedt totalt 20.871.427 stk. egenkapitalbevis pålydende kr. 10,-. Veid gjennomsnitt i 2016 ble 18.941.995 stk.

31.12.17

Navn/Firma		Verv	Antall egne
Hjorten, Per Gunnar	Forstanderskapet	E	9.505
Høyen, Frank	Forstanderskapet	E	1.619
Trønsdal, Øyvinn	Forstanderskapet	E/R	1.645
Skår, Åsmund	Forstanderskapet	E/R	600
Forbergskog, Brynjar	Forstanderskapet	R	0
Mevold, Toril	Forstanderskapet	R	0
Strøm, Inger-Lise	Forstanderskapet	R	0
Jacobsen, Anne Pásche	Forstanderskapet	R	0
Lunde, Lars Martin	Forstanderskapet	R	0
Olaisen, Maria	Forstanderskapet	R	0
Drevland, Wenche	Forstanderskapet	I	99
Luktvaslimo, John	Forstanderskapet	I	422
Risøy, Toril Beate	Forstanderskapet	I	676
Stanghelle, Helge	Forstanderskapet	I	214
Møllersen, Ingvar Johan	Forstanderskapet	I	262
Steinrud, Marianne	Forstanderskapet	I	0
Bondsaksen, Geir Hogne	Forstanderskapet	I	0
Solhaug, Stein Oddvar	Forstanderskapet	I	0
Jakobsen, Tone Helen	Forstanderskapet	I	0
Sagrabb, Nils	Forstanderskapet	A	453
Ditlefsen, Roger	Forstanderskapet	A	310
Kristensen, Karianne	Forstanderskapet	A	603
Stamnes, Tore	Forstanderskapet	A	2.489
Rørmark, Sten Åge	Forstanderskapet	A	589
Myran, Morten	Forstanderskapet	A	1.274
Brattbakk, Ove	Styrets leder	S	7.552
Lund, Inga Marie	Styremedlem	S	200
Hestvik, Eva Monica	Styremedlem	S	300
Furunes, Nils Terje	Styremedlem	S	5.709
Herigstad-Olsen, Stein Andre	Sytremedlem	S	0
Risøy, Bjørn Audun	Styremedlem	S	0
Lorentzen, Birgitte	Styremedlem	SA	288
Pedersen, Geir	Styremedlem	SA	414
Nordgaard, Hanne J.	Adm. direktør	L	1.963
Klausen, Sverre	Direktør finansstyring	L	843
Brønlund, Bjørn Tore	Direktør bedriftsmarked	L	1.324
Heimstad, Dag Hugo	Direktør personmarked	L	954
Kråkstad, Rønveig	Direktør økonomi	L	354
Karlsen, Øyvind	Direktør forretningsutvikling	L	2.244
Krogli, Ann Karin	Direktør organisasjonsutv	L	601
Ekroll, Anne	Direktør risikostyring	L	1.544

31.12.16

Navn/Firma	Verv	Antall egne
Svendsen, Tom	Forstanderskapet	E 2.119
Høyen, Frank	Forstanderskapet	E 1.619
Trønsdal, Øyvinn	Forstanderskapet	E 1.645
Hjorten, Per Gunnar	Forstanderskapet	E 22.505
Drevland, Wenche	Forstanderskapet	I 99
Luktvaslimo, John	Forstanderskapet	I 422
Risøy, Torill B	Forstanderskapet	I 676
Stanghelle, Helge	Forstanderskapet	I 214
Møllersen, Ingvar Johan	Forstanderskapet	I 262
Ditlefsen, Roger	Forstanderskapet	A 310
Eliassen, Einar	Forstanderskapet	A 453
Sagrabb, Nils	Forstanderskapet	A 274
Stamnes, Tore	Forstanderskapet	A 2.310
Rørmark, Sten Åge	Forstanderskapet	A 410
Myran, Morten	Forstanderskapet	A 1.095
Brattbakk, Ove	Styreleder	S 7.552
Lund, Inga Marie	Styremedlem	S 200
Hestvik, Eva Monica	Styremedlem	S 300
Furunes, Nils Terje	Styremedlem	S 5.709
Lorentzen, Birgitte	Styremedlem	SA 199
Søreng, Martin	Styremedlem	SA 175
Flågeng, Lisbeth	Adm. direktør	L 2.468
Klausen, Sverre	Direktør finansstyring	L 664
Krogli, Ann Karin	Direktør organisasjonsutvikling	L 512
Heimstad, Dag Hugo	Direktør personmarked	L 775
Kråkstad, Ranveig	Direktør økonomi	L 175
Brønlund, Bjørn Tore	Direktør bedriftsmarked	L 1.145
Ekroll, Anne	Direktør risikostyring	L 1.365
Karlsen, Øyvind	Direktør forretningsutvikling	L 1.065

E = Egenkapitalbevisiere
R = Representerer egenkapitalbevisiere
L = Ledende ansatte
I = Innskytervalgte
S = Styremedlem
A = Ansattevalgte

NOTE 39.5 - Utbytte

		<i>Morbank</i>	
Grunnlag for beregning av utbytte		31.12.17	31.12.16
EK i balansen (ikke omarbeidet)		3.226	3.163
Fondsobligasjon		-299	-443
Fradragsposter (fond for urealiserte gevinster/avsatt utbytte/avsatt til stiftelse)		-519	-428
Sum justert egenkapital		2.408	2.293
Egenkapitalbeviskapital		208	208
Overkursfond		971	971
Utjevningsfond		659	575
Sum		1.838	1.755
Utbyttebrøk 01.01.		76,5 %	75,1 %
Veid gjennomsnitt		76,4 %	75,3 %
Utbyttebrøk 31.12.		76,3 %	76,5 %
Beregning av utbytte:			
Årsresultat morbank		256	358
Engangseffekt pensjon		0	-55
Renter FO		-14	-11
Overført fond for urealiserte gevinster		-24	-44
Utbyttegrunnlag		218	248
Utbytte i mill. kr		83,5	78
Utjevningsfond mill. kr		83,5	150
Utbytte per egenkapitalbevis i kroner morbank		8,00	10,95
Herav kontantutbytte i kroner		4,00	3,75
Herav til utjevningsfond i kroner		4,00	7,20

NOTE 39.6 - Nøkkeltall egenkapitalbevis

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
31.12.16	31.12.17	31.12.17	31.12.16
81	88	88	81
6,0	7,4	6,9	6,0
0,8	0,8	0,8	0,8
76,5	76,5	76,5	76,5
100	107	109	101
13,5	8,9	9,5	13,5

NOTE 40 - Garantiansvar fordelt på garantitype

<i>Morbank</i>		<i>Konsern</i>	
31.12.16	31.12.17	31.12.17	31.12.16
240	255	255	240
153	135	135	153
142	92	92	142
21	23	23	21
558	505	505	558

*) Justering til virkelig verdi er ikke innarbeidet i balansen, da verdiendring ikke er av vesentlig verdi.

31.12.16	31.12.17	Sikringsfondet	31.12.17	31.12.16
0	0	Garanti overfor Sikringsfondet	0	0

Det ble betalt inn sikringsfondsavgift i med 11,2 mill. kr i 2017 og 11,3 mill. kr i 2016.

NOTE 41 - Pantstillelser

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Obligasjoner er stillet som sikkerhet for				
520	545	D-lån i Norges Bank	545	520
520	545	Sum pantstillelser	545	520

NOTE 42 - Hendelser etter balansedagen
Konsern og morbank

Konsernet og morbanken er ikke kjent med hendelser etter balansedagen som påvirker regnskapet. Det er foreslått å dele ut kontantutbytte på 83,5 (78,3) mill. kr av årets resultat til egenkapitalbeviserne i Helgeland Sparebank. Videre er det foreslått å sette av 25,6 (25,7) mill. kr til gavefond / gavestiftelse. Forslaget er ikke vedtatt på balansedagen (31.12) og postene er derfor ikke ført som gjeld, men inngår i egenkapitalen.

NOTE 43 - Balansen splittet i kortsiktige og langsiktige poster

<i>Morbank</i>			<i>Konsern</i>	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Eiendeler				
93	87	Kontanter og fordringer på sentralbanker	87	93
1.489	1.488	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	464	509
3.423	3.818	Utlån til og fordringer på kunder	4.983	4.542
1.220	1.575	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	1.624	1.220
56	49	Andre eiendeler	47	58
6.281	7.017	Sum kortsiktige eiendeler	7.205	6.422
15.634	16.042	Utlån til og fordringer på kunder	21.470	20.090
103	125	Finansielle derivater	125	103
2.539	2.551	Sertifikater, obligasjoner og aksjer tilgjengelig for salg	2.552	2.316
315	342	Investeringer i tilknyttede selskaper	342	315
444	595	Investeringer i datterselskaper	0	0
10	11	Utsatt skattefordel	15	14
45	66	Varige driftsmidler holdt for salg	141	123
19.090	19.732	Sum langsiktige eiendeler	24.645	22.961
25.371	26.749	Sum totale eiendeler	31.850	29.383
Gjeld og egenkapital				
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner	2	2
16.445	17.250	Innskudd fra og gjeld til kunder	16.797	16.128
1.001	1.051	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1.071	1.258
150	149	Andre forpliktelser	161	156
17.596	18.450	Sum kortsiktig gjeld	18.031	17.544
250	250	Gjeld til kredittinstitusjoner	250	250
45	172	Fastrente innskudd	175	45
4.281	4.624	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10.080	8.300
36	27	Finansielle derivater	27	36
4.612	5.073	Sum langsiktig gjeld	10.532	8.631
22.208	23.523	Sum gjeld	28.563	26.175
1.751	1.836	Sum eierandelskapital	1.836	1.751
556	584	Sum grunnfondskapital	584	556
856	806	Sum øvrig egenkapital	865	899
3.163	3.226	Sum egenkapital	3.285	3.206
Ikke kontrollerte interesser			2	2
25.371	26.749	Sum gjeld og egenkapital	31.850	29.383

Helgeland Sparebank - Erklæring fra styret og adm. direktør

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2017 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

Mo i Rana 23. februar 2018.

Ove Brattbakk
styreleder

Stein Andre Herigstad-Olsen
nestleder

Eva Monica Hestvik

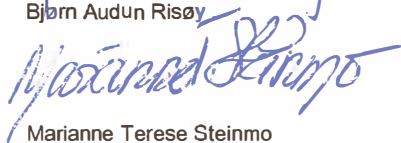
Bjørn Audun Risøy

Inga Marie Lund

Nils Terje Furunes

Marianne Terese Steinmo

Birgitte Lorentzen
ansattetrepr.

Geir Pedersen
ansattetrepr.

Hanne J. Nordgaard
adm. direktør

Til forstanderskapet i Helgeland Sparebank

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Helgeland Sparebanks årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
 - gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Helgeland Sparebank per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
 - gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Helgeland Sparebank per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
-

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2017. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i banken har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning for årsregnskapet 2017. *Verdsettelse av utlån til kunder og IT-systemer* er områder som har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært viktige fokusområder i vår revisjon også i 2017.

Sentrale forhold ved revisjonen**Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen***Verdsettelse av utlån til kunder*

Vi har fokusert på dette området fordi utlån utgjør en betydelig andel av eiendelene i balansen og fordi ledelsen benytter skjønn i vurderingen av nedskrivningsbehov for utlån. Bruken av skjønn kan påvirke årets regnskapsmessige resultat.

Bankens rutiner og systemer for oppfølging av utlån og identifisering av utlån med nedskrivningsbehov samt vurderingen av disse utlånene er sentrale. Etter regnskapsreglene skal banken på slutten av hver rapporteringsperiode vurdere om det finnes objektive indikasjoner på at et utlån har falt i verdi. Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall på utlån har inntruffet, skal nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom utlånets balanseførte verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Begge vurderingene involverer bruk av skjønn.

Vi har i revisjonen særlig fokusert på:

- Ledelsens prosess for identifisering av utlån med objektive indikasjoner på verdifall.
- De forutsetninger ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløp for utlån som har objektive indikasjoner på verdifall.
- De prosesser og beregninger ledelsen har igangsatt i forbindelse med klargjøring for IFRS 9-implementering.

Se notene 2.1, 16, 21.3 og 21.4 til regnskapet for en beskrivelse av konsernets kredittrisiko og nedskrivning av utlån til kunder. Se note 22 for beskrivelse av forventede effekter av implementeringen av IFRS 9.

Vi har gjennomgått og testet kontroller knyttet til nedskrivning av utlån til kunder. Dette var kontroller som var rettet mot identifisering av om utlånsengasjement har objektive bevis på verdifall og kontroller for hvordan nedskrivningsbeløpet blir beregnet når objektive bevis foreligger. Vi konkluderte med at vi kunne basere oss på disse kontrollene i vår revisjon.

Vi har gjennom 2017 avholdt møter med ansatte i banken hvor vi har utfordret deres vurderinger av om det foreligger objektive bevis for tap på utlånsengasjementer hvor dette ennå ikke er konstatert. Dette omfatter engasjementer vurdert av banken valgt ut basert på faktorer som bransje, størrelse og risiko. For de utlån hvor objektive bevis for tap var identifisert, utfordret vi banken og gjennomgikk relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger og metoden som var benyttet i beregningen av realisasjonsverdi. Vår gjennomgang viste at bankens forutsetninger og metoder var rimelige.

Vi testet et utvalg av utlånsengasjement basert på ulike kriterier og vurderte om det forelå objektive bevis for tap. Vi vurderte realisasjonsverdien som ledelsen hadde lagt til grunn for utlånsengasjementene. Resultatet av denne testingen av individuelle nedskrivninger viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløpene.

For nedskrivningsbeløp for grupper av utlån er beregning gjennomført av basert på et modellverk. Vi testet modellverket og tok stilling til relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger som var benyttet i beregningen. Nivået på de gruppevise nedskrivningene ble blant annet vurdert mot andre sammenlignbare banker. Resultatet av denne testingen viste at forutsetninger benyttet ved beregning av disse nedskrivningsbeløpene var rimelige.

Vi forsikret oss om at tilleggsopplysningene om verdsettelse av lån og garantier på en hensiktsmessig måte beskriver risikoene i porteføljen og at informasjonen i notene er i henhold til krav for avleggelse av regnskapet.

Banken har, sammen med to andre banker, jobbet med utviklingen av en modell for å ta hensyn til kravene til beregning av kredittap som følger av IFRS 9. Vi har hatt diskusjoner med ledelsen om prosjektet og har fått

innsyn i modellen og de forutsetninger som ligger til grunn for bruk av den. Vi har gjennomført vurderinger av informasjonen som gis om implementeringen. I regnskapet opplyser ledelsen at implementeringsarbeidet foreløpig har ledet til en konklusjon om at det ikke forventes vesentlige effekter knyttet til overgangen til IFRS 9. Konklusjonene ledelsen har trukket virker rimelige.

IT-systemer som underbygger finansiell rapportering

Bankens finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Vi har fokusert på dette området fordi eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT-avhengige manuelle kontroller kan medføre problemer knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Banken benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vi vurderte mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av generelle IT-kontroller der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Resultatet av våre kontroller viser at vi kan bygge på de av bankens IT-systemer og betalingsformidling som er relevante for vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar, administrerende direktørs kommentar, markedsinformasjon, nøkkeltall og beregninger, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Mo i Rana, 28. februar 2018

PricewaterhouseCoopers AS

Per Erik Pedersen

Statsautorisert revisor

Resultat i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

<i>Morbank</i>					<i>konsern</i>			
2014	2015	2016	2017		2017	2016	2015	2014
4,01	3,51	3,12	2,99	Renteinntekter og lignende inntekter	3,00	3,14	3,58	4,17
2,36	1,77	1,22	1,10	Rentekostnader og lignende kostnader	1,17	1,30	1,82	2,41
1,64	1,74	1,90	1,90	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	1,83	1,84	1,76	1,75
0,40	0,42	0,39	0,37	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	0,31	0,34	0,37	0,35
0,04	0,04	0,04	0,04	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	0,04	0,04	0,04	0,04
0,35	0,38	0,35	0,33	Netto provisjonsinntekter	0,28	0,30	0,33	0,31
0,29	0,27	0,43	0,25	Netto resultat på finansielle instrumenter	0,11	0,26	0,08	0,17
0,06	0,06	0,02	0,03	Andre driftsinntekter	0,02	0,02	0,04	0,03
0,00	0,00	0,30	0,00	Inntekter ved omdanning til innskuddspensjon	0,00	0,26	0,00	0,00
1,09	1,13	1,03	1,04	Driftskostnader	0,89	0,96	1,03	1,01
0,19	0,14	0,14	0,25	Tap på utlån, garantier m.v.	0,21	0,13	0,12	0,17
1,07	1,19	1,83	1,22	Resultat før skatt	1,13	1,60	1,07	1,08
0,22	0,26	0,37	0,23	Skatt på ordinært resultat	0,24	0,36	0,27	0,26
0,84	0,92	1,46	0,99	Årsresultat etter skatt	0,89	1,24	0,79	0,83

Øvrige nøkkeltall

Morbank					Konsern			
2014	2015	2016	2017	(tall i mill. kr og %)	2017	2016	2015	2014
22.838	23.802	25.371	26.749	Forvaltningskapital per 31.12.	31.850	29.383	27.132	25.798
23.219	23.181	24.576	25.962	Gjennomsnittlig forvaltningskapital ¹⁸	30.852	28.324	26.279	26.146
16.669	18.295	19.169	20.012	Brutto utlån	26.611	24.748	22.541	20.828
-24	-19	-30	-61	Spesifisert nedskrivning	-61	-30	-19	-24
-68	-75	-92	-91	Gruppenedskrivning	-97	-87	-79	-72
0	-1	0	0	Spesifisert nedskrivning garantier	0	0	-1	0
83,8 %	80,0 %	86,0 %	87,1 %	Innskuddsdekning i % av brutto utlån	63,8 %	65,4 %	64,0 %	65,9 %
59,2 %	60,7 %	58,6 %	55,8 %	Utlån til personmarkedskunder	66,4 %	67,6 %	67,7 %	67,1 %
4,4 %	9,8 %	4,8 %	4,4 %	Vekst brutto utlån ⁵	7,5 %	9,8 %	8,2 %	0,6 %
5,5 %	4,8 %	12,6 %	5,7 %	Vekst kundeinnskudd ⁶	4,9 %	12,2 %	5,0 %	5,7 %
2.322	2.652	3.332	3.326	Ansvarlig kapital per 31.12. ⁷	3.367	3.373	2.705	2.392
12.790	13.931	15.381	16.457	Vektet beregningsgrunnlag	17.622	16.439	14.676	13.929
14,0 %	15,6 %	16,9 %	16,6 %	Ren kjernekapitaldekning	15,8 %	16,1 %	15,2 %	13,4 %
15,5 %	17,0 %	19,8 %	18,4 %	Kjernekapitaldekning	17,4 %	18,7 %	16,5 %	14,8 %
18,2 %	19,0 %	21,7 %	20,2 %	Kapitaldekning	19,1 %	20,5 %	18,4 %	17,2 %
9,0 %	8,2 %	9,8 %	9,1 %	Uvektet kjernekapital	9,3 %	10,1 %	8,5 %	8,2 %
9,0 %	9,6 %	12,5 %	12,1 %	Egenkapitalprosent ⁸	10,3 %	10,9 %	9,6 %	8,2 %
12,2 %	9,9 %	13,5 %	8,2 %	Egenkapitalavkastning ⁹	8,6 %	13,0 %	9,3 %	11,7 %
0,8 %	0,9 %	1,5 %	1,0 %	Totalrentabilitet	0,9 %	1,2 %	0,8 %	0,8 %
55,0	59,0	81,0	88	Børskurs, kroner per egenkapitalbevis	88	81	59,0	55,0
7,0	6,9	5,9	7,4	P/E ¹⁴	6,9	6,0	7,1	6,3
0,7	0,6	0,8	0,8	P/B ¹⁵	0,8	0,8	0,6	0,7
75,1	75,1	76,5	76,3	Eierbrøk 31.12	76,3	76,5	75,1	75,1
81	92	100	107	Egenkapital pr. egenkapitalbevis	109	101	94	83
7,9	8,6	13,8	8,9	Resultat per egenkapitalbevis, i kr	9,5	13,5	8,4	8,7
7,9	8,6	13,8	8,9	Utv. resultat per egenkapitalbevis, i kr	9,5	13,5	8,4	8,7
2,5	2,75	3,75	4,00	Kontantutbytte, i kroner				
5,4	4,60	7,20	4,21	Avsatt til utjevningsfond				
1,1	1,1	1,0	1,0	Kostnader i % av snitt forvaltning	0,9	1,0	1,0	1,0
46,3	44,4	38,2	41,4	Kostnader i % av inntekter	39,9	39,6	46,4	44,6
168	164	152	148	Antall årsverk ¹⁰	148	152	164	168
I % av brutto utlån:								
0,5	0,5	0,5	0,7	Brutto mislighold	0,5	0,4	0,4	0,4
0,4	0,4	0,4	0,6	Netto mislighold ²¹	0,4	0,3	0,3	0,3
0,6	0,5	0,6	0,8	Sum totale nedskrivninger	0,6	0,5	0,4	0,5
0,3	0,1	0,2	0,3	Tap på engasjement	0,2	0,1	0,1	0,2

Tabell side 110 som viser tall justert for prinsippendringer og engangseffekter.

Beregninger

Morbank					Konsern			
2014	2015	2016	2017	(tall i mill. kr og %)	2017	2016	2015	2014
Driftskostnader, justert for engangseffekter								
252	261	253	269	Driftskostnader	275	271	270	263
0	0	-74	0	Engangseffekt ved omdanning pensjon	0	-74	0	0
252	261	179	269	Driftskostnader, justert for engangseffekter	275	197	270	263
1,09 %	1,13 %	0,73 %	1,39 %	Driftskostnader i % av gj. FVK, just. for eng. effek.	1,19 %	0,70 %	1,03 %	1,01 %
46,3 %	46,0 %	27,0 %	41,4 %	Driftskostnader i % av innt., justert for eng. effekt..	39,9 %	28,8 %	46,4 %	44,5 %
196	214	359	256	Resultat	273	350	208	216
0	0	-11	-14	Betalte renter fondsobligasjoner (FO)	-14	-11	0	0
196	214	348	242	Resultat, inkl. renter fondsobligasjoner	259	339	208	216
0	0	-74	0	Engangseffekt omdanning pensjon	0	-74	0	0
196	214	274	242	Resultat, ekskl. omd. pensjon og inkl. renter FO	259	265	208	216
1.994	2.172	2.662	3.132	Snitt egenkapital	3.171	2.698	2.227	2.085
0	0	-243	-333	Snitt fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	-333	-243	0	0
1.994	2.173	2.419	2.799	Snitt egenkapital eks FO klassifisert som egenkap.	2.838	2.455	2.227	2.085
9,8 %	9,9 %	13,5 %	8,2 %	Egenkapitalavkastning	8,6 %	13,0 %	9,3 %	10,4 %
9,8 %	9,9 %	11,3 %	8,6 %	EK-avkastning, justert for eng.eff. og renter FO	9,1 %	9,8 %	9,3 %	10,4 %
196	214	274	242	Resultat	259	265	208	216
23.219	23.181	24.576	25.962	Snitt FVK	30.852	28.324	26.279	26.148
0,8 %	0,9 %	1,5 %	1,0 %	Totalrentabilitet	0,9 %	1,2 %	0,8 %	0,8 %
0,8 %	0,9 %	1,1 %	0,9 %	Totalrentabilitet, justert for eng.eff. pensjon og FO	0,8 %	0,9 %	0,8 %	0,8 %
1.980	2.370	3.039	3.027	Kjernekapital	3.074	3.080	2.422	2.057
24.942	25.001	30.865	33.244	Uvektet berregningsgrunnlag	32.857	30.484	29.643	28.234
7,9 %	9,5 %	9,8 %	9,1 %	Uvektet kjernekapital	9,4 %	10,1 %	8,2 %	7,3 %

Definisjoner nøkkeltall:

- Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter, ekskl. renter fondsobligasjon som ble omklassifisert til egenkapital med virkning fra og med 01.01.16
- Ordinære driftskostnader, før reduksjon av inntektsføring ved omdanning pensjon
- Resultat av ordinær drift, før nedskrivninger på utlån, netto resultat av finansielle investeringer og inntekt ved omdanning pensjon
- Inntekt ved omdanning pensjon, effekt oppløsning av pensjonsforpliktelse ytelsespensjon
- Vekst brutto utlån, 12 mnd vekst brutto utlån fra 31.12.16 til 31.12.17
- Vekst kundeinnskudd, 12 mnd vekst kundeinnskudd fra 31.12.16 til 31.12.17
- Ansvarlig kapital, sum ansvarlig kapital ihht kapitaldekningsoppgave
- Egenkapitalprosent, sum egenkapital i balansen dividert på sum balanseverdi
- Egenkapitalavkastning, resultat i forhold til gjennomsnittlig egenkapital
- Antall årsverk, fast ansatte i banken
- Antall kontorer, antall bankkontorer
- Sum totale nedskrivninger i % av brutto utlån, nedskrivninger i balansen i % av brutto utlån
- Tap på engasjement i % av brutto utlån, resultatførte nedskrivninger på utlån i % av brutto utlån
- P/E, Børskurs 31.12 dividert på resultat per egenkapitalbevis
- P/B, børskurs 31.12 dividert på bokført egenkapital per egenkapitalbevis
- Egenkapitalbevisbrøk, egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen, eks fondsobligasjon
- Egenkapital per egenkapitalbevis, egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen, eks fondsobligasjon, 31.12 i forhold til antall EK-bevis
- Veid gjennomsnitt av forvaltningskapital gjennom året
- Vektet beregningsgrunnlag, definert ihht Finanstilsynets definisjoner og forskrifter
- Kostnader i % av inntekter, sum kostnader ekskl. inntekter ved omdanning pensjon, i % av nettorente: netto provisjonsinntekter, netto resultat finansielle instrumenter og andre inntekter
- Netto mislighold, sum mislighold > 90 dager fratrasket individuelle nedskrivninger

ÅRSBERETNING

Forstanderskapets medlemmer:

Leder: Hjorthen, Per Gunnar

Nestleder: Steinrud, Marianne Myrnes

Innskytervalgte:

Steinrud, Marianne Myrnes

Møllersen, Ingvar

Drevland, Wenche

Bondsaksen, Geir Hogne

Stanghelle, Helge

Solhaug, Sten Oddvar

Luktvasslimo, John

Jakobsen, Tone Helen

Risøy, Torill Beate

Egenkapitalbeviseiervalgte:

Forbergskog, Brynjar

Trønsdal, Øyvinn

Mevold, Toril

Strøm, Inger-Lise

Jakobsen, Anne Pásche

Lunde, Lars Martin

Hjorthen, Per Gunnar

Høyen, Frank

Olaisen, Maria

Skår, Åsmund

Ansattevalgte:

Sagrabb, Nils

Kristensen, Karianne

Myran, Morten

Stamnes, Tore

Rørmark, Sten Åge

Ditlefsen, Roger

Styrets medlemmer:

Styreleder: Brattbakk, Ove

Nestleder: Herigstad-Olsen, Stein Andre

Øvrige styremedlemmer:

Hestvik, Eva Monica

Risøy, Bjørn Audun

Lund, Inga Marie

Furunes, Nils Terje

Steinmo, Marianne Terese

Lorentzen, Birgitte

Pedersen, Geir

Hovedadministrasjon og nøkkelpersoner:

Nordgaard, Hanne J. administrerende direktør

Klausen, Sverre, finansdirektør

Krogli, Ann Karin, direktør organisasjonsutvikling

Heimstad, Dag Hugo Gangmark, direktør personmarked

Kråkstad, Ranveig, økonomidirektør

Brønlund, Bjørn-Tore, direktør bedriftsmarked

Ekroll, Anne, direktør risikostyring

Karlsen Øyvind, direktør forretningsutvikling